Pr. Sorin Benescu

Pseudo-pateric chinezesc

Aici se inserează textul casetei CIP. Aici se inserează textul casetei CIP. Aici se inserează textul casetei CIP.

DEDICAŢIE

Înalt Prea Sfințitului Teofan, Mitropolitul Moldovei,
cel care m-a binecuvântat pe mine.

CUPRINS

MULŢUMIRI

Mulțumesc soției mele Dana pentru ajutorul acordat la tehnoredactare și pentru susținerea fără de care cartea nu ar fi putut să vadă lumina tiparului.

Prefaţă

Lucrarea Părintelui Sorin Benescu, a treia în ordinea apariţiei, intitulată sugestiv « *Pseudo-pateric chinezesc* », este o inspirată prelucrare ortodoxă a unor texte sapienţiale chineze ce aparţin celebrului înţelept Confucius. Abordarea este inedită, deoarece autorul se supune unui dublu demers: aprofundarea şi însuşirea textului chinez în traducere românească şi apoi turnarea acestuia în forme sentenţioase inspirate din modul de alcătuire al Patericului Egiptean, respectând cu rigoare învăţătura Bisericii Ortodoxe.
Iniţiativa unei astfel de abordări are nu numai conotaţie teologică duhovnicească, ci şi una culturală. Cu toate că titlul poate constitui sursă de scandal, pentru conştiinţele scrupuloase ale unora dintre fiii Bisericii Ortodoxe Române, trebuie făcut cunoscut faptul că o astfel de lucrare nu este singulară în spaţiul creştin.

În istoria Bisericii Ortodoxe şi în cultura poporului român se întâlneşte opera intitulată « *Istoria Sfinţilor Varlaam şi Ioasaf din India* », ce reprezintă o adaptare creştină a legendei lui Gautama Buddha, repovestită de un creştin după textul sanscrit Lalitavistara.

Legenda prinţului Siddhartha Gautama devenise deja populară în maniheism şi în islam, fiind pentru prima oară răspândită de texte maniheice (fragmente din textele din Turfan / Sinkiang). Cronologia primelor versiuni creştine şi relaţiile de

filiaţie dintre ele sunt încă subiecte controversate în cercetare. Printre primele versiuni s-a numărat eposul georgian « *Balavariani* » şi o versiune în limba greacă care foloseşte pentru prima oară numele de Ioasaf, derivat din Iodasaf, care era o corupere a denumirii de Bûdâsaf. Drept Bûdâsaf era cunoscut Bodhisattva în lumea arabă.

Probabil prima transmitere în limba greacă abundă de citate patristice, de exemplu din operele lui Grigore de Nazianz și, remarcabil de des, din cele ale lui Ioan Damaschinul (secolul al VIII-lea). În legendă este inclusă și o apologie scrisă de Aristide în secolul al II-lea. Versiunile care au circulat în Imperiul Bizantin în aproximativ 140 manuscrise sunt derivate dintr-un izvor datat în anul 1021. Cam 60% din manuscrise poartă semnatura unui călugăr pe nume Ioan din mănăstirea Sf. Sava de la Ierusalim, care este de obicei identificat cu Ioan Damaschinul. Unii cercetători văd în forma de bază, o traducere a eposului georgian « *Balavarani* », de către călugărul Eftimie din Athos, fiul ctitorului mănăstirii Ivirion, îmbogățită în limba greacă de citate și pilde din scrierile biblice și patristice.

« *Varlaam şi Ioasaf* » este un roman popular de apologie a vieţii creştine, cu un profund fond moral, religios, a cărui fabulă se găseşte în legenda indică despre Buddha, întemeietorul unei noi religii. În secolele VI-VII înaintea erei noastre, legenda indiană a fost prelucrată de un creştin şi a trecut din India în Persia. De aici a călătorit mai departe până

cand un călugăr Ioan (identificat cu Ioan Damaschin) i-a dat forma grecească, de la care a pătruns în toate literaturile europene: romanice, slavice şi germanice. Cel mai vechi manuscris slavonesc al romanului datează din secolul al XIV.

Traducerea în româneşte s-a făcut de pe un manuscris slav în anii 1648-1649 de către Udrişte Năsturel, cumnatul lui Matei Basarab. Acest manuscris nu s-a păstrat. Au fost semnalate însă trei copii din a doua jumătate a secolului al XVII-lea ale grămăticului domnesc Fota, datorită vechimii şi apropierii lor de traducerea lui Udrişte Năsturel. O copie a acestuia din 1675 este singura versiune a romanului care s-a tipărit la 1904.

Se cunosc şi două prelucrări ale romanului « *Varlaam şi Ioasaf* », una dintre ele aparţine lui M. Sadoveanu care, în colaborare cu D. D. Pătrăşcanu, a adus vechea naraţiune cu caracter popular în cadrul literaturii culte sub următorul titlu: « *Istoria Sfinţilor Varlaam şi Ioasaf din India* ». Vestitul roman hagiografic « *Varlaam şi Ioasaf* » a lăsat urme mai adânci în gândirea română. Găsim şase fragmente mari din el în *« Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie* ». În literatura populară, un număr de parabole din el circulau ca basme, dintre care cel mai cunoscut e « *Fata moşneagului cea cuminte* ». Multe colinde frumoase de Crăciun au izvorât din ultimul episod al romanului - plecarea lui Ioasaf în pustie. Viaţa prinţului Ioasaf şi-a găsit loc şi în arta bisericească română. Pe vremuri, mulţi

călugări români din Mânăstirea Neamţ, unde s-a găsit cel mai vechi manuscris al romanului, purtau numele Varlaam sau Ioasaf.

Adaptarea textelor lui Confucius (*Kong Fu Zi, n. 550 î.Hr.; d. 470 î.Hr.)* la spiritul creştin reprezintă o încercare lăudabilă şi curajoasă din partea Părintelui Sorin Benescu prin intermediul căreia, pe viitor, datorită contextului globalizant al dialogului dintre culturi şi religii, să poată fi aprofundată cunoaşterea şi înţelegerea spaţiului cultural şi religios chinez, cu atât mai mult cu cât China va domina pe multiple planuri istoria secolului XXI.

China a avut filosofi mai profunzi decât Confucius, totuşi influenţa acestuia asupra poporului chinez a fost mai mare decât a tuturor celorlalţi. La aceasta au contribuit atât împrejurările istorice cât şi simplitatea învăţăturii sale. Trăind într-o vreme de mare confuzie politică şi decădere morală, când dinastia Ciou işi pierduse prestigiul, Confucius şi-a pus viaţa în slujba îmbunătăţirii vieţii politice şi sociale din timpul său. El n-a avut un succes real decât după moartea sa. Sub raport doctrinar, Confucius n-a lăsat un sistem propriu. Ideile sale, ca şi acelea ale lui Socrate, au fost transmise de discipolii săi. Sub raport religios, Confucius nu numai că nu a adus nimic nou faţă de vechea religie chineză, dar chiar şi-a interzis orice speculaţie teologică. Obiectul preocupărilor sale a fost îndreptat exclusiv spre problemele de ordin practic,

moral şi social.

Le doresc cititorilor lectură plăcută şi sper ca această lucrare să reprezinte o modestă contribuţie la îmbogăţirea patrimoniului spiritual şi cultural al poporului român.

A
sist. Univ. Dr. Protos. Maxim Vlad

Despre învățătura dogmelor celor dumnezeiești[1]

Zise **avva**: Dacă crezi, nu trebuie oare să înveți doctrina? Și dacă înveți, atunci când recitești învățătura și scrierile Sf. Părinți, nu ai oare parte de o bucurie duhovnicească? Căci te întâlnești cu Dumnezeu, ca atunci când revezi un Prieten care era departe; și, reîntâlnindu-L, nu ai o bucurie mare? Și chiar dacă nu ești prețuit de frați și ai o supărare din cauza asta, totuși simți că Dumnezeu te vede ca pe un om ales, al Lui, alesul Lui.

„Şi încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său şi i s-a făcut milă şi, alergând, a căzut pe grumazul lui şi l-a sărutat.” (Luca 15.20)

Zise **ucenicul**: Cel ce respectă pe Tatăl, respectă și pe Fiul; cel ce respectă pe Fiul, respectă și pe Maica Lui; cel ce are evlavie astfel, cu greu se va hotărâ să nu asculte de mai marele. Cel smerit, care face ascultare, n-o să aprobe niciodată pe cel ce este gata să se avânte în dezordinea nesupunerii. Fratele care merge pe calea împărătească, cea ortodoxă, cea dreaptă, caută mereu să vadă originea, rațiunea duhovnicească, nu iese din matca lui, și nici nu scoate lucrurile din matca lor. Ascultarea față de

---

[1]Capitol inspirat din Confucius, *Analecte*, Ed. HUMANITAS, București, 1995, cap. 1, p. 63.

duhovnic, față de sfinți, poate fi rădăcina înduhovnicirii, a virtuții, a redescoperirii umanului din noi, revelat prin Hristos.

„Ca toţi să cinstească pe Fiul cum cinstesc pe Tatăl. Cine nu cinsteşte pe Fiul nu cinsteşte pe Tatăl care L-a trimis.” (In. 5.23)

Zise **avva**: Cel care vrea să pară grozav vorbește meșteșugit, dar nu întotdeauna este plin de har, de multe ori virtutea nu este cu el.

„Pentru că noi v-am adus la cunoştinţă puterea Domnului nostru Iisus Hristos şi venirea Lui, nu luându-ne după basme meşteşugite, ci fiindcă am văzut slava Lui cu ochii noştri.” (2Petru 1.16)

Zise **avva**: Cel ce învață, în fiecare zi să își pună trei întrebări:

- a avut inimă curată când a sfătuit?
- a avut cugetul la fel cu vorba?
- a fost destul de instruit în învățătura pe care a predat-o?

„Să ne apropiem cu inimă curată, întru plinătatea credinţei, curăţindu-ne prin stropire inimile de orice cuget rău, şi spălându-ne trupul în apă curată...” (Evr. 10.22)

Zise **avva**: Cel ce este mai mare peste frați trebuie să se îngrijească de treburile obștii cu cinste și cumpătare. Să nu cheltuiască fără măsură, față de frați să fie binevoitor și la timpul cuvenit să îi

îndemne pe frați să înfăptuiască virtutea, să îi îndemne la rugăciune, să organizeze slujbele, adică să îi îndemne să facă ce au de înfăptuit, așa cum e rânduiala Bisericii.

„Cu vorba cea fără de cumpătare nu-ţi obişnui gura, că întru aceea este cuvântul păcatului.” (Ecclesiasticul 23.15)

Zise **avva**: Tinerii trebuie să învețe întâi ascultarea în familie și apoi respectul pentru superiori. Să fie cumpătați în promisiuni și să își țină cuvântul. Să îi iubească pe toți, dar să aibă aproape doar pe cei care practică virtutea, pe cei ce se îndeletnicesc cu rugăciunea și cu postul și sunt apropiați Bisericii. Dacă reușesc acest lucru și încă mai au râvnă, pot să se apuce de studiat teologia, scrierile sfinților. Uneori se întâmplă și invers.

„Nu te sfii să dai învăţătură celui fără de minte, celui nebun şi celui bătrân care se ceartă cu tinerii; şi vei fi cu adevărat învăţat şi lăudat înaintea tuturor celor vii.” (Ecclesiasticul 42.10)

Zise **avva**: Sunt unii care se îndeletnicesc cu virtutea, cu rugăciunea, nu caută la fața omului, fac ascultare, pentru Hristos sunt gata să își dea viața, sunt sinceri și deschiși și cumpătați la vorbă, dar nu au școală. Pe unii ca aceștia socotesc că îi învață însuși Hristos și eu tot învățați i-aș numi.

„Nu este bine să te uiţi la faţa omului, căci pentru o bucată de pâine cineva poate să greşească.” (Pilde

28.21)

Zise **avva**: Dacă preotul nu e serios în ceea ce are de înfăptuit, atunci își pierde credibilitatea și nu se poate spune că ceea ce învață sau ceea ce cere e un fapt temeinicit. De aceea, se cuvine să caute credința și nădejdea și să nu își facă prieten decât dacă este la fel ca el, credincios și cinstit. Să nu pregete să se îndrepte în căile sale dacă cumva a greșit.

„Întru Acesta tot cel ce crede se îndreptează.” (Fapte 13.39)

Zise **ucenicul**: Dacă cinstești pe Sf. Părinți respectându-le învățătura și urmând-o, îi pomenești, luând aminte la faptele lor vrednice, atunci enoriașii se vor întoarce la credință și vor umple Biserica, se vor întoarce la deplina cunoștință a izvorului oricărei virtuți, Care este Hristos.

„Şi va zice: „Numai în Domnul este dreptatea şi virtutea! Către Dânsul vor veni şi înfruntaţi vor fi cei ce sunt întărâtaţi împotriva Lui.” (Isaia 45.24)

Ucenicul îl întreabă pe **avva**: Când protopopul se duce în parohie și se interesează de felul cum sunt cârmuite treburile, se mulțumește cu ceea ce alții vin să îi povestească, sau singur îi iscodește?

Răspunde **avva**: Ajunge ca protopopul să se poarte blând, binevoitor, plin de politețe, reținut, dar și îngăduitor. Felul în care el află de la ei de bunăvoie tot ce vrea, se aseamănă oare cu felul de a afla al

altora?

„Apoi dă-mi mie acum înţelepciune şi ştiinţă, ca să pricep cum să cârmuiesc pe poporul acesta, căci cine poate să cârmuiască pe acest mare popor al Tău?” (2Cron. 1.10)

Zise **avva**: Cât timp duhovnicul îi este în viață, vezi încotro i se îndreaptă voința. După ce moare duhovnicul, urmărește-i faptele. Dacă e statornic în învățătura primită mai mulți ani, înseamnă că are evlavie la părintele său duhovnicesc și credința îi este dreaptă.

„Dar cel ce stă neclintit în inima sa şi nu este silit, ci are stăpânire peste voinţa sa şi a hotărât aceasta în inima sa, ca să-şi ţină fecioara,” adică trupul, „bine va face.” (1Cor. 7.37)

Zise **avva**: Din tot ce cuprinde ritualul, dogmele sunt cele care îi dau prețuirea. Din învățătura dogmatică se trăgea dreapta cugetare a vechilor Părinți, de ea este legat și lucrul mărunt și lucrul cel mare. Dacă se tulbură ordinea, doar cel care cunoaște învățătura poate să o restabilească. Dar numai prin învățătură, fără ritual, nimeni nu poate să se mântuiască.

„Şi aceasta este viaţa veşnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, şi pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis.” (In. 17.3)

Zise **ucenicul**: Dacă credința îți este dreaptă - ortodoxă, atunci la fel îți vor fi și vorbe și fapte. Dacă ești respectuos și smerit cu ceilalți, poți să stai deoparte de jigniri și de ofense. Dacă te bizui pe Hristos, ca pe Unul ce este aproape, vei fi socotit la rându-ți, om de nădejde.

„Cine din voi se teme de Domnul să asculte glasul Slugii Sale! Cel care umblă în întuneric şi fără lumină să nădăjduiască întru numele Domnului şi să se bizuie pe Dumnezeul lui!” (Isaia 50.10)

Zise **avva**: Omul credincios nu se dedă plăcerilor pântecelui și n-așteaptă să fie sătul. Se mulțumește să locuiască modest și nu caută cu tot dinadinsul să o ducă mai bine, nu caută luxul. E neobosit în lucrarea rugăciunii și prudent în vorbire. În felul acesta , poate să își găsească drumul cel adevărat și poate fi numit pe drept filocalic.

„Pofta pântecelui şi a împreunării trupului să nu mă cuprindă şi duhului celui fără de ruşine să nu mă dai.” (Ecclesiasticul 23.5)

Zise **ucenicul**: **Avva**, ce crezi despre cel sărac care nu cere pomană sau de cel bogat, dar care nu e îngâmfat?

Zise **avva**: Sunt de apreciat, desigur, dar mult mai puțin decât săracul mulțumit cu ce are și decât bogatul care iubește Biserica, o ajută și participă la sfintele slujbe.

Zise **ucenicul**: Căci slujbele Bisericii cioplesc,

lustruiesc, cizelează, ca omul să fie pe toate părțile terminat, până ajunge la măsura deplinătății lui Hristos.

Zise **avva**: Vom ști un lucru viitor când vom spune ce deja a fost. Să nu fericim pe nimeni înainte de sfârșit!

„Duhul Domnului este peste Mine, că Domnul M-a uns să binevestesc săracilor, M-a trimis să vindec pe cei cu inima zdrobită, să propovăduiesc celor robiţi slobozire şi celor prinşi în război libertate;” (Isaia 61.1)

Zise **avva**: Nu te întrista dacă, neştiindu-te, alții nu pun temei pe tine. Să te necăjești dacă nu reușești să îi înțelegi tu pe ei la justa lor valoare.

„Căci întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăinţă spre mântuire, fără părere de rău; iar întristarea lumii aduce moarte.” (2Cor. 7.10)

Despre pastorație[2]

Zise **Avva**: Cel ce păstorește prin puterea lui Hristos și are în fața sa pururea virtutea ca scop, este aidoma stelei polare: stă în locul său și celelalte stele i se înclină.

„Şi cei înţelepţi vor lumina ca strălucirea cerului şi cei care vor fi îndrumat pe mulţi pe calea dreptăţii vor fi ca stelele în vecii vecilor.” (Daniel 12.3)

Zise **avva**: În Scriptură sunt multe învățături. Le pot cuprinde pe toate într-un singur rând: de la Calea cea dreaptă să nu te abați nici măcar cu un gând.

„Iisus i-a zis: Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine.” (In. 14.6)

Zise **avva**: Dacă credincioșii vor fi cârmuiți doar prin porunci și opriți doar prin pedepse, atunci ei doar se vor feri de greșeli, dar nu vor fi pătrunși în adânc de credința în Hristos, de învățătura Lui, și se vor arăta mâhniți. Dacă însă vor fi păstoriți prin puterea exemplului, practica virtuții, și vor fi învățați cu prezența la Sf. Slujbe, atunci vor fi adânc pătrunși de convingere și de mustrare și se vor purta întotdeauna în conformitate cu rânduielile Bisericii.

„Şi acum înaintea ochilor a tot Israelul, a adunării Domnului şi în auzul Dumnezeului nostru vă grăiesc:

[2] *Ibidem*, cap. 2, p. 75.

Păziţi şi ţineţi toate poruncile Domnului Dumnezeului vostru, ca să stăpâniţi tot pământul cel bun şi să-l lăsaţi după voi moştenire copiilor voştri pe veci.” (1Cron. 28.8)

Zise **avva**: La 15 ani m-am așternut cu toată voința pe învățat. La 30, credința mea era deja întemeiată. La 40, de îndoieli m-am lepădat. La 50, harul lui Hristos am aflat. La 60 de ani, ceea ce auzeam, dacă controlam și evaluam, înțelegeam. La 70, fără să păcătuiesc, dorințele inimii le urmam.

„Zis-am: Păzi-voi căile mele, ca să nu păcătuiesc eu cu limba mea;” (Ps. 38.1)

Întreabă **ucenicul**: Ce înseamnă respectul fiului pentru tată?

Răspunde **avva**: Să fii supus, să nu te împotrivești niciodată. (excepție atunci când ești oprit de la înfăptuirea celor bune, a virtuții sau de la întâlnirea cu Hristos)

„Chinuit a fost, dar S-a supus şi nu şi-a deschis gura Sa; ca un miel spre junghiere s-a adus şi ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, aşa nu Şi-a deschis gura Sa.” (Isaia 53.7)

Ucenicul: Ce este iubirea față de părinte?

Avva: Copilul să îl facă pe părinte să se frământe pentru el doar atunci când e bolnav.

„Copii, ascultaţi pe părinţii voştri în Domnul că aceasta este cu dreptate.” (Efes. 6.1)

Ucenicul: Ce înseamnă să îi respecți pe Părinți?

Avva: În ziua de azi, înseamnă doar să îi citești. Dar și ceilalți scriitori, chiar și păgâni, tot la fel sunt citiți. Dacă pentru Părinți nu ai și venerație și supunere, atunci cum mai pot fi deosebiți de ceilalți?

„Binecuvântat eşti Tu, Cel care mi-ai dat mie înţelepciune, şi pe Tine Te preaslăvesc, Doamne al părinţilor noştri!” (Ezdra 4.60)

Alt **ucenic**: Ce este respectul filial cu adevărat?

Avva: Totul e legat de felul în care știi să te oprești, când îl slujești pe mai marele. E mai mult decât să faci în locul celor bătrâni ce-i greu de făcut și să slujești la mese sau să hrănești pe cei neputincioși, dându-le lor din vin și din bucate la început.

„Cel ce voieşte să iubească viaţa şi să vadă zile bune să-şi oprească limba de la rău şi buzele sale să nu grăiască vicleşug;” (1Petru 3.10)

Zise **avva**: I-am vorbit o zi întreagă și la tot ce i-am spus nu s-a împotrivit deloc, încât părea prostănac, atât era de supus. După ce s-a retras, rămas singur, am cercetat și am văzut că de fapt n-a făcut decât să practice smerenia și să îmi urmeze exemplul. Nu e deloc prost prin felul în care s-a purtat.

„Frica de Dumnezeu este învăţătură şi înţelepciune, iar smerenia trece înaintea măririi.” (Pilde

15.33)

Zise **avva**: Vezi mai întâi ce vrea să facă, află temeiul ce-l mână și cercetează la ce rezultat a ajuns. Mai poate astfel felul de a fi al unui frate să îți rămână de nepătruns?

„Dreptul cercetează cu de-amănuntul pe prietenul său; calea celor nelegiuiţi duce la rătăcire.” (Pilde 12.26)

Zise **avva**: Cel ce împrospătează învățătura cea veche a Sf. Părinți sau Evanghelia și de acolo poate să scoată noi tâlcuiri spre zidire, acela e demn și altuia să îi dea povețe.

„Ca ploaia să curgă învăţătura mea şi graiurile mele să se coboare ca roua, ca bura pe verdeaţă şi ca ploaia repede pe iarbă.” (Deut. 32.2)

Avva: Credinciosul adevărat nu-i vas de umplut, o simplă unealtă.

„Iubiţilor, nu daţi crezare oricărui duh, ci cercaţi duhurile dacă sunt de la Dumnezeu, fiindcă mulţi prooroci mincinoşi au ieşit în lume.” (1In. 4.1)

Ucenicul: Ce este omul duhovnicesc?

Avva răspunde: Omul duhovnicesc întâi făptuieşte - experimentează pe Hristos - și apoi pe temeiul faptelor, a descoperirilor, vorbește.

„Ca Dumnezeul Domnului nostru Iisus Hristos, Tatăl slavei, să vă dea vouă duhul înţelepciunii şi al

descoperirii, spre deplina Lui cunoaştere...” (Efes. 1.17)

Avva: Omul înduhovnicit este nepărtinitor. Caută să cuprindă întregul, totul, fără strâmbătate. Cel pătimaș e aplecat doar spre dreptatea lui, nu vede din întreg decât o parte.

„Iar Petru, deschizându-şi gura, a zis: Cu adevărat înţeleg că Dumnezeu nu este părtinitor.” (Fapte 10.34)

Avva: Cel ce citește și învață, dar nu gândește, nu făptuieşte, nimic nu dobândește. Pe cel ce nu citește, nu învață și doar gândește sau făptuieşte, mare pericol îl pândește.

„Îndreptează-mă spre adevărul Tău şi mă învaţă, că Tu eşti Dumnezeu, Mântuitorul meu, şi pe Tine Te-am aşteptat toată ziua.” (Ps. 24.5)

Zise **avva**: Să te avânți în cercetarea unei învățături străine poate să îți facă rău, așa că mai bine ține-te deoparte.

„Şi de cele străine fereşte pe robul Tău; de nu mă vor stăpâni, atunci fără prihană voi fi şi mă voi curăţi de păcat mare.” (Ps. 18.14)

Avva: Frate, să te învăț ce înseamnă a cunoaște. Când cunoști ceva, atunci să arăți că îți e cunoscut. Când nu cunoști, necunoscut să-ți rămână, până îți descoperă Hristos. Aceasta e cunoașterea deplină.

„Cunoaşte dar astăzi şi ţine minte că Domnul Dumnezeul tău este Dumnezeu sus în cer şi jos pe pământ şi nu mai este altul afară de El.” (Deut. 4.39)

Ucenicul învață cum să obțină răsplată de la Dumnezeu.

Avva spune: Dacă, după ce ai ascultat îndelung, păstrezi pentru tine cele asupra cărora te-ai îndoit, iar despre celelalte vorbești cu măsură, vei fi ferit de greșeli. Dacă după ce ai privit îndelung, te ții departe de ceea ce este periculos pentru sufletul tău și în cele ce ai de făcut nu te avânți entuziast să înfăptuiești, fără chibzuială, atunci nu ai de ce să te căiești. Dacă vorbele nu îți vor atrage vreo vină, iar faptele nu îți cer pocăință, astfel poți să aștepți răsplată de la Dumnezeu, cum îți dorește sufletul tău.

„Eu, înţelepciunea, locuiesc împreună cu prevederea şi stăpânesc ştiinţa şi buna-chibzuială.” (Pilde 8.12)

Întreabă **preotul**: Cum să fac ca poporul să mă urmeze supus?

Avva: Să îi promovezi pe cei care urmează calea Bisericii, față de cei ce o iau pe alte căi. Dacă pe cei drepți îi vei îndepărta și pe cei nedrepți îi vei aduce aproape, poporul nu te va urma.

„Să nu îndepărtezi din gura mea cuvântul adevărului, până în sfârşit, că întru judecăţile Tale am nădăjduit...” (Ps. 118.43)

Întreabă **preotul**: Cum să fac enoriașii să fie plini

de respect, credincioși și unul pe altul să se îndemne la virtute?

Răspunde **Avva**: Fii cu ei sever și atunci or să te respecte. Fii un fiu supus și poartă-te iubitor ca un tată și vei vedea cum la rândul lor îți vor arăta credință. Ridică-l pe cel bun, pe cel nepriceput îl învață și vei vedea cum vor începe să se povățuiască la virtute.

„În sfârşit, fiţi toţi într-un gând, împreună-pătimitori, iubitori de fraţi, milostivi, smeriţi.” (1Petru 3.8)

Cineva îl întreabă pe bătrân: De ce nu ați acceptat nici o ascultare (funcție) ?

Avva răspunde: Știți că s-a spus: fii un fiu duhovnicesc supus și iubește pe mai marele. Nu-i asta destulă mărire și nu înseamnă asta tot păstorire? De ce să mai fiu stareț?

„L-ai micşorat pe el cu puţin faţă de îngeri; şi cu mărire şi cu cinste l-ai încununat şi l-ai pus peste lucrurile mâinilor Tale.” (Evr. 2.7)

Avva: În cel ce nu respectă cuvântul nu știu dacă poți să te încrezi. E ca și cum căruța cu cai n-ar avea cuiul de la hulube sau carul cu boi n-ar avea cuiul de la jug. Ai mai putea să înaintezi în felul ăsta cu ele?

„Dacă proorocul vorbeşte în numele Domnului, dar Cuvântul acela nu se va împlini şi nu se va adeveri, atunci nu grăieşte Domnul Cuvântul acela, ci-l grăieşte proorocul din îndrăzneala lui; nu te teme

de el." (Deut. 18.22)

Ucenicul: După trecerea sutelor de ani, se poate ști ce va fi?

Avva: Primii creștini au avut liturghia din epoca Sfinților Apostoli, în primele trei veacuri; apoi, Biserica a avut liturghia din sec. IV, liturghia Sf. Iacob și a Sf. Marcu; astăzi avem cele trei liturghii: a Sf. Ioan Gură de Aur, a Sf. Vasile cel Mare și Liturghia Darurilor mai înainte sfințite, știm ce s-a pierdut și ce s-a adăugat; vom ști și peste o sută de generații ce va urma.

„Eu sunt Alfa şi Omega, cel dintâi şi cel de pe urmă, începutul şi sfârşitul." (Apoc. 22.13)

Avva: Nu se cuvine să aduci jertfe sau rugăciuni către dumnezei străini, aceasta e o rușine. Când știi să faci dreptate (vezi acest lucru) și totuși nu înfăptuiești, atunci se cheamă că ești lipsit de curaj.

„Iar Iacov a zis casei sale şi tuturor celor ce erau cu dânsul: „Lepădaţi dumnezeii cei străini, care se află la voi, curăţiţi-vă şi vă primeniţi hainele voastre." (Fac. 35.2)

Despre protocol și muzică[3]

Dacă în episcopie sunt „opt” rânduri de etaje, atunci necorupt ce se va mai putea socoti?

„Drept aceea, luaţi aminte de voi înşivă şi de toată turma, întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstraţi Biserica lui Dumnezeu, pe care a câştigat-o cu însuşi sângele Său.” (Fapte 20.28)

În cele patru mari posturi, sâmbăta se slujește parastasul pentru decedați.

Avva spune: Credincioşii supuși ajută când slujbele se oficiază, Fiul Omului în măreția Sa prezidează. Este oare vreo potrivire între aceste spuse și ceea ce se petrece în toate Bisericile?

„Poporul care locuia întru întuneric va vedea lumină mare şi voi cei ce locuiaţi în latura umbrei morţii lumină va străluci peste voi.” (Isaia 9.1)

Avva spune: Omul, dacă nu e credincios, cum să poată să se conformeze tipicului? Omul, dacă nu e credincios adevărat, cum poate fi înălțat prin muzică?

„Vinul şi muzica veselesc inima, şi mai mult decât amândouă, iubirea înţelepciunii.” (Ecclesiasticul 40.22)

Ucenicul întreabă care este temeiul tipicului.

---

[3]*Ibidem*, cap. 3, p. 87.

Avva spune: Importantă întrebare. În practică, decât risipă, mai mult reținere. La slujbe mai multă reculegere și fior decât atentă oficiere.

„Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.” (Ps. 50.18)

Avva spune: Comunitățile necreștine, chiar dacă sunt cârmuite după dreptate, nu pot să se asemuiască cu Biserica Ta, Doamne, nici chiar când ea nu are Întâistătător.

„Şi Eu îţi zic ţie, că tu eşti Petru şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea şi porţile iadului nu o vor birui.” (Mat. 16.18)

Un mare boier pleacă să aducă un preot de departe să îi oficieze o slujbă.

Avva spune: Nu-l poți împiedica?

Ucenicul răspunde: Nu pot!

Avva: O, vai! Oare se poate crede că Hristos nu-l știe pe preotul din parohia aceea sau că adevăratul săvârșitor al Tainelor nu este Hristos Însuși sau că toți preoții nu au același har?

„Aşa să ne socotească pe noi fiecare om: ca slujitori ai lui Hristos şi ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu.” (1Cor. 4.1)

Avva spune: Creștinul adevărat pentru nimic nu se înfruntă cu celălalt. Sau poate când e o chestiune duhovnicească. Dar după ce se lămuresc pricinile și

iese la suprafață adevărul, atunci el ia cununa și după aceea îl cheamă pe celălalt la comuniunea euharistică. Chiar de se înfruntă cu cineva, tot om smerit poate să rămână.

„Luaţi jugul Meu asupra voastră şi învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi găsi odihnă sufletelor voastre.” (Mat. 11.29)

Avva spune: Întâi fond alb și apoi culoare, întâi despătimire, curățare de păcate, și apoi virtuți și fapte bune.

„Drept aceea, omorâţi mădularele voastre, cele pământeşti: desfrânarea, necurăţia, patima, pofta rea şi lăcomia, care este închinare la idoli...” (Col. 3.5)

Avva spune: La ritualul slujbei înmormântării, după ce preotul a terminat, nu mai doresc să văd ce mai este în continuare.

„Întărâtat-au râvna Lui cu dumnezei străini şi cu urâciunile lor L-au mâniat;” (Deut. 32.16)

Cineva îl întreabă pe **avva**: Sf. Liturghie, cum o tâlcuiești?

Avva spune: Nu știu să îți răspund la întrebare. Știu doar că acela ce știe răspunsul poate să păstorească în armonie, cu ușurință, prin simplul gest de închinare!

„Începutul înţelepciunii este frica de Domnul; înţelegere bună este tuturor celor ce o fac pe ea. Lauda Lui rămâne în veacul veacului.” (Ps. 110.10)

Să slujești înmormântările ca și cum sufletul ar fi de față. Să oficiezi slujba parastasului ca și cum ar fi prezente sufletele celor ce nu mai sunt în viață.

„Adevărat, adevărat zic vouă, că vine ceasul şi acum este, când morţii vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu şi cei ce vor auzi vor învia.” (In. 5.25)

Avva spune: Consider că, dacă nu sunt prezent cu toată ființa, parcă nici slujba nu mai este deplină.

„Păziţi-vă pe voi înşivă, ca să nu pierdeţi ceea ce aţi lucrat, ci să primiţi plată deplină.” (2In. 1.8)

Despre principiul iubirii[4]

Avva spune: E bine și frumos să vieţuieşti într-un loc binecuvântat cu virtutea iubirii. Cel ce alege un loc în care nu sălășluiește această virtute supremă mai poate fi socotit înțelept?

„Iată acum ce este bun şi ce este frumos, decât numai a locui fraţii împreună!” (Ps. 132.1)

Avva spune: Cel lipsit de iubire, nu poate să țină piept multă vreme nici necazului, nici bucuriei. Cel omenos trăiește liniștit în iubire, iar cel înțelept se bucură de roadele ei.

„Şi Mă cheamă pe Mine în ziua necazului şi te voi izbăvi şi Mă vei preaslăvi.” (Ps. 49.16)

Avva spune: Numai omul care-L are pe Hristos cu adevărat este în stare să iubească și să discearnă.

„Domnul Se ridică la judecată şi stă ca să judece pe poporul Său.” (Isaia 3.13)

Avva spune: Cel ce se lasă călăuzit cu întreaga voință de iubire nu mai poate fi stăpânit de rău.

„Şi Hristos să Se sălăşluiască, prin credinţă, în inimile voastre, înrădăcinaţi şi întemeiaţi fiind în iubire...” (Efes. 3.17)

Avva spune: Bogăția și onorurile sunt dorite de

[4] *Ibidem*, cap. 4, p. 103.

orice om. Dar nu se bucură de ele dacă nu sunt dobândite cu dreptate și cu inimă curată. De sărăcie și decădere se ferește orice om. Dar n-o să scape de ele dacă nu trăiește în virtute. Dacă credinciosul se lasă despărțit de iubire, cum se va mântui? Credinciosul adevărat nu se lasă îndepărtat de iubire nici cât să înghită un dumicat. Nici chiar atunci când e greu încercat de necazuri și deznădejde.

„Cine ne va despărţi pe noi de iubirea lui Hristos? Necazul, sau strâmtorarea, sau prigoana, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia?” (Rom. 8.35)

Avva spune: Eu unul n-am văzut pe cineva care a dobândit cu adevărat iubirea și neomenia să o disprețuiască. Cel ce a dobândit iubirea nu mai știe altceva în afară de ea. Cel ce disprețuiește răutatea, neomenia, nu mai lasă nimic din ce e rău să se răsfrângă asupra sa. Dar există oare cineva care o zi întreagă cu toată ființa lui să se lase astfel pătruns de iubire pentru Hristos? Căci, în ceea ce privește puterile, nu cred că nu a fost binecuvântat, nu cred că nu i-ar fi îndeajuns. Poate c-o fi existând și vreunul lipsit de puteri, dar eu pe acela nu l-am întâlnit.

„Şi umblaţi întru iubire, precum şi Hristos ne-a iubit pe noi şi S-a dat pe Sine pentru noi, prinos şi jertfă lui Dumnezeu, întru miros cu bună mireasmă.” (Efes. 5.2)

Avva spune: Greșelile pe care le săvârșești te

arată ce fel de om ești! Dacă știi să cântărești greșelile pentru fiecare, afli câtă credință și iubire are acela.

„Pentru că Dumnezeu era în Hristos, împăcând lumea cu Sine însuşi, nesocotindu-le greşelile lor şi punând în noi cuvântul împăcării.” (2Cor. 5.18)

Avva spune: Dacă în zori ți se descoperă Hristos, la asfințit ești pregătit să mori.

„Că El este Cel care a întocmit munţii şi a făurit vîntul şi descoperă omului gândurile sale; El a făcut zorile şi întunericul şi calcă peste înălţimile pământului. Domnul Dumnezeu Savaot este numele Lui!” (Amos 4.13)

Avva spune: Preotul se dedică cu toată ființa lui Hristos. Dacă se rușinează de hrana obișnuită și de veșmintele grosolane, atunci nu merită să îți tâlcuiască Scripturile.

„Iar nădejdea nu ruşinează pentru că iubirea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile noastre, prin Duhul Sfânt, Cel dăruit nouă.” (Rom. 5.5)

Avva spune: Omul lui Dumnezeu se manifestă în lume fără să fie pe față de partea a ceva și fără a se împotrivi la altceva. El e de partea lui Dumnezeu, a ceea ce e drept să fie așa.

„Că drept eşti în toate câte ai făcut nouă, şi toate lucrurile Tale sunt adevărate, şi drepte căile Tale şi toate judecăţile Tale adevărate.” (Cântarea celor trei

tineri 1.3)

Avva spune: Omul credincios aspiră la cele cerești, omul necredincios doar la bunurile lumești. Omul credincios jinduiește după gestul iconic cu care să stăvilească dezordinea spirituală, omul lumesc se gândește la felul în care el însuși să se înavuțească.

„Dacă aţi fi din lume, lumea ar iubi ce este al său; dar pentru că nu sunteţi din lume, ci Eu v-am ales pe voi din lume, de aceea lumea vă urăşte.” (In. 15.19)

Avva spune: Cel ce face măsură faptei din propriul interes, nu își atrage asupră-i decât dezaprobare și ură.

„Păzeşte-ţi sufletul tău de sfetnic şi cunoaşte întâi care este lipsa lui, că el urmăreşte interesul lui...” (Ecclesiasticul 37.8)

Avva spune: Se poate păstori o parohie prin supunere și renunțare la sine? Se poate, vezi bine. Dacă slujbele n-ar sluji păstoririi, atunci la ce bun au mai fost instituite?

„Şi toată trufia care se ridică împotriva cunoaşterii lui Dumnezeu şi tot gândul îl robim, spre ascultarea lui Hristos...” (2Cor. 10.5)

Avva spune: Nu te necăji dacă nu ai un rang anume. Să-ți pese numai dacă n-ai puterea să fii vrednic de un loc în Biserica din Ceruri. Nu te necăji dacă nimeni nu te știe cu adevărat. Să faci ceea ce

merită să te facă recunoscut de Hristos, asta tu însuți cere-ți ție.

„El înalţă pe cei smeriţi şi izbăveşte pe cei necăjiţi.” (Iov 5.11)

Avva spune: Frate, calea mea constă într-un singur lucru tot cuprinzând.

Ucenicul încuviințează.

Bătrânul se retrage. Ceilalți ucenici îl întreabă care e tâlcul spuselor bătrânului.

Ucenicul răspunde: Calea sa înseamnă atât: Fii următor lui Hristos, pe celălalt iubindu-l.

„Deci, vă rog, să-mi fiţi mie următori, precum şi eu lui Hristos.” (1Cor. 4.16)

Avva spune: Omul credincios înțelege totul întru a tuturor dreptate. Omul lumesc doar propriului interes și folos își face parte.

„Iar Petru, deschizându-şi gura, a zis: Cu adevărat înţeleg că Dumnezeu nu este părtinitor.” (Fapte 10.34)

Avva spune: Dacă întâlnești un frate îmbunătățit, caută să vezi cum ai putea să fii la fel. Dacă întâlnești un păcătos, scrutează-ți înlăuntrul și vezi dacă nu ai metehnele pe care le are el.

„Să ştie că cel ce a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui îşi va mântui sufletul din moarte şi va acoperi mulţime de păcate.” (Iacov 5.20)

Avva spune: Când slujești pe mai marele, chiar

dacă ai ceva de îndreptat, fă-o cu blândețe. Dacă vezi că nu ești ascultat, fii fără asprime și nu te împotrivi. Dacă ești dezamăgit în sinea ta, să nu începi totuși a huli.

„Fericit bărbatul, care n-a umblat în sfatul necredincioşilor şi în calea păcătoşilor nu a stat şi pe scaunul hulitorilor n-a şezut;” (Ps. 1.1)

Avva spune: Să nu pornești la drum lung cât bătrânul tău încă trăiește. Iar dacă trebuie să pleci, să știe locul unde te găsește.

„Nu apuca pe calea celor fără de lege şi nu păşi pe drumul celor răi.” (Pilde 4.14)

Avva spune: Fiu duhovnicesc adevărat poate fi numit acela care după trei ani n-a schimbat calea învățată de părintele răposat.

„Fiul meu; păzeşte spusele mele şi îndrumările mele ascunde-le la tine. Păstrează sfaturile mele ca să rămâi în viaţă şi orânduielile mele ca lumina ochilor tăi.” (Pilde 7.1,2)

Avva spune: Cei din vechime erau zgârciți la vorbă de teama rușinii pe care le-ar fi putut aduce neputința de a trece vorba-n faptă.

„Acum deci vă lepădaţi şi voi de toate acestea: mânia, iuţimea, răutatea, defăimarea, cuvântul de ruşine din gura voastră.” (Col. 3.8)

Avva spune: Rari sunt cei ce ajung să greșească

dacă știu să se stăpânească.

„Şi pacea lui Hristos, întru care aţi fost chemaţi, ca să fiţi un singur trup, să stăpânească în inimile voastre; şi fiţi mulţumitori.” (Col. 3.15)

Avva spune: Omul credincios e zgârcit la vorbă, dar când e timpul de rugat se roagă.

„Dacă vezi un om care se zoreşte la vorbă, atunci pentru un nebun e mai multă nădejde decât pentru el.” (Pilde 29.20)

Avva spune: Cel ce se află în slujbă, dacă e prea cicălitor, își atrage dizgrația. Cel ce e prea cusurgiu pe toți și-i va îndepărta.

„Frica Domnului îndepărtează păcatele, şi la cine petrece, de la acela abate mânia.” (Ecclesiasticul 1.20)

Avva spune: Puterea lui Hristos mai degrabă trebuie să aibă în jur vecini ca să se arate.

„Neam şi neam vor lăuda lucrurile Tale şi puterea Ta o vor vesti. Măreţia slavei sfinţeniei Tale vor grăi şi minunile Tale vor istorisi...” (Ps. 144.4,5)

Despre ucenici[5]

Sunt unii ucenici care vin să învețe întâi dogmele, muzica și tipicul și apoi sunt rânduiți în vreo treaptă ierarhică sau într-o funcție sau într-o ascultare, sunt cei cu vocație și care nu au relații și nu se folosesc de intervenții; sunt alții care întâi dobândesc treapta și apoi învață cele de trebuință. Dacă e să îi promovez, îi aleg pe cei dintâi; dar nu știi niciodată Providența cum lucrează.

„Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea dragoste unii faţă de alţii.” (In. 13.35)

Zice **avva**: Dintre cei care odinioară în peregrinările mele prin tărâmurile patimilor și încercărilor împărțeau cu mine aceași soartă, acum nu mai e nici unul să îmi bată la poartă.

„Întru care şi noi toţi am petrecut odinioară, în poftele trupului nostru, făcând voile trupului şi ale simţurilor şi, din fire, eram fiii mâniei ca şi ceilalţi. ... Pe noi cei ce eram morţi prin greşelile noastre, ne-a făcut vii împreună cu Hristos - prin har sunteţi mântuiţi!” (Efes. 2.3,5)

Printre cei care au un comportament vrednic sunt cei animați de:

---

[5] *Ibidem*, cap. 11, p. 183.

- forța virtuții în acțiune,
- elocință, cuvântarea persuasivă,
- buna rânduială.

„Căci deşi cu trupul sunt departe, cu duhul însă sunt împreună cu voi, bucurându-mă şi văzând buna voastră rânduială şi tăria credinţei voastre în Hristos.” (Col. 2.5)

Avva spune: **Ucenicul** „Da” de nici un ajutor nu îmi era, tot ce spuneam eu, el încuviința.

„Acestea zicând regele, toţi cei ce erau aici au încuviinţat cu linguşire şi veseli s-au dus fiecare în casa sa...” (3Macab. 5.21)

Zice **avva**: Un fiu cu adevărat credincios, obijduit și prigonit de fratele, îi ia acestuia apărarea când acesta este pedepsit. Nimeni nu găsește că e exagerat felul în care e lăudat de frați.

„Şi ne ostenim, lucrând cu mâinile noastre. Ocărâţi fiind, binecuvântăm. Prigoniţi fiind, răbdăm.” (1Cor. 4.12)

Dacă piatra e ciobită, beteșugul se șterge la șlefuit; dacă vorba scapă nechibzuită, nu mai poate fi întoarsă și potrivită.

„Omul se bucură pentru un răspuns bun ieşit din gura lui şi cât e de bună vorba spusă la locul ei!” (Pilde 15.23)

Când fiul moare, tatăl începe să vândă ca să facă

înmormântare mare.

Avva zice: Fie că e vrednic, fie că nu, pentru un părinte fiul rămâne tot fiu; dar când fiul meu a murit eu nu mi-am vândut casa ca să îi fac rost de un astfel de mormânt. Nu puteam să îmi permit să locuiesc pe stradă.

„Fiecare vede că înţelepţii mor, cum mor şi cei neînţelepţi şi nebunii, şi lasă altora bogăţia lor.” (Ps. 48.10)

Ucenicul întreabă cum să slujească cu puterile cele cerești.

Avva răspunde: Nu ești în stare să fii de folos oamenilor și te încumeți să slujești cu îngerii?

Ucenicul iar: Îmi iau din nou inima în dinți și întreb: Ce este moartea?

Avva: N-ai aflat încă ce-i Viața și vrei să afli ce-i moartea?

„Căci pururea noi cei vii suntem daţi spre moarte pentru Iisus, ca şi viaţa lui Iisus să se arate în trupul nostru cel muritor.” (2Cor. 4.11)

Lângă **avva,** unul din ucenici stă drept și respectuos, altul e ferm, de neclintit, alții au un aer blând și sunt fericiți. **Avva** e împăcat, dar nu se poate opri totuși să nu spună:

După cum se vede, unul dintre voi n-o să moară de moarte bună.

„Iar cei blânzi vor moşteni pământul şi se vor desfăta de mulţimea păcii.” (Ps. 36.11)

Frații din mânăstire vor să restaureze Biserica mare.

Unul din frați zice: Să o facem tot cum era, de ce să o schimbăm în zadar?

Avva spune: Fratele nu-i vorbăreț, dar când spune ceva, pune accent pe miezul lucrului.

„De dimineaţă până seara se schimbă vremea şi toate sunt grabnice înaintea Domnului.” (Ecclesiasticul 18.26)

Avva spune: Ce caută rasa fratelui aici?

Imediat, ucenicii îl iau în râs pe fratele neglijent.

Avva văzând aceasta: E drept că fratele nu-i încă gata de intrat, dar el a urcat deja în pridvor!

„Acestea vi le-am grăit, ca întru Mine pace să aveţi. În lume necazuri veţi avea; dar îndrăzniţi. Eu am biruit lumea.” (In. 16.33)

Ucenicul întreabă: Dintre acești doi frați, care e mai bun?

Avva zice: Acesta, când face ceva, face prea mult, iar celălalt nu face destul.

Ucenicul: Deci primul e cel mai bun?

Avva: Să întreci măsura, nu e cu nimic mai bine, decât să nu faci cât se cuvine!

„Şi nimeni să nu întreacă măsura şi să nu nedreptăţească pe fratele său, în această privinţă, căci Domnul este răzbunător pentru toate acestea, după cum v-am şi spus mai înainte şi v-am dat mărturie.” (1Tes. 4.6)

Unul din preoți era mai bogat decât altul. Dascălul îl ajută pe primul să se îmbogățească și mai mult.

Avva spune: Omul acesta nu e **ucenicul** meu! Bateți tobele și porniți împotriva lui la atac! Vă dau voie chiar eu!

„Şi şi-a deschis pământul gura sa şi i-a înghiţit pe ei şi pe Core; şi împreună cu ei au murit şi părtaşii lor, când focul a mistuit două sute cincizeci de oameni şi au rămas ei ca semn.” (Num. 26.10)

Ucenicii sunt diferiți: unul e cam greu de cap, altul e molâu, altul e mărginit, altul e necioplit.

„În zilele acelea, înmulţindu-se ucenicii, elenіştii (iudei) murmurau împotriva evreilor, pentru că văduvele lor erau trecute cu vederea la slujirea cea de fiecare zi.” (Fapte 6.1)

Zise **avva**: Era un ucenic care aproape atinsese nepătimirea și totuși viața îi era grea. Altul, văzând, nu s-a împăcat cu astfel de soartă și a plecat să se îmbogățească. Poate că își va folosi astfel mintea.

„Cei ce vor să se îmbogăţească, dimpotrivă, cad în ispită şi în cursă şi în multe pofte nebuneşti şi vătămătoare, ca unele care cufundă pe oameni în ruină şi în pierzare.” (1Tim. 6.9)

Ucenicul îl întreabă pe **avva** care e calea către Dumnezeu.

Avva spune: Cel ce nu calcă pe urmele Părinților,

nu pătrunde învățătura lor.

„Pe calea cea nouă şi vie pe care pentru noi a înnoit-o, prin catapeteasmă, adică prin trupul Său...” (Evr. 10.20)

Avva spune: Cel al cărui fel de a vorbi inspiră încredere este cu adevărat omul lui Dumnezeu? Sau doar privit din afară îți dă această impresie?

„Pentru că nu cel ce se arată pe din afară e iudeu, nici cea arătată pe dinafară în trup, este tăiere împrejur;...” (Rom. 2.28)

Ucenicul întreabă: Învățăturile ce le-am aflat trebuie puse în practică imediat?

Avva spune: Dacă nu a venit timpul, cum ai putea să aplici așa cum te-am dăscălit?

Alt **ucenic**: Pot să pun în practică ceea ce tocmai am învățat?

Avva: Fă-o imediat!

Auzind acestea, un **frate** este nedumerit: Prima dată când v-a întrebat dacă de cum a învățat ceva poate să treacă la faptă, i-ați spus că încă nu e timpul, dar apoi când același lucru vi s-a cerut, i-ați dat altă povață. Mie nu îmi este clar și îmi iau îndrăzneală să vă cer a mă dumiri.

Avva spune: Unul e molâu, așa că îl împing înainte, pe când celălalt e aprig cât doi, așa că îl dau puțin înapoi.

„O, adâncul bogăţiei şi al înţelepciunii şi al ştiinţei lui Dumnezeu! Cât sunt de necercetate

judecăţile Lui şi cât sunt de nepătrunse căile Lui!” (Rom. 11.33)

Avva spune: Cel căruia i se dă o ascultare, trebuie ca, fără să se abată de la calea cea dreaptă, pe Hristos să Îl slujească, iar dacă nu poate să o facă, atunci să știe să se oprească.

„De la toată calea cea rea mi-am oprit picioarele mele, ca să păzesc cuvintele Tale.” (Ps. 118.101)

Patru **ucenici** stau așteptând lângă **avva**.

Avva spune: Pentru că mă desparte de voi bătrânețea, niciodată nu îmi spuneți deschis ce ați vrea. Deseori vă plângeți că lumea nu vă recunoaște meritele. Dar ia să vedem, dacă ați putea, la ce v-ați încumeta?

Primul, fără să se gândească prea mult: Dați-mi pe mână o obște, cu putere de luptă, încolțită de erezii puternice, năpădită de oști demonice și bântuită de foamete. În trei ani pot face obștea să prindă curaj și pot să o îndrept către Hristos!

Avva zâmbește, apoi întreabă: Dar tu?

Ucenicul: Dați-mi o obște de 60-70 de suflete sau măcar de 50-60 de suflete și după ce voi înfăptui ordinea, în trei ani voi face pe frați mulțumiți și îndestulați. Dar în ceea ce privește slujbele, trebuie un om învățat.

Avva: Dar frăția ta?

Ucenicul: Nu spun că aș putea face ceva, dar aș dori să încerc. În Biserică la slujbe, îmbrăcat în

veșminte diaconești, aș dori să slujesc.

Avva: Dar tu?

Ucenicul se ridică și spune: După atâtea vorbe frumoase, ale mele or să pară nevolnice.

Avva: Nu-ți fă griji deșarte. Fiecare mărturisește doar, dorințele din inimă.

Ucenicul: La sfârșitul Marelui Post, cu trup ușor, împreună cu vreo șase-șapte frați, aș dori să fug să mă afund în valuri de har. Și după ce vom sta în bătaia Sf. Duh, să ne întoarcem cu toții cântând laude.

Avva suspină lung și spune: Și eu aș vrea să fac la fel ca tine.

Primii trei ies și ultimul rămas în urmă îl întreabă: Ce credeți de dorința celor trei?

Avva: Fiecare a dat glas dorințelor inimii.

Ucenicul: Dar de ce ați zâmbit la unele?

Avva: O obște e stăpânită prin slujbe, care înseamnă blândețe și îngăduință, iar el vorbea numai de forță.

Ucenicul: Dar ceea ce voia el nu era o obște de păstorit?

Avva: Ce altceva ar putea fi o comunitate de de 60-70 de suflete?

Ucenicul: Și celălalt nu tot o păstorire voia?

Avva: O hirotonie în Biserică sigur că înseamnă tot o păstorire. Și dacă el e bun de diacon, atunci mă întreb cine ar putea fi preotul.

„Bătrâneţea este o cunună strălucită; ea se află mergând pe calea cuvioşiei.” (Pilde 16.31)

Despre calea faptelor, calea acțiunii[6]

Ucenicul întreabă în ce constă arta conducerii credincioșilor spre mântuire.

Avva răspunde: Fii tu însuți exemplu mai întâi, apoi încurajează-i pe ceilalți la fapte bune.

Ucenicul vrea mai multe lămuriri.

Avva îi spune: Fii neostenit, fără preget!

„La sârguinţă, nu pregetaţi; cu duhul fiţi fierbinţi; Domnului slujiţi.” (Rom. 12.11)

Un **consilier** la episcopie întreabă în ce constă arta de a păstori și de a conduce.

Avva spune: Întâi hotărăști ce ascultări are fiecare, ce are de îndeplinit fiecare, treci cu vederea greșelile mici, îi încurajezi pe cei care se străduiesc și îi răsplătești.

Consilierul: Dar cum să îi recunosc pe cei osârduitori, ca să îi răsplătesc?

Avva: Îi răsplătești pe cei care îi cunoști deja, iar pe cei care nu îi cunoști, Dumnezeu ți-i va descoperi în mod sigur și îi vei remarca.

„Eu, Domnul, pătrund inima şi încerc rărunchii, ca să răsplătesc fiecăruia după căile lui şi după roada faptelor lui.” (Ier. 17.10)

Ucenicul spune: Dacă ați fi chemat la episcopie

---

[6]*Ibidem*, cap. 13, p. 211.

să dați o mână de ajutor, ce ați face înainte de orice?

Avva răspunde: Neapărat aș corecta parohiile, ca dimensiune, ca să nu existe parohii foarte mari, și, apoi, ca realitate în hârtii, denumirile - gradele - să reflecte realitatea.

Ucenicul: Cum? S-o luați așa de departe? Și, de fapt, de ce ar trebui corectate?

Avva răspunde: Parcă ai fi neștiutor, fără cunoştințe. Omul smerit, când e vorba de lucruri pe care nu le înțelege, mai bine tace din gură. Dacă parohiile nu sunt corecte, propovăduirea - pastoraţia - nu poate fi potrivită. Dacă misiunea - vestirea Evangheliei - nu este îndeplinită, slujbele nu pot fi desăvârșite. Dacă slujbele nu sunt îndeplinite, pedepsele și dările nu pot fi cu măsură împărțite. Iar dacă pedepsele și dările nu sunt date după cum fiecare a meritat, preoții sunt derutați și neajutorați. De aceea, cel înțelept, când folosește un nume, potrivește exact vorbele cu ceea ce numește și astfel ceea ce spune, se va transforma sigur în fapte. Iconomul iscusit nu lasă deloc la voia întâmplării felul cum comunică.

„Aşa să ne socotească pe noi fiecare om: ca slujitori ai lui Hristos şi ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu. Iar, la iconomi, mai ales, se cere ca fiecare să fie aflat credincios." (1Cor. 4.1,2)

Ucenicul roagă să fie învățat cum se cultivă ogorul sufletului.

Avva spune: În treaba asta, eu nu valorez cât un

bătrân plugar.

Ucenicul roagă să fie învățat cum se face grădinăria virtuților.

Avva spune: Nici la asta nu-s iscusit cât un bătrân grădinar.

Ucenicul se retrage, iar **avva** spune: Fratele e începător. Cei îmbunătățiți iubesc slujbele și atunci dracii nu îndrăznesc să îl atace. Dacă iubești dreptatea, poporul nu îndrăznește să nu te asculte. Omul duhovnicesc iubește buna credință și nimeni nu îndrăznește să nu fie de bună credință. E nevoie de arat și de grădinărit și la acești oameni la care de pretutindeni vin credincioși.

„Căci harul mântuitor al lui Dumnezeu s-a arătat tuturor oamenilor,

Învăţându-ne pe noi să lepădăm fărădelegea şi poftele lumeşti şi, în veacul de acum, să trăim cu înţelepciune, cu dreptate şi cu cucernicie;” (Tit 2.11,12)

Unuia care știe să recite Cartea Psalmilor îi dai pe mână mântuirea credincioșilor și el nu e la înălțime. Sau ca misionar îl trimiți și el nu face față misiunii. Despre un asemenea om poți spune că la atâta învățătură, faptele nu-i sunt deloc pe măsură; deși știe mult, la ce îi folosește?

„Şi de aş împărţi toată avuţia mea şi de aş da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi foloseşte.” (1Cor. 13.3)

Avva spune: Un preot cu adevărat credincios este

el însuși corect, astfel că nici nu trebuie să poruncească ca poporul să îl asculte și să făptuiască. Pe unul care nu e el însuși model și pildă, chiar dacă poruncește, poporul nu-l urmează defel.

„Luaţi, fraţilor, pildă de suferinţă şi de îndelungă răbdare pe proorocii care au grăit în numele Domnului.” (Iacov 5.10)

Avva spune: Sunt unele parohii care seamănă în păstorire ca fratele mic cu fratele mare.

„Iar fratele cel smerit să se laude întru înălţimea sa... Şi cel bogat întru smerenia sa, pentru că va trece ca floarea ierbii.” (Iacov 1.9,10)

Avva vorbind despre preotul din parohie: E foarte priceput în felul în care își orânduiește treburile în parohia sa. La început, având el ceva stare, ar fi spus: E aproape potrivit. Când și-a sporit puțin parohia, atunci iar a spus: E aproape ce mi-am dorit. Iar când a trecut la o parohie foarte mare: E aproape desăvârșit!

„Dar şi poporului i se va întâmpla ca şi preotului; voi pedepsi purtarea lui, iar faptele lui le voi întoarce împotriva lui;” (Osea 4.9)

Avva se duce într-o parohie. **Ucenicul** conduce.

Avva spune: Ce parohie înfloritoare!

Ucenicul întreabă: Când în parohie e norod mult, ce trebuie făcut?

Avva: Să îl faci să se îmbogățească în fapte bune.

Ucenicul: Odată făcut, ce mai e de isprăvit?
Avva: Să-l înveți credința, să îl faci instruit!
„Aduceţi-vă aminte de mai-marii voştri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviţi cu luare aminte cum şi-au încheiat viaţa şi urmaţi-le credinţa.” (Evr. 13.7)

Avva spune: Dacă ar fi cineva care să mă pună să cârmuiesc o comunitate, în decurs de un an s-ar vedea dacă pot face ceva, iar în trei ani s-ar putea vedea roadele.

„Dar şi smochinul a răspuns Să-mi las eu oare dulceaţa mea şi fructul meu cel bun şi să mă duc să cârmuiesc copacii?” (Jud. 9.11)

Avva spune: Se spune că dacă oamenii ar menține credința neștirbită o sută de ani în țara lor, atunci s-ar ajunge să fie alungată schisma și să se evite orice erezie. În vorbele acestea e atât de mult adevăr!

„Din aceasta veţi cunoaşte că în mijlocul vostru este Dumnezeul cel viu Care va alunga de la voi pe Canaanei, pe Hetei, pe Hevei, pe Ferezei, pe Gherghesei, pe Amorei şi pe Iebusei.” (Iosua 3.10)

Avva spune: Dacă ar exista un rege credincios care să guverneze, i-ar trebui o generație până ce Împărăția cerurilor asemenea să se înscăuneze.

„Un conducător care judecă cu dreptate pe cei săraci îşi întăreşte scaunul lui pe veci.” (Pilde 29.14)

Avva spune: Dacă cel ce conduce este el însuși drept, cum să nu își conducă supușii înțelept? Cel ce nu se conduce cu dreptate pe sine, cum ar putea să îi îndrepte pe alții spre bine?

„Un conducător prin dreptate face să propăşească ţara, iar cel ce pune dări grele o ruinează.” (Pilde 29.4)

Consilierul se întoarce de la episcopie.

Avva întreabă: Ce te-a făcut să te întorci așa de târziu?

Consilierul: Treburile episcopiei.

Avva: Vrei să spui treburile episcopului. Dacă ar fi existat treburi oficiale, deși eu nu-s amestecat, ceva despre asta tot aș fi auzit!

„Să înveţe şi ai noştri să poarte grijă de lucrurile bune, spre treburile cele de neapărată nevoie, ca ei să nu fie fără de roadă.” (Tit 3.14)

Un **credincios** întreabă: Se poate ca o singură vorbă să facă înfloritoare o episcopie?

Avva spune: O singură vorbă nu poate avea un asemenea rezultat. Totuși ar fi o zicere: E greu să fii episcop, dar nici slujitorul lui să fii nu e ușor! Dacă această zicere te face să înțelegi răspunderea de a fi episcop, atunci se poate spune că ea asigură o bună păstorire.

Întreabă iar: Dar există vreo vorbă care ar putea distruge o episcopie?

Avva: Nici o vorbă nu ar putea avea un asemenea rezultat! Există totuși ceva care sună cam așa: Să fii episcop nu-i chiar o fericire, în afară de aceea că la tot ce spui nu ți se arată împotrivire. Dacă ceea ce spui este ziditor, și vorba nu îți este întoarsă, e cu atât mai bine. Dar dacă te-ai înșelat și nu se află nimeni să ți se împotrivească, atunci se poate spune că zicerea aceasta năruie o episcopie.

„Căci orice casă e zidită de către cineva, iar Ziditorul a toate este Dumnezeu.” (Evr. 3.4)

Ucenicul îl întreabă pe **avva** ce înseamnă arta de a păstori.

Avva spune: Să îi faci pe credincioșii tăi mulțumiți, iar pe cei din alte parohii să vină să fie păstoriți de tine.

„Păstoriţi turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră, cercetând-o, nu cu silnicie, ci cu voie bună, după Dumnezeu, nu pentru câştig urât, ci din dragoste;” (1Petru 5.2)

Alt **preot** îl întreabă pe **avva** ce înseamnă arta de a păstori.

Avva spune: Să nu te grăbești și să nu urmărești câștigul mărunt în ceea ce faci. Graba te împiedică să realizezi ceea ce ai plănuit, iar câștigul te abate de la treburile importante pe care le ai de înfăptuit.

„Vai de cei ce strâng câştiguri nelegiuite pentru casa lor şi îşi aşează sus de tot cuibul, ca să scape din mâna nenorocirii!” (Avacum 2.9)

Un **credincios** vorbind cu **avva** îi spune: La noi este un om drept, poreclit cel de neclintit. Când tatăl lui a furat o oaie, el s-a dus și l-a pârât.

Avva răspunde: La noi cei drepți sunt astfel: tatăl își apără fiul și fiul își apără tatăl. În asta constă înțelepciunea.

„Auzi, Israele, poruncile vieţii şi ia în urechi a cunoaşte înţelepciunea.” (Baruh 3.9)

Alt **ucenic** îl întreabă ce înseamnă să te porți cuviincios.

Avva răspunde: În familie să fii sever și politicos, în treburile parohiei să fii serios și conștiincios, iar în relațiile cu oamenii dovedește-te demn de încredere. Acestea sunt virtuți de care să nu te lipsești nici chiar dacă la eretici ai ajunge să trăiești.

„Să umblăm cuviincios, ca ziua: nu în ospeţe şi în beţii, nu în desfrânări şi în fapte de ruşine, nu în ceartă şi în pizmă;” (Rom. 13.13)

Ucenicul întreabă: Cum să faci să poți fi în conducere?

Avva răspunde: În ceea ce faci, păstrează-ți respectul de sine, când ești trimis cu vreo misiune să nu faci de rușine mandatul încredințat ție.

Ucenicul: Îndrăznesc să întreb care e treapta următoare.

Avva: Cei din familie să te laude ca fiu ascultător și cei din obște să te respecte ca pe un tânăr

promițător.

Ucenicul: Permiteți să întreb ce ar urma?

Avva: Vorbele să îți fie demne de crezare, iar faptele roditoare. Chiar de ești hotărât și încăpățânat, poți fi numit într-o funcție de nivel trei.

„Nu vă minţiţi unul pe altul, fiindcă v-aţi dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu faptele lui...” (Col. 3.9)

Avva spune: De vreme ce nu-i găsesc pe cei care au dreaptă măsură, trebuie să mă însoțesc cu cei care fie sunt prea repeziți, fie prea înceți. Cei repeziți sunt măcar plini de avânt, iar cei înceţi măcar nu sunt îndrăzneți la rele.

„Cel încet la mânie e mai de preţ decât un viteaz, iar cel ce îşi stăpâneşte duhul este mai preţuit decât cuceritorul unei cetăţi.” (Pilde 16.32)

Avva spune: Există o vorbă: Cel lipsit de forța de a fi mereu egal cu sine nu poate fi preot, nici tămăduitor. E foarte adevărat. Se spune: Cel ce nu își păstrează cu constanță rugăciunea și virtutea, va trebui să înfrunte disprețul dracilor.

Avva adaugă: Un astfel de om nici nu mai are rost să mai caute să afle ce-l poate aștepta.

„Ia aminte la rugăciunea mea, că m-am smerit foarte. Izbăveşte-mă de cei ce mă prigonesc, că s-au întărit mai mult decât mine.” (Ps. 141.6)

Avva spune: Credinciosul înțelept este pentru

actualizare, nu pentru imitare. Credinciosul de rând cultivă imitarea și nu atinge actualizarea, nici armonizarea.

„Orice aţi face, cu cuvântul sau cu lucrul, toate să le faceţi în numele Domnului Iisus şi prin El să mulţumiţi lui Dumnezeu-Tatăl.” (Col. 3.17)

Ucenicul zice: Unul pe care toți cei din satul lui să-l iubească, ce spuneți despre una ca aceasta?

Avva spune: Așa ceva nu se poate!

Ucenicul: Dar unul pe care toți să îl urască? Ce credeți despre asta?

Avva: Nu se poate nici așa. Mai bine unul pe care toți cei buni din sat îl iubesc și toți cei răi îl urăsc. Așa, da!

„Cei răi se pleacă înaintea celor buni şi cei nelegiuiţi stau la porţile celor drepţi.” (Pilde 14.19)

Avva spune: Pe omul credincios e ușor să îl slujești, dar să îi câștigi simpatia e mai greu. De cauți să te placă, renunțând la morală sau virtute, n-o să-i fie pe plac. Dar când te folosește, după puteri îți dă de făcut și te prețuiește. Pe omul de rând e greu să îl slujești, dar e ușor să îl mulțumești. Fă-l să te placă renunțând la morală sau la virtute și-o să reușești. Dar când te folosește, cere de la tine mai mult decât poți duce și te istovește.

„Istovitu-s-a sufletul meu de supărare; întăreş-te-mă întru cuvintele Tale.” (Ps. 118.28)

Avva spune: Omul credincios este autoritar, dar

nu încrezut. Omul de rând e încrezut, dar nu poate fi temut.

„Şi fiindcă te-ai încrezut în lucrările şi în vistieriile tale vei fi luat şi tu. Chemoşul va merge în robie cu preoţii şi cu mai-marii săi, toţi împreună.” (Ier. 48.7)

Avva spune: Tăria, hotărârea, simplitatea și vorbele bine chibzuite, adăugate la rugăciune, te apropie de Hristos.

„Chiar dacă ai aur şi pietre preţioase, dar o podoabă fără seamăn sunt buzele chibzuite.” (Pilde 20.15)

Ucenicul întreabă: Cum să faci ca să poți fi numit la o slujbă mai înaltă?

Avva răspunde: Poartă-te cu strictețe, când e cazul, dar și cu înțelegere față de celălalt. Așa o să poți fi numit. Cu prietenii fii strict, dar îndatoritor, cu frații plin de dragoste și răbdător.

„Cât este de frumoasă la cei bătrâni înţelepciunea şi la cei mari înţelegerea şi sfatul!” (Ecclesiasticul 25.7)

Avva spune: Un preot bun își învață poporul în șapte ani, astfel încât poate porni un război duhovnicesc.

„Şi s-a făcut război în cer: Mihail şi îngerii lui au pornit război cu balaurul. Şi se războia şi balaurul şi îngerii lui.” (Apoc. 12.7)

Avva spune: Trimite la luptă un popor care n-a avut parte de instrucție și asta înseamnă că l-ai trimis la moarte sigură.

„Şi-i învăţa multe în pilde, şi în învăţătura Sa le zicea: ...” (Marcu 4.2)

Despre cuvintele celor din vechime[7]

Hristoase, Tatăl asupra Ta a lăsat
onoarea de a fi încoronat Împărat al cerului și al pământului!
Domnește în Centrul lumii cu credință!
Toți credincioșii din cele patru colțuri ale pământului
nu vor ajunge în neant, ci în Tine!
Dreptul pe care Ți l-a dat Tatăl,
în veci este!

„Că nu este întru moarte cel ce Te pomeneşte pe Tine.” (Ps. 6.5)

Credinciosul preot spune:

Eu, nevrednicul ucenic, îndrăznesc să sacrific un miel-agneț drept ofrandă.
Și spun limpede în fața lui Hristos, Stăpânul Cerului:
Gândurile criminale nu le voi cruța,
Demonilor n-o să le acopăr faptele cele rele,
Pentru că Tu, cu puterea Ta luminată, le cunoști pe toate.
Dacă eu însumi voi fi vinovat,
Pedeapsa doar asupră-mi, și nu

[7] *Ibidem*, cap. 20, p. 293.

asupra urmașilor mei să se abată!
Iar dacă ei vor greși, asupra mea
să se întoarcă vina lor toată!

„Va tăia Domnul împrejur inima ta şi inima urmaşilor tăi, ca să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta şi din tot sufletul tău, ca să trăieşti.” (Deut. 30.6)

Un alt **preot** spune:

Deși cei din familia mea îmi sunt rude,
tot nu fac cât cei de Hristos purtători.
Dacă poporul greșește,
doar eu să fiu cel care ispășește.
Să reglementăm atent greutățile și măsurile,
să refacem ascultările părăsite
Și puterea lui Hristos în toată parohia se va transmite!
Să refacem regulile distruse,
Să restabilim virtuțile întrerupte,
Să îi ridicăm pe cei ce au fost îndepărtați, deși vrednici,
Și credincioșii de peste tot își vor întoarce privirile către noi
și ne vor urma cu bucurie.

„Făcutu-mi-ai cunoscute căile vieţii; cu înfăţişarea Ta mă vei umple de bucurie.” (Fapte 2.28)

Lucrurile importante: oamenii, învățătura, slujbele.

Îngăduința și înțelegerea fac să te sprijine mulțimile.

Buna credința face poporul devotat.

Lucrarea iscusită aduce împlinirea,

Dreptatea aduce poporului fericirea.

„Căci El este Domnul Dumnezeul nostru şi dreptatea Lui este peste tot pământul.” (1Cron. 16.14)

Ucenicul îl întreabă pe **avva**: Ce trebuie să faci ca să poți păstori adecvat?

Avva spune: Să cinstești cele cinci virtuți și să scapi de cele patru purtări rele.

Ucenicul: Care sunt cele cinci lucruri de preț?

Avva spune: Să fii generos, dar nu risipitor; să ai dorințe, dar nu nemăsurate; să îi faci pe oameni să muncească, dar fără să îi obijduieşti; să te prețuiești pe tine însuți, dar să nu fii plin de mândrie; să fii temut, dar să nu ajungi la tiranie.

Ucenicul: Cum să fii generos fără să risipești?

Avva: Dacă îi pui pe oameni să facă ceea ce tuturor le e de folos și îi faci să aibă și câștig, nu înseamnă că i-ai făcut să câștige fără să fi risipit? Dacă le dai de făcut lucruri pe care le pot împlini, cum i-ai mai putea obijdui? Și dacă ești stăpânit de dorința de virtute, cum ai mai putea râvni la lucruri mărunte? Credinciosul adevărat se poartă la fel și cu

cei puțini și cu cei mulți, și cu cel puternic și cu cel neputincios. Asta nu înseamnă că se prețuiește pe sine fără a fi îngâmfat? Omul credincios e îmbrăcat cuviincios și ținuta sa care impune respectul îi face pe oameni să îi știe de frică. Asta nu înseamnă că e temut, fără să fie crud?

Ucenicul întreabă: Dar care sunt cele patru rele de care trebuie să te ferești?

Avva răspunde: Să nu dai oamenilor mai întâi învățătura și să îi pedepsești cu cruzime, ceea ce se cheamă teroare. Să nu-i sfătuiești la început asupra celor ce au de făcut, și să le ceri să facă repede și mult, asta se cheamă tiranie. Să dai porunci neclare, întâi îngăduitoare, apoi din cele ce nu rabdă amânare, asta se numește hărțuială. Și, în sfârșit, să nu îi dai omului nici bruma ce i se cuvine, asta se cheamă abuz.

„Dar, iată, plata lucrătorilor care au secerat ţarinile voastre, pe care voi aţi oprit-o, strigă; şi strigătele secerătorilor au intrat în urechile Domnului Sabaot.” (Iacov 5.4)

Avva spune: Dacă nu cunoști pe Hristos,nu te poți socoti credincios. Dacă nu cunoști slujbele, nu te împărtășești de ele, nu îți poți găsi locul în lume. Dacă nu cunoști arta vorbirii, nu poți cunoaște nici oamenii.

„Le voi da inimă ca să Mă cunoască pe Mine că Eu sunt Domnul şi ei vor fi poporul Meu, iar Eu voi fi Dumnezeul lor, că se vor întoarce la Mine cu toată

inima lor.” (Ier. 24.7)

Despre darul de a fi duhovnic, conducător de suflete[8]

Avva spune: Eu transmit, nu inventez. Sunt credincios cărților sfinte și le venerez. Și, prin aceasta, îndrăznesc să mă așez lângă înțelepți.

„Mergeţi şi întrebaţi pe Domnul pentru mine şi pentru popor şi pentru tot Iuda despre cuvintele acestei cărţi găsite, căci mare este mânia Domnului ce s-a aprins asupra noastră, pentru că părinţii noştri n-au ascultat cuvintele cărţii acesteia, ca să se poarte după cele ce ni s-a poruncit." (4Regi 22.13)

Avva spune: Să memorez tăcut cunoștințele pe care le-am aflat, să cercetez neostenit ce am învățat, să nu-mi pierd răbdarea cu cei pe care i-am îndrumat. Oare am ajuns să fiu înzestrat cu câteva din aceste daruri?

„Ştiu faptele tale şi dragostea şi credinţa şi slujirea şi răbdarea ta şi ştiu că faptele tale cele de pe urmă sunt mai multe decât cele dintâi." (Apoc. 2.19)

Avva spune: Iată câteva lucruri ce mă pot întrista:

- să nu pot să cultiv virtuțile,
- să nu pot să îmi desăvârșesc învățătura,
- să știu ce-i drept și să nu pot aplica,
- să am lipsuri și să nu le pot îndrepta.

[8]*Ibidem*, cap. 7, p. 139.

„Noaptea şi ziua ne rugăm cu prisosinţă, ca să vedem faţa voastră şi să împlinim lipsurile credinţei voastre.” (1Tes. 3.10)

Când **avva** stătea acasă tihnit, arăta ca întotdeauna corect și îngrijit și respira același duh binevoitor.

„Şi după ce m-am născut, am respirat aerul obştesc şi pe pământul obşteştii pătimiri am căzut şi eu, şi glasul meu dintâi, la fel ca la toată lumea, a fost plânsul meu.” (Cartea înţelepciunii lui Solomon 7.3)

Avva spune: În calea adevărului să îți fie întreaga voință, perseverează în practica virtuții, nu te abate de la iubire și lasă-te bucurat de slujbele sfinte.

„În cuvântul adevărului, în puterea lui Dumnezeu, prin armele dreptăţii, cele de-a dreapta şi cele de-a stânga...” (2Cor. 6.7)

Avva spune: Ajunge ca un tânăr să vină singur la mine și să își exprime cuvios rugămintea, și, oricât de sărac ar fi el, eu îl primesc să îmi fie ucenic.

„Iar eu sărac sunt şi sărman; Domnul se va îngriji de mine.” (Ps. 39.23)

Avva spune: Dacă nu este unul dornic să învețe, nu încep să îl îndrum. Dacă nu este unul care arde de dorința de a se exprima, nu mă apuc să îl luminez. Dacă dintr-un lucru cu patru unghiuri, îl înveți unul, și el nu poate ca, plecând de la acesta, să le afle pe

celelalte trei, nu mai perseverez.

„Căci va veni o vreme când nu vor mai suferi învăţătura sănătoasă, ci - dornici să-şi desfăteze auzul - îşi vor grămădi învăţători după poftele lor...” (2Tim. 4.3)

Dacă **avva** se așeza lângă cineva îndoliat, nu mai mânca până se sătura. Dacă într-o zi a plâns, în ziua aceea nu mai cânta.

„Mila şi judecata Ta voi cânta ţie, Doamne.” (Ps. 100.1)

Avva îi spune ucenicului: Când e nevoie de tine, atunci te duci și faci; când nu e nevoie, atunci te retragi. Doar așa ne purtăm cum se cuvine.

Ucenicul întreabă: Dar dacă vi s-ar încredința conducerea, pe care dintre noi l-ați lua drept ajutor?

Avva spune: Nu pe cel care înfruntă leul cu mâinile goale și trece fluviul fără barcă și nici pe cel pe care în fața morții nu îl încearcă nici o părere de rău. Am nevoie de cineva chibzuit la faptă, care știe să conceapă un plan pe măsură și care știe să-l aducă la îndeplinire.

„Al cărei slujitor m-am făcut, potrivit iconomiei lui Dumnezeu, ce mi-a fost dată mie pentru voi, ca să aduc la îndeplinire cuvântul lui Dumnezeu...” (Col. 1.25)

Avva spune: Dacă ar exista un mod de a mă mântui, respectând ceea ce se cuvine, chiar și o slujbă

de paznic aș zice că îmi convine. Dar cum nu pare să existe așa ceva, mai bine îmi urmez chemarea.

„Pentru aceasta, ne şi rugăm pururea pentru voi, ca Dumnezeul nostru să vă facă vrednici de chemarea Sa şi să împlinească cu putere toată pornirea voastră spre bunătate şi orice lucrare a credinţei voastre...” (2Tes. 1.11)

Perioadele la care **avva** lua aminte în mod deosebit erau cele de post, cele de război și cele de boală.

„Chemând la Sine pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le scoată şi să tămăduiască orice boală şi orice neputinţă.” (Mat. 10.1)

Aflat în mânăstire, **avva** aude cântare psaltică. E atât de impresionat că multă vreme apoi, nu mai acordă nici o atenție mâncării. Spune: Niciodată n-aș fi crezut că muzica a atins o așa perfecțiune în trecut.

„Lăudaţi pe Domnul, că bine este a cânta; Dumnezeului nostru plăcută Îi este cântarea.” (Ps. 146.1)

Un **ucenic** întreabă: **Avva** este de partea lui Eutihie?

Fratele răspunde: Mă duc să îl întreb.

Merge să îl găsească pe **avva** și îl întreabă: Ce fel de oameni erau Sf. Maxim și Martin I?

Avva răspunde: Au fost doi sfinți din vechime.

Fratele: Au fost ei nemulțumiți de diotelism?

Avva: De vreme ce au urmat calea diofizitismului și au fost răsplătiți cu cununi de mucenici, de ce ar fi nemulțumiți?

Fratele iese și spune: **Avva** nu este de partea lui Eutihie.

„Va ploua peste păcătoşi laţuri, foc şi pucioasă; iar suflare de vifor este partea paharului lor.” (Ps. 10.6)

Avva spune: Să te mulțumești doar cu o mâncare de legume săracă, să îți potolești setea cu apă și doar brațul să îți slujească drept căpătâi; poți găsi bucurii chiar și în aceste lucruri simple. Bogăția și bunăstarea agonisite pe căi necinstite, sunt pentru mine ca norul de trecătoare.

„Comorile dobândite cu limbă mincinoasă sunt deşertăciune trecătoare şi laţuri ale morţii.” (Pilde 21.6)

Avva spune: Dați-mi niște ani în plus și atunci aș avea 50 de ani buni pentru rugăciune și învățătură și aș putea scăpa de greșeli.

„Dumnezeule, Tu ai cunoscut nepriceperea mea şi greşelile mele de la Tine nu s-au ascuns.” (Ps. 68.7)

Felul în care vorbea **avva** era un model de exprimare. Și când cita din Sf. Scriptură sau din Sf. Părinți, și când slujea, tot în stilul ales o făcea.

„Ochii mei sunt peste credincioşii pământului, ca să şadă ei împreună cu mine. Cel ce umbla pe cale fără prihană, acela îmi slujea.” (Ps. 100.8)

Un **frate** îl întreabă pe **ucenic** despre **avva**, ce fel de om e oare?, dar **ucenicul** nu îi răspunde la întrebare.

Avva spune: De ce nu îi răspunzi așa: e un om cu atâta râvnă de a învăța și a se ruga, încât uită și de mâncare. Și e atât de bucuros când citește, încât lasă deoparte orice supărare și nici nu ia seamă la bătrânețea de care e pândit. Spune-i atât și va fi lămurit.

„Nu mă lepăda la vremea bătrâneţilor; când va lipsi tăria mea, să nu mă laşi pe mine.” (Ps. 70.10)

Avva spune: Nu m-am născut deja învățat. Iubesc învățăturile pe care cei din vechime ni le-au lăsat și de acolo mă străduiesc să aflu ce-i de aflat.

„Şi când treceau prin cetăţi, învăţau să păzească învăţăturile rânduite de apostolii şi de preoţii din Ierusalim.” (Fapte 16.4)

Avva nu vorbea despre lucruri ciudate, despre întâmplări neobișnuite, despre cele ce tulburau ordinea bisericească, și nici despre duhuri nu îi plăcea să vorbească.

„Dar Duhul grăieşte lămurit că, în vremurile cele de apoi, unii se vor depărta de la credinţă, luând aminte la duhurile cele înşelătoare şi la învăţăturile

demonilor...” (1Tim. 4.1)

Când mă însoțesc cu alți doi tovarăși de drum, trebuie să fie unul de la care să am ce învăța. Aleg de la el ce e bun și-l urmez, iar din ceea ce-i rău învăț cum să mă pot îndrepta eu însumi.

„Pentru aceasta spre toate poruncile Tale m-am îndreptat, toată calea nedreaptă am urât.” (Ps. 118.128)

Forța virtuții o am primită-n dar de la Hristos. Atunci de ce m-aș teme oare de ucigașul ce bântuie noaptea?

„Bucură-te, ceea ce ne mântuiești pe noi de năvălirea celor de alt neam și de ucigașii cei tăinuiți; … Bucură-te, bucuria noastră, acoperă-ne pe noi de tot răul cu cinstitul tău Acoperământ.”[9]

Avva spune: Voi, ucenicii mei, credeți că am ceva de ascuns? Nimic nu vă ascund! Din tot ce am făcut, nu-i nici un lucru pe care să nu-l fi spus vouă. Tocmai asta mă face să fiu pentru voi cel ce sunt.

„Dreptatea Ta n-am ascuns-o în inima mea, adevărul Tău şi mântuirea Ta am spus.” (Ps. 39.13)

Avva îi învață pe ucenici patru lucruri:

- învățătura cărților sfinte
- fapta și cuvioasa purtare

[9] *Acatistier*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, Acatistul Sfântului Acoperământ, p.167.

- ascultarea de mai marele
- sinceritatea - vorba cu fapta în urmare firească.

„Dacă îndeamnă, să fie la îndemnare; dacă împarte altora, să împartă cu firească nevinovăţie; dacă stă în frunte, să fie cu tragere de inimă; dacă miluieşte, să miluiască cu voie bună!” (Rom. 12.8)

Avva spune: Prooroci aidoma celor din vechime eu n-am avut șansa să întâlnesc. Dar din cei ce pot fi socotiți îmbunătățiți se mai găsesc. Din cei care să întruchipeze binele n-am găsit, dar din cei care perseverează în a face fapte bune am întâlnit.

Cel ce nu are și pretinde că are, cel ce e gol și vrea să pară plin, cel ce este sărac și se dă drept bogat, acela cu greu va intra în Împărăția cerurilor.

„Fiindcă tu zici: Sunt bogat şi m-am îmbogăţit şi de nimic nu am nevoie! Şi nu ştii că tu eşti cel ticălos şi vrednic de plâns, şi sărac şi orb şi gol!” (Apoc. 3.17)

Avva spune: Probabil că există și din aceia care, fără să știe dinainte, pot acționa. Eu, unul, nu-s așa! Ascult tot felul de păreri și pe cea mai bună o urmez. Iau aminte la multe întâmplări și cunoștințele îmi consolidez. Astfel totul poate deveni mai ușor pentru cel ce nu s-a născut știutor.

„Cuvântul înţelept de-l va auzi cel ştiutor, îl va lăuda şi peste el va adăuga.” (Ecclesiasticul 21.16)

Cu cei din sat nu prea aveai ce să vorbești. Un **băietan** de acolo fu totuși primit de **avva**, lucru care pe ucenici i-a mirat.

Avva explică: Dacă l-am încurajat să vină și nu l-am alungat, asta înseamnă că nu am fost destul de precaut? Dacă cineva se ridică din noroiul patimilor, trebuie să îl încurajăm și să îl facem să vină în Biserică, și nu să-l judecăm după locul de unde a plecat!

„Noi, deci, datori suntem să sprijinim pe unii ca aceştia, ca să fim împreună-lucrători pentru adevăr." (3In. 1.8)

Avva spune: Este Hristos atât de îndepărtat? Ajunge să doresc să-L ating și-L simt deja apropiat!

„De atunci a început Iisus să propovăduiască şi să spună: Pocăiţi-vă, căci s-a apropiat împărăţia cerurilor." (Mat. 4.17)

Când **avva** cânta împreună cu cineva, dacă acela cânta mai bine, îl punea să mai cânte odată și apoi relua și el rugăciunea cântată.

„Cântaţi Domnului cântare nouă, lauda Lui în adunarea celor cuvioşi." (Ps. 149.1)

Avva spune: Dacă e vorba de cunoștințe, intenții bune, voință, sunt probabil la fel ca alții. Cât privește postul ce trebuie să-l țină orice creștin, nu am atins încă acest obiectiv.

„Când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi

smolesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, şi-au luat plata lor...” (Mat. 6.16)

Avva spune: Cum aș putea să mă socotesc înțelept și să spun că am atins nepătimirea? Pot doar să mă mândresc că tind plin de râvnă spre aceasta și îi instruiesc neîncetat pe ceilalți. Doar atâta.

Ucenicul: Tocmai asta ucenicii tăi nu reușesc a învăța!

„Că pentru aceasta plătiţi şi dări. Căci (dregătorii) sunt slujitorii lui Dumnezeu, stăruind în această slujire neîncetat.” (Rom. 13.6)

Avva spune: Așa cum luxul poate duce la înfumurare, prea multă cumpătare duce la zgârcenie. Dar decât obrăznicie fudulă, mai bine calicie!

„Şi mai zice Domnul: „Pentru că fiicele Sionului sunt atât de mândre şi umblă cu capul pe sus şi cu priviri obraznice, cu paşi domoli, cu zăngănit de inele la picioarele lor...” (Isaia 3.16)

Avva spune: **Ucenicul** lui Hristos este mereu cu inima împăcată, liniștită. Omul necredincios e plin de obidă și nu cunoaște viață tihnită.

„ ... Pentru împăraţi şi pentru toţi care sunt în înalte dregătorii, ca să petrecem viaţă paşnică şi liniştită întru toată cuvioşia şi buna-cuviinţă...” (1Tim. 2.2)

Avva era blând, dar de neclintit, impunea respect celor din jurul lui fără a fi fioros, era solemn, dar nu scorțos.

„Îmbrăcaţi-vă, dar, ca aleşi ai lui Dumnezeu, sfinţi şi prea iubiţi, cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blândeţe, cu îndelungă-răbdare...” (Col. 3.12)

Despre ucenici[10]

Avva spune: E bun de ucenic. Deși a fost închis de demoni, nu s-a făcut vinovat de nimic. Și i-a dat o ascultare.

„Să ştiţi, iubiţii mei fraţi: orice om să fie grabnic la ascultare, zăbavnic la vorbire, zăbavnic la mânie.” (Iacov 1.19)

Avva spune: Acesta este un călugăr cu adevărat. Dacă mănăstirea n-ar avea asemenea oameni deosebiți, atunci el de la cine ar fi învățat?

„Tu însă rămâi în cele ce ai învăţat şi de care eşti încredinţat, deoarece ştii de la cine le-ai învăţat...” (2Tim. 3.14)

Ucenicul întreabă: Dar eu ce fel sunt?

Avva spune: Tu ești un vas.

Ucenicul: Ce fel de vas?

Avva: Un vas de preț care se umple de har.

„Deci, de se va curăţi cineva pe sine de acestea, va fi vas de cinste, sfinţit, de bună trebuinţă stăpânului, potrivit pentru tot lucrul bun.” (2Tim. 2.21)

Cineva spune: Acela este credincios, dar îi lipsește darul vorbirii.

---

[10]*Ibidem*, cap. 5, p. 113.

Avva spune: Și la ce i-ar folosi acest dar? Cel care vorbește prea mult ajunge ades să fie urât de ceilalți. Nu știu dacă acela este virtuos, dar dacă ar fi bun de gură, la ce iar folosi?

„Din aceeaşi gură ies binecuvântarea şi blestemul. Nu trebuie, fraţii mei, să fie acestea aşa.” (Iacov 3.10)

Avva îi dă voie unui ucenic să accepte o slujbă, dar acesta refuză, spunând: Nu mă simt încă vrednic. Iar **avva** se bucură de acest semn.

„Nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argaţii tăi.” (Luca 15.19)

Avva spune: Calea credinței nu mai este urmată. Așa că mai bine m-aș duce în largul mării într-o barcă și poate fratele mi-ar putea fi tovarăș de drum.

Auzind aceasta, fratele se arată plin de bucurie.

Avva spune: Frate, curajul tău e mult mai mare decât mi-am închipuit. Dar pentru așa ceva nu cred că ești nici tu din aluatul potrivit.

„Stăpânilor, daţi slugilor voastre ce este drept şi potrivit, ştiind că şi voi aveţi Stăpân în ceruri.” (Col. 4.1)

Cineva cu rang îl întreabă pe **avva**: Fratele a atins cu adevărat nepătimirea?

Avva răspunde: Nu pot ști.

Celălalt iar întreabă și **avva** îi răspunde așa: Într-o episcopie cu o mie de parohii i s-ar putea

încredința drept însărcinare departamentul misionar. Dar nu pot ști dacă a atins cu adevărat nepătimirea.

Dar fratele?, întreabă iar acesta.

Avva: Lui, poate să i se încredințeze să administreze o parohie cu o mie de familii. Dar dacă e omenos, nu pot ști.

Dar acela?

Avva: La episcopie, încins cu orarul, sunt sigur că va ști să primească ierarhii cu rânduiala cuvenită, dar tot nu știu dacă e pe deplin virtuos.

„Până vom ajunge toţi la unitatea credinţei şi a cunoaşterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârşit, la măsura vârstei deplinătăţii lui Hristos." (Efes. 4.13)

Avva îl întreabă pe unul din ucenici: Dintre tine și fratele, care crezi că e mai avansat?

Acesta răspunde: Cum aș îndrăzni să fiu comparat cu fratele? El, dacă aude un lucru, înțelege zece. Pe când eu, din unul auzit, abia dacă încă unul pot înțelege.

Avva: Într-adevăr, cu el nu te poți compara. Nici tu și nici eu nu-l putem egala.

„Domnul din cer a privit peste fiii oamenilor, să vadă de este cel ce înţelege, sau cel ce caută pe Dumnezeu." (Ps. 13.2)

Unul din ucenici dormea ziua în amiaza mare.

Avva spune: Lemnul putred nu poate fi dăltuit, zidul din lut moale nu poate fi văruit. La ce bun să fie

muştruluit **ucenicul** acesta? Și adaugă: Mai demult, ascultam vorbele omului și după aceea mă încredeam în faptele lui. Acum îl ascult, dar aştept să văd cu ochii mei cum este când se apucă de făcut. De când cu **ucenicul** acesta, nu mai sunt ca la început.

„Frica de Dumnezeu este începutul înţelepciunii; cei fără minte dispreţuiesc înţelepciunea şi stăpânirea de sine.” (Pilde 1.7)

Avva spune: Până acum n-am întâlnit nici un om cu o credință de neclintit.

Cineva întreabă: Dar bătrânul?

Avva spune: E unul dintre cei subjugați de propriile dorințe. Cum ar putea el oare să devină puternic cu adevărat?

„De aceea, cel căruia i se pare că stă neclintit să ia seama să nu cadă.” (1Cor. 10.12)

Ucenicul: N-aș vrea deloc să îi fac altuia ceea ce mie însumi nu mi-ar place să mi se facă!

Avva: Oh, dar tu ești departe cu totul de așa ceva!

„Nu te abate nici la dreapta, nici la stânga, ţine piciorul tău departe de rău.” (Pilde 4.27)

Ucenicul spune: De la **avva** putem asculta învățătura despre slujbe și citiri din psalmi. Dar nu auzim despre firea lucrurilor, nici despre Împărăția cerurilor.

„Vorbiţi între voi în psalmi şi în laude şi în cântări duhovniceşti, lăudând şi cântând Domnului,

în inimile voastre...” (Efes. 5.19)

Când fratele află un lucru, nu se apucă imediat de înfăptuit, cu grijă că ar mai fi altul de auzit.

„Câte am auzit şi am cunoscut şi câte părinţii noştri ne-au învăţat.” (Ps. 77.3)

Ucenicul întreabă: De ce bătrânul a fost numit după moarte „cel smerit”?

Avva răspunde: Avea o inteligență emoțională sensibilă, iubea rugăciunea, nu se rușina să învețe de la cei mai mici. Iată de ce supranumele de „cel smerit” i s-a dat.

„Ca şi cu un vecin, ca şi cu un frate al nostru aşa de bine m-am purtat; ca şi cum aş fi jelit şi m-aş fi întristat, aşa m-am smerit.” (Ps. 34.13)

Avva spune despre fratele: Patru lucruri fac din el un preot vrednic: în slujbe e demn și ceremonios, pe episcop îl slujește temeinic și credincios, iar cu cei mulți pe care îi are în grijă, e generos, iar ascultările când le împarte, o face cu cumpătare și dreptate.

„În toate lucrurile tale fii cumpătat şi nici o neputinţă nu te va întâmpina.” (Ecclesiasticul 31.26)

Avva spune: Fratele e bun să lege cu alții prietenie. Fie timpul cât de lung, respectul ce îl poartă prietenilor, e același ca la început.

„De acum nu vă mai zic slugi, că sluga nu ştie ce face stăpânul său, ci v-am numit pe voi prieteni,

pentru că toate câte am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute.” (In. 15.15)

Un **frate** îl întreabă: Părintele a fost numit de mai multe ori într-o slujbă la episcopie, dar niciodată n-a arătat că s-ar simți bucurat prin asta. Și tot de atâtea ori, a fost îndepărtat din slujba aceasta, dar n-a dat niciodată vreun semn că ar fi supărat. Ba, mai mult, când în locul lui altul îi urma, el îl încunoștiința de îndatoririle care îi reveneau. Un asemenea om, cum poate fi numit?

Avva răspunde: Că are loialitate.

Ucenicul: Dar are și smerenie.

Avva: Dacă a atins sau nu smerenia, nu îți pot răspunde.

Ucenicul i se adresează iar: Când păgânii l-au ucis pe fratele, tovarășul lui se băjeni, lăsându-și chilia. Adăpostit în altă pustie, ar fi spus că nici aici lucrurile nu sunt cu mult mai presus și iar plecă în alt loc. Și iarăși aici, după o vreme, spuse că situația aceea, mai bună decât cea precedentă, nu-i pare a fi. Felul acesta de a se purta cum se poate numi?

Avva spune: Asta integritate o socotesc a fi.

Ucenicul: Dar a ajuns el la iubire?

Avva: Nu se poate ști. Și, de fapt, ce m-ar îndreptați să cred că nu?

„Cu toată smerenia şi blândeţea, cu îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alţii în iubire…” (Efes. 4.2)

Se spunea despre un frate că, atunci când se

apucă să facă ceva, înainte de trei ori asupra celor ce avea de făcut se întreba.

Avva auzind asta zice: De două ori îi ajungea.

„Dar toate să se facă cu cuviinţă şi după rânduială.” (1Cor. 14.40)

Avva spune: Când frații din pustie erau mânați de Duhul Sfânt, se arăta și el luminat. Când frații erau înșelați de draci, el însuși devenea dintr-o dată prost. Luminați așa ca el mai pot și alții să fie, dar nimeni nu îl poate imita în felul în care își prefăcea deșteptăciunea în prostie.

„Iar noi n-am primit duhul lumii, ci Duhul cel de la Dumnezeu, ca să cunoaştem cele dăruite nouă de Dumnezeu;” (1Cor. 2.12)

Aflându-se în pustie, **avva** spune: Să ne întoarcem, hai să ne întoarcem în mânăstire! Ucenicii mei nădăjduiesc departe și sunt instruiți cum se cuvine, dar tot nu știu să aleagă ce este mai bine.

„Atunci apostolii şi preoţii, cu toată Biserica, au hotărât să aleagă bărbaţi dintre ei şi să-i trimită la Antiohia, cu Pavel şi cu Barnaba: pe Iuda cel numit Barsaba, şi pe Sila, bărbaţi cu vază între fraţi.” (Fapte 15.22)

Avva spune: Acești doi frați n-au purtat nimănui ranchiună și, în felul acesta, n-au avut niciodată parte de ură.

„Oricine urăşte pe fratele său este ucigaş de

oameni şi ştiţi că orice ucigaş de oameni nu are viaţă veşnică, dăinuitoare în El.” (1In. 3.15)

Avva spune: Cine crede că fratele acesta a fost cu adevărat drept? Când cineva i-a cerut puțin vin, el cică s-ar fi dus la un vecin să îi ceară, apoi celuilalt ca din partea lui i l-ar fi dat.

„Staţi deci tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul şi îmbrăcându-vă cu platoşa dreptăţii...” (Efes. 6.14)

Avva spune: Vorbe meșteșugite, obraz prefăcut, temeneli lingușitoare, toate astea erau pentru fratele lucruri de rușine; cum sunt și pentru mine! Să îți ascunzi disprețul față de cineva și să îi ceri prietenia era un lucru socotit de fratele ca fiind de rușine; și tot așa e socotit și de mine!

„Să se ruşineze şi să piară cei ce defăimează sufletul meu, să se îmbrace cu ruşine şi înfruntare cei ce caută să-mi facă rău.” (Ps. 70.14)

Auzindu-i pe doi frați lângă el **avva** spune: Ce ar fi ca fiecare dintre noi să spună care sunt gândurile lui?

Ucenicul: Aș vrea să împart la săraci care și cai, haine și blănuri, și chiar de se pierd sau se rup, să nu îmi pese defel.

Celălalt: Aș vrea să nu mă laud că sunt bun, și nu eu singur să îmi dau meritele în vileag.

Primul: Dar am putea, **avva**, să aflăm gândurile

tale?

Avva răspunde: Să aduc alinare celor bătrâni, pe frați să îi fac să se încreadă în Hristos, iar pe tineri să-i fac să mă pomenească după ce n-oi mai fi cu voi.

„Iar desfrâu şi orice necurăţie şi lăcomie de avere nici să se pomenească între voi, cum se cuvine sfinţilor;" (Efes. 5.3)

Avva spune: Pe cineva care să își descopere singur greșelile și căderile interioare și să se pocăiască singur încă n-am întâlnit.

„Dar Dumnezeu, trecând cu vederea veacurile neştiinţei, vesteşte acum oamenilor ca toţi de pretutindeni să se pocăiască..." (Fapte 17.30)

Avva spune: În orice așezare, fie și una mică de zece chilii, există frați demni de încredere și plini de credință aidoma mie.

„Iar Dumnezeul nădejdii să vă umple pe voi de toată bucuria şi pacea în credinţă, ca să prisosească nădejdea voastră, prin puterea Duhului Sfânt." (Rom. 15.13)

Despre vechii sfinți[11]

Avva spune: Despre **fratele** care odihnește aici se poate spune că a atins forța smereniei. De trei ori a refuzat duhul iubirii de stăpânire și astfel a căpătat stima îngerilor, care nu mai prididieau să găsească vorbe potrivite pentru a-l lăuda.

„Zic vouă, aşa se face bucurie îngerilor lui Dumnezeu pentru un păcătos care se pocăieşte.” (Luca 15.10)

Avva spune: Politețea fără măsură atinge oboseala. Prudența fără măsură ajunge să se prefacă în teamă. Curajul nestrunit atinge nesupunerea. Ca și sinceritatea, care, dacă e fără control, poate răni pe cineva. Mai marele să își îndeplinească față de sfinți cuvenita datorie și atunci și poporul se va călăuzi spre virtute. Mai marele să nu își lase de izbeliște frații, și atunci toți, unul față de altul, se vor respecta.

„Prigoniţi fiind, dar nu părăsiţi; doborâţi, dar nu nimiciţi;” (2Cor. 4.9)

Grav bolnav, un **bătrân** îi cheamă la el pe **ucenici** și le spune: După ce oi muri, să dați la o parte acoperământul și să îmi priviți mâinile și picioarele, trupul meu. Vă mai amintiți ce se spune:

Fii cu băgare de seamă, ferește-ți sufletul!

[11] *Ibidem*, cap. 8, p. 153.

Ca și cum ai fi pe marginea prăpastiei,

Ca și cum ai păși pe pojghiță subțire și înghețată de deasupra apei.

Ei bine, abia atunci, copiii mei, știu că nu mai trebuie să mă feresc, dacă cu trupul rămas întreg, datoria față de sfinții părinți mi-o împlinesc.

„Acum mă bucur de suferinţele mele pentru voi şi împlinesc, în trupul meu, lipsurile necazurilor lui Hristos, pentru trupul Lui, adică Biserica...” (Col. 1.24)

Bătrânul este grav bolnav și **ucenicul** vine să îl întrebe de sănătate.

Bătrânul: Înainte de moarte, pasărea scoate țipete sfâșietoare. Înainte de moarte, omul rostește vorbe pilduitoare. Pe calea credinței, omul la trei lucruri să ia aminte: să aibă o purtare demnă și cuviincioasă și asta îl va feri de grosolănie și îngâmfare; să aibă o înfățișare cuvenită care să inspire celorlalți încredere; să se exprime cât mai potrivit astfel încât să fie înțeles și să nu devină necioplit. Cât despre slujbe, există preoți anume însărcinați cu oficierea lor.

„Să îmbraci cu acestea pe fratele tău Aaron şi împreună cu el şi pe fiii lui, să-i ungi, să-i întăreşti în slujbele lor şi să-i sfinţeşti, ca să-Mi fie preoţi.” (Exod 28.41)

Avva spune: Harurile pe care le ai - ca și cum nu le-ai avea. Să fii învățat și totuși de la cel nevolnic să

ceri învățătură. Să știi mult și să mergi să afli de la cel ce știe puțin. Ca și cum ai fi gol când ești plin. Să ți se aducă jigniri și să nu-ți pese. Odinioară, de mult am avut un bătrân cu asemenea purtări.

„Nu răsplătiţi răul cu rău sau ocara cu ocară, ci, dimpotrivă, binecuvântaţi, căci spre aceasta aţi fost chemaţi, ca să moşteniţi binecuvântarea.” (1Petru 3.9)

Avva: Poți să îi dai în grijă un prunc, cum poți la fel de bine, să îi dai pe mână soarta unui regat. La vreme de cumpănă, rămâne neclintit, nemișcat. Dacă e vrednic? Este, bineînțeles, îți răspund, de vreme ce m-ai întrebat.

„Nădejde neclintită, Tu ne vei păstra pacea noastră, că întru Tine ne punem nădejdea.” (Isaia 26.3)

Avva: Un preot trebuie să fie puternic și dârz, căci menirea lui e grea și calea ce-o are de străbătut e lungă. Și cum să nu-i fie grea crucea, când el la Hristos trebuie să ajungă? Și cum să nu-i fie lungă calea, când el n-o încheie, decât odată cu moartea?

„Căci sunt încredinţat că nici moartea, nici viaţa, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile, ... nici înălţimea, nici adâncul şi nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru.” (Rom. 8.38,39)

Avva spune: Psalmii îți dau avânt, slujbele îți

fixează locul pe pământ, dar Liturghia te împlinește!

„Şi ei au istorisit cele petrecute pe cale şi cum a fost cunoscut de ei la frângerea pâinii.” (Luca 24.35)

Avva spune: Le poți spune credincioșilor de rând ce trebuie să facă, dar nu poți ști cum să îi faci să priceapă tâlcul Scripturii.

„În privinţa aceasta avem mult de vorbit şi lucruri grele de tâlcuit, de vreme ce v-aţi făcut greoi la auzit.” (Evr. 5.11)

Avva spune: Cel ce iubește curajul și își disprețuiește sărăcia se va răscula. Omul care nu are smerenie, când se vede disprețuit, și el se va răscula.

„Pentru că toţi au aruncat din prisosul lor, pe când ea, din sărăcia ei, a aruncat tot ce avea, toată avuţia sa.” (Marcu 12.44)

Avva spune: Se poate ca cineva să aibă talente minunate, dar dacă e zgârcit și înfumurat, nu-i slujesc la nimic calitățile cu care a fost înzestrat.

„Cel care înmulţeşte cuvintele se va face urât tuturor, şi cel înfumurat de asemenea.” (Ecclesiasticul 20.7)

Avva spune: Unul care timp de trei ani e în stare să se dedice rugăciunii și slujirii fără să se gândească la vreo dregătorie, ei bine, un asemenea om nu-i ușor să întâlnesc.

„Aşa zice Domnul Savaot: Dacă vei umbla în

căile Mele şi de vei păzi poruncile Mele, atunci tu vei cârmui casa Mea şi vei păzi curţile Mele, şi Eu îţi voi da ţie dregătorie printre slujitorii Mei de aici.” (Zah. 3.7)

Avva spune: Păstrează-ți credința și iubește învățătura. Nu pregeta să te jertfești, că să te desăvârșești. Nu intra într-un regat aflat în pericolul de a pieri, iar într-unul unde domnește dihonia nu sălășlui. Doar când domnește ordinea să ieși la iveală. Când nu-i ordine, să stai ascuns. A rămâne sărac și umil nu e rușinos. Într-un sat sărac este rușinos să devii bogat și fălos.

„Căci cunoaşteţi harul Domnului nostru Iisus Hristos, că El, bogat fiind, pentru voi a sărăcit, ca voi cu sărăcia Lui să vă îmbogăţiţi.” (2Cor. 8.9)

Avva spune: Dacă nu îndeplinești tu însuți o însărcinare, nu poți să te pronunți despre guvernare.

„Iar oricine aude aceste cuvinte ale Mele şi nu le îndeplineşte, asemăna-se-va bărbatului nechibzuit care şi-a clădit casa pe nisip.” (Mat. 7.26)

Avva spune: Când slujba ce se depăna condusă de **Bătrân** ajungea la « Tatăl nostru », auzul ți-era copleșit.

„Iisus i-a zis: Nu te atinge de Mine, căci încă nu M-am suit la Tatăl Meu. Mergi la fraţii Mei şi le spune: Mă sui la Tatăl Meu şi Tatăl vostru şi la Dumnezeul Meu şi Dumnezeul vostru.” (In. 20.17)

Avva spune: Avântat nebunește, dar fără a avea drumul drept, copilăros, dar mincinos, neajutorat, dar nemeritând încredere, un astfel de om depășește înțelegerea mea.

„Prefăcătoria şi cuvântul mincinos îndepărtează-le de la mine; sărăcie şi bogăţie nu-mi da, ci dă-mi pâinea care-mi este de trebuinţă...” (Pilde 30.8)

Avva spune: A te ruga e ca și cum ai încerca să atingi ceva ce parcă tot mereu o ia înainte, e ca și cum te-ai teme că poți scăpa un lucru ce l-ai atins deja.

„Rugatu-m-am feţei Tale, din toată inima mea, miluieşte-mă după cuvântul Tău.” (Ps. 118.58)

Avva spune: Câtă măreție! Hristos stăpânește lumea firesc, fără să trebuiască să își arate slava!

„ ...Domnul în cer a gătit scaunul Său şi împărăţia Lui peste toţi stăpâneşte.” (Ps. 102.19)

Avva spune: Cât de măreț suveran este Hristos! De-o măreție sublimă! Toată măreția cerului în El se oglindește! Măiastra-I lucrare, poporul nu poate în vorbe să o cuprindă! Câtă sublimă frumusețe în opera Sa desăvârșită! Cât de strălucitoare regula de El instituită!

„Poruncă nouă dau vouă: Să vă iubiţi unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, aşa şi voi să vă iubiţi unul pe altul.” (In. 13.34)

Avva spune: **Fratelui** nu îi găsesc nici un cusur întemeiat. Bucatele-i erau simple, dar aducea mulțumire lui Dumnezeu din belșug. Straiele-i erau grosolane, dar când venea la slujbă era curat. Sălașul lui era umil, dar de chilii se îngrijea devotat. Nu, nu-i pot găsi nici un cusur întemeiat!

„Ura aduce ceartă, iar dragostea acoperă toate cusururile.” (Pilde 10.12)

Bătrânul acesta, cu cinci virtuți a adus ordinea în lumea lui. **Bătrânul** acela, cu zece virtuți haosul din suflet a stăpânit.

Avva spune: Virtuțile sunt greu de găsit. Așa este, vă spun, de vreme ce în timpul acela mult mai numeroase erau virtuțile, **bătrânul** n-a ales decât cinci. Iar **celălalt,** de fapt, numai nouă virtuți practica, dacă nu mai socotim și smerenia, ce se află printre cele zece. Luminații părinți, deși aveau în stăpânire din virtuțile cerești, totuși s-au supus cu toții jugului dragostei lui Hristos. Tocmai de aceea forța iubirii lor fu cea adevărată.

„Şi mi-a zis: Îţi este de ajuns harul Meu, căci puterea Mea se desăvârşeşte în slăbiciune. Deci, foarte bucuros, mă voi lăuda mai ales întru slăbiciunile mele, ca să locuiască în mine puterea lui Hristos.” (2Cor. 12.9)

Despre păzirea poruncilor[12]

Avva vorbea rareori despre câștig. El lăuda crucea destinului și pe Hristos - izvorul virtuților.

„Şi zicea către toţi: Dacă voieşte cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea în fiecare zi şi să-Mi urmeze Mie;” (Luca 9.23)

Un om din sat ar fi spus: **Avva** este desigur un om sfânt, dar cu toată știința sa n-a dobândit niciun renume niciodată.

Auzind, **avva** s-a adresat ucenicilor: De ce meserie ar trebui să mă apuc oare? De condus căruțe? De tras cu arcul? Ei bine, cred că aș putea să mă apuc de condus căruțe.

„Unii se laudă cu căruţele lor, alţii cu caii lor, iar noi ne lăudăm cu numele Domnului Dumnezeului nostru.” (Ps. 19.8)

Avva spune: Să folosești culionul înseamnă să respecți tradiția gândirii smerite. În ziua de azi, se simplifică lucrurile și nu prea se mai folosește. Ceea ce fac și eu, ca toată lumea.

La prezentarea în audiență la episcop trebuie să faci metanie mai întâi, și asta înseamnă tot să respecți tradiția. Astăzi, la audiențe, mulți nu mai fac plecăciunea. Chiar dacă sunt singurul care o mai

[12] *Ibidem*, cap. 9, p. 161.

face, eu salut cum se cuvine, înainte de a urca.

„Smeriţi-vă înaintea Domnului şi El vă va înălţa.” (Iacov 4.10)

Patru erau lucrurile de care **avva** se ferea: intoleranță, încăpățânarea, concluzii neîntemeiate, nepăsarea, grija față de sine și față de alții (egocentrismul).

„Aruncă spre Domnul grija ta şi El te va hrăni; nu va da în veac clătinare dreptului.” (Ps. 54.25)

Avva, înconjurat de durere, spune: **Bătrânul** meu a murit. Acum nu-s oare eu cel investit cu păstrarea învățăturii? Dacă Hristos ar fi socotit-o ca pe ceva pieritor, ar mai fi încredințat-o unui muritor? Și dacă a hotărât s-o păstreze prin mine, de ce aș avea a mă teme?

„Acesta este legământul pe care l-am încheiat cu voi, când v-am scos din ţara Egiptului, şi Duhul Meu rămâne în mijlocul vostru! Nu vă temeţi!” (Agheu 2.5)

Ucenicul este întrebat: Este **avva** un înțelept? Cum de se pricepe și la atâtea alte îndeletniciri obișnuite?

Ucenicul răspunde: Dumnezeu i-a hărăzit înțelepciunea și tot Dumnezeu i-a dat și îndemânarea.

Auzind acestea **avva** spune: Omul ăsta care a întrebat mă cunoaște oare? Copilăria nu mi-am petrecut-o în îndestulare, așa că am fost nevoit să

învăț să fac cu mâinile proprii câte ceva. Să mai fie frați care se pricep la de toate? Nu prea!

„Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul, lăudaţi-L şi-L preaînălţaţi pe El în veci.” (Cântarea celor trei tineri 1.34)

Alt ucenic spune: **Avva** spune că nereușita sa în cariera de dregător l-a silit să învețe să facă ceva folositor cu propriile mâini.

„Cel ce fură să nu mai fure, ci mai vârtos să se ostenească lucrând cu mâinile sale, lucrul cel bun, ca să aibă să dea şi celui ce are nevoie.” (Efes. 4.28)

Avva spune: Am eu oare toată cunoașterea? Nu, nu o am. Dacă vine să mă întrebe ceva vreun sătean, în primul moment de înțelepciune mă simt ca golit. Caut apoi să întorc pe o parte și pe alta întrebarea, să îi deslușesc tâlcul, și, până la urmă, să îi dau un sfat ziditor.

„De la tot înţeleptul să ceri sfat şi sfatul folositor să nu-l dispreţuieşti.” (Tobit 4.18)

Avva spune: Dumnezeu nu ne-a dat nici un semn, nu mi-a spus nimic. Acum nădăjduim la Dumnezeu, căci nu putem împlini împotriva voii Domnului.

„Cunoşti tu legile cerului şi poţi tu să faci să fie pe pământ ceea ce este scris în ele?” (Iov 38.33)

Când era în prezența cuiva îmbrăcat în haine de doliu sau a unui frate îmbrăcat în odăjdii ori a unui

orb, chiar mai tânăr, **avva** se ridica în picioare numai-decât. Dacă era în trecere, binecuvânta și pasul îi devenea grăbit.

„M-am ţinut cu pasul meu după pasul Lui, am păzit calea Lui şi nu m-am abătut din ea.” (Iov 23.11)

Ucenicul spune oftând: Cu cât privirea îmi înalț, cu atât mi se pare mai sus. Cu cât încerc să pătrund, cu atât îmi pare mai de nepătruns. Ceea ce timp de o clipă în ochi mi se arată, în spate îndată se și îndepărtează. **Avva** pas cu pas ne formează, ne îndrumă. Cu învățătura dogmelor îmi deschide și-mi îmbogățește mintea, cu Sf. Taine mă învață să îmi potrivesc gândul cu fapta. Nu mă pot opri chiar dacă aș vrea. Când mă simt sfârșit de puteri, Lumina se înalță mai sus. Vreau să-L ating, dar nu găsesc Cale de pătruns.

„Strigă către Mine, că Eu îţi voi răspunde şi iţi voi arăta lucruri mari şi nepătrunse pe care tu nu le ştii.” (Ier. 33.3)

Avva e grav bolnav și ucenicii se pregătesc de o înmormântare cu mult fast. La un moment dat simțindu-se mai bine, **avva** spune:

Farsa asta a durat cam mult! De ce să ne prefacem? Cui folosește? Oare poate fi Hristos înșelat? Prefer să mor în mijlocul fraților, decât în brațe străine. N-o să am parte de înmormântare de rang înalt, dar nici în drum n-o să fiu înmormântat.

„Şi a murit săracul şi a fost dus de către îngeri în

sânul lui Avraam. A murit şi bogatul şi a fost înmormântat.” (Luca 16.22)

Ucenicul întreabă: Dacă ați avea un jad prețios, l-ați ascunde într-o casetă spre păstrare sau ați căuta pe cineva care prin vânzare să vă obțină un preț mulțumitor?

Avva: Firește că l-aș vinde. Firește! Nu-s eu acela care așteaptă un bun cumpărător?

„Se cuvenea deci ca tu să pui banii mei la zarafi, şi eu, venind, aş fi luat ce este al meu cu dobândă.” (Mat. 25.27)

Avva voia să se retragă în ținuturile barbare.

Cineva grăi: Acolo unde totu-i atât de înapoiat? Cum credeți oare că veți putea trăi?

Avva spune: Locul unde se află un creștin, barbar nu se mai poate numi.

„Unde nu mai este elin şi iudeu, tăiere împrejur şi netăiere împrejur, barbar, scit, rob ori liber, ci toate şi întru toţi Hristos.” (Col. 3.11)

Avva spune: Să-L slujesc pe Hristos și pe episcop, iar în familie să-mi slujesc tatăl sau fratele mai mare. Să îndeplinesc cu pioșenie slujbele, canonul, și cumpătare să dovedesc atunci când beau. Dintre acestea toate, pe care ajuns-am să ating oare?

„Şi toţi, aceeaşi băutură duhovnicească au băut, pentru că beau din piatra duhovnicească ce îi urma. Iar piatra era Hristos.” (1Cor. 10.4)

Avva aflat pe malul unui râu spune: Să îți petreci ceasul vieții, tot așa, zi și noapte, fără să îți întrerupi curgerea!

„Când vei fi la necaz şi când te vor ajunge toate acestea în curgerea vremii, te vei întoarce la Domnul Dumnezeul tău şi vei asculta glasul Lui.” (Deut. 4.30)

Avva spune: N-am întâlnit niciodată pe cineva care să iubească pe Hristos tot atât de mult pe cât iubește frumusețea femeii.

„Frumuseţea femeii veseleşte faţa şi covârşeşte toată pofta omului.” (Ecclesiasticul 36.24)

Avva spune: E ca atunci când vrei să înalți un deal: dacă înainte să cari ultimul coș de pământ te-ai oprit, știi că lucrul va rămâne neisprăvit pe veci. E ca atunci când vrei să astupi o groapă: dacă un singur coș de pământ ai răsturnat, ajunge să îți urmezi țelul și ai să reușești cu adevărat.

„Să nu te iei după cei mai mulţi, ca să faci rău; şi la judecată să nu urmezi celor mai mulţi, ca să te abaţi de la dreptate;” (Exod. 23.2)

Avva spune: Dintre cei ce mi-au sorbit vorbele atent și smerit, numai unul poate fi amintit.

„Acum însă, venind Timotei de la voi la noi şi dându-ne vestea bună despre credinţa şi dragostea voastră şi că aveţi bună amintire de noi totdeauna,

dorind să ne vedeţi; la fel şi noi pe voi...” (1Tes. 3.6)

Avva, oftând după **ucenicul** care a trecut la Domnul: Mare păcat că a murit! L-am văzut cum înainta, dar cum ar fi ajuns mai departe n-am avut parte să-l pot vedea.

„Iar mântuirea drepţilor de la Domnul, că apărătorul lor este în vreme de necaz.” (Ps. 36.39)

Avva spune: Sunt și mlădițe care n-ajung să înflorească, sunt și flori care n-ajung să rodească.

„Ce se putea face pentru via mea şi n-am făcut eu? Pentru ce atunci când nădăjduiam să-mi rodească struguri, mi-a rodit aguridă?” (Isaia 5.4)

Avva spune: Nu-l trata pe cel mai mic decât tine cu ușurință. Poate într-o zi va ajunge să îți fie la fel.

„Iar Dumnezeul răbdării şi al mângâierii să vă dea vouă a gândi la fel unii pentru alţii, după Iisus Hristos...” (Rom. 15.5)

Avva spune: Cum să nu te bucuri când auzi vorbe de încurajare? Sunt neprețuite dacă le pricepi tâlcul, adică ceea ce a dus la încuviințare. Cum să nu urmezi o povață dreaptă? E neprețuită dacă tragi din ea învățăminte și te-ndrepţi spre purtare înțeleaptă. N-am ce să fac cu cei care ascultă sfaturile, dar apoi nu-i vezi cu nimic îndreptați.

„Fiindcă nu cei ce aud legea sunt drepţi la Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea vor fi

îndreptaţi.” (Rom. 2.13)

Avva spune: Cel mai important lucru e să crezi în Hristos și credința să o respecți. Să nu legi prietenie cu cei care nu-s de aceeași credință cu tine. Dacă greșești, să nu te temi să îți recunoști greșeala și să te îndrepți.

„Şi certarea Ta m-a îndreptat până în sfârşit, şi certarea Ta însăşi mă va învăţa.” (Ps. 17.39)

Avva spune: Poți lăsa mai degrabă armata fără conducător, decât să îi obligi pe oamenii de rând să se despartă de părerea lor.

„Atunci vă veţi schimba părerea şi veţi vedea deosebirea între cel drept şi cel păcătos, între cel care slujeşte pe Dumnezeu şi cel care nu-L slujeşte.” (Mal. 3.18)

Avva spune: Să stea fără să se rușineze, îmbrăcat într-o rasă veche, alături de cei înveșmântați în reverende strălucitoare, de așa ceva numai fratele e în stare.

Să nu râvnești, să nu pizmuiești!

Ce altceva mai minunat mai poți să îți dorești?

Ucenicul, auzind, se apucă să repete aceste cuvinte în fiecare zi.

Avva îi spune: Pentru calea pe care o ai de pătruns, doar aceste vorbe să știi că nu sunt de ajuns!

„Să nu pofteşti femeia aproapelui tău şi să nu doreşti casa aproapelui tău, nici ţarina lui, nici robul

lui, nici roaba lui, nici boul lui, nici asinul lui, nici orice dobitoc al lui, nici nimic din cele ce sunt ale aproapelui tău!” (Deut. 5.21)

Avva spune: Doar iarna, când e vremea geroasă, afli că chiparoșii și pinii își păstrează frunza.

„Iar cea de pe pământ bun sunt cei ce, cu inimă curată şi bună, aud cuvântul, îl păstrează şi rodesc întru răbdare.” (Luca 8.15)

Avva spune: Cel ce este credincios nu poate fi îndoit. Cel ce e om adevărat, având pe Hristos în el, nu poate fi nefericit. Cel ce e curajos nu poate fi înspăimântat.

„Când au auzit regii Amoreilor, care locuiau peste Iordan şi regii Canaaneilor, care locuiau pe lângă mare, că Domnul Dumnezeu a secat râul Iordanului înaintea fiilor lui Israel până ce l-au trecut, a slăbit inima lor, s-au înspăimântat şi nu mai aveau curaj împotriva fiilor lui Israel.” (Iosua 5.1)

Avva spune: Există din aceia care pot învăța ceva împreună, dar nu pot lucra împreună pentru a atinge nepătimirea. Există din aceia care pot fi împreună pentru a lucra mântuirea, dar nu pot apoi alături să stea. Există din aceia care, stând pe aceeași poziție, pot acționa, dar nu pot împreună să atingă puterea nepătimirii.

„Slăviţi pe Domnul împreună cu mine şi să înălţăm numele Lui împreună.” (Ps. 33.3)

Cireșii sălbatici își învolbură floarea,
Nu că nu m-aș gândi la Tine,
Dar e atât de mare depărtarea!...

Avva spune: Dacă într-adevăr ar tânji după EL, ar mai conta oare depărtarea?

„Nu mă lăsa, Doamne Dumnezeul meu, nu Te depărta de la mine;” (Ps. 37.21)

Despre slujbe și pastorație[13]

Avva spune: Despre fratele, deși e sărac, ei bine, n-aș zice nu, să îl văd pe jilțul arhieresc.

„Cei smeriţi se vor bucura întru Domnul şi cei săraci se vor veseli de Sfântul lui Israel.” (Isaia 29.19)

Ucenicul îl întreabă ce crede despre alt frate.

Avva spune: Pentru că acționează simplu și apropiat de popor, ar putea fi și el cârmuitor.

Ucenicul spune: Când ești de felul tău serios și demn de respectat, poți să cârmuiești poporul simplu și apropiat, nu-i așa? Dar dacă de felul tău ești de o îngăduință prea mare și tot în felul ăsta îți cârmuiești și supușii, nu se ajunge la delăsare?

Avva: Frate, sunt cu totul îndreptățite cuvintele tale.

„Să nu încetăm de a face binele, căci vom secera la timpul său, dacă nu ne vom lenevi.” (Gal. 6.9)

Un **demnitar** întreabă: Care dintre ucenicii sfinției voastre este mai vrednic?

Avva răspunde: Fratele era cu adevărat dornic de învățat. Nu se mânia niciodată pe celălalt și greșelile proprii nu le punea pe seama altcuiva. Din nefericire, a murit. Și, de atunci, de un altul așa vrednic ca el

[13] *Ibidem*, cap. 6, p. 127.

n-am mai auzit.

„Ca să nu grăiască gura mea lucruri omeneşti, pentru cuvintele buzelor Tale eu am păzit căi aspre.” (Ps. 16.4)

Un frate e trimis cu o însărcinare. **Ucenicul** se îngrijește în urmă ca mama acestuia să primească un ajutor în cereale.

Avva spune: Să îi dăm femeii un coș plin.

Un frate cere să i se mai adauge puțin.

Avva spune: Să i se mai dea o măsură în plus.

Fratele însă i-ar fi pus vreo cinci căușe în plus.

Avva spune atunci: Când fratele a plecat, era îmbrăcat cu haine scumpe. După câte știu eu, omul milostiv se îngrijește să îl ajute pe cel nevoiaș, nu pe cel deja înavuțit.

„Îndurat şi milostiv este Domnul, îndelung-răbdător şi mult-milostiv.” (Ps. 144.8)

Fratele îl slujește pe **Bătrân** ca administrator, fapt pentru care acesta vrea să îl răsplătească cu 900 de măsuri de grâu. **Fratele** nu vrea să le primească.

Avva spune: Nu-i bine că le-ai refuzat, mai bine le iei și le dai săracilor de la tine din sat.

„Risipit-a, dat-a săracilor; dreptatea lui rămâne în veacul veacului.” (Ps. 111.8)

Avva spune: Fratele e în stare ca timp îndelungat să fie absorbit cu totul de ceea ce înseamnă rugăciune. Alții pot să fie astfel doar o oră sau două

cel mult. Până acum, în puterea de a se dărui rugăciunii, nimeni pe fratele nu l-a întrecut.

„Doamne, strigat-am către Tine, auzi-mă; ia aminte la glasul rugăciunii mele, când strig către Tine.” (Ps. 140.1)

Cineva pe **avva** îl întreabă: I se poate încredința fratelui păstorirea?

Avva spune: Fratele e hotărât, împlinește totdeauna lucrul început. Într-o astfel de slujbă, ce ar fi pentru el de nefăcut?

Celălalt: Dar fratele credeți că ar fi în stare?

Avva: Fratele acționează deștept, deci cărei greutăți n-ar putea să îi țină piept?

Altul iar: Dar fratelui o păstorire i se poate da?

Avva: Acesta e plin de calități, cum să nu fie în stare?

„Pentru că toţi greşim în multe chipuri; dacă nu greşeşte cineva în cuvânt, acela este bărbat desăvârşit, în stare să înfrâneze şi tot trupul.” (Iacov 3.2)

Șeful comunității schismatice trimite emisari să-l roage pe fratele să îi guverneze. Acesta răspunde: Vă rog să îi spuneți din partea mea că nu pot primi. S-o faceți, vă rog, cât mai ceremonios și mai convingător. Altfel rugămintea o va repeta, și-atunci dincolo de Iordan voi fi nevoit a mă strămuta.

„El ne-a scos de sub puterea întunericului şi ne-a strămutat în împărăţia Fiului iubirii Sale...” (Col.

1.13)

Un **frate** cade bolnav și **avva** vine să-l vadă. Pipăie brațul bolnavului și spune: Va muri! Aceasta-i voia lui Dumnezeu și așa va fi! Ce păcat, ce păcat, că tocmai un om ca el s-a putut îmbolnăvi!

„În vremea aceea Iezechia s-a îmbolnăvit de moarte. Şi a intrat la el Isaia, fiul lui Amos, şi i-a zis: „Aşa grăieşte Domnul: Pune rânduială în casa ta, că nu vei mai trăi, ci vei muri.” (Isaia 38.1)

Avva spune: Fratele, ce fire aleasă! Se mulțumea cu foarte puțin: un bol de orez și un tâlv de apă. Locuia într-o chilie săracă. Nimeni n-ar fi îndurat o astfel de viață ascetică, dar el era totdeauna mulțumit! Avea într-adevăr o fire înduhovnicită!

„Şi voi înşivă, ca pietre vii, zidiţi-vă drept casă duhovnicească, preoţie sfântă, ca să aduceţi jertfe duhovniceşti, bine-plăcute lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos;” (1Petru 2.5)

Ucenicul spune: **Avva**, nu cred că nu v-aș putea prețui învățătura, dar puterile mele nu ajung să atingă pe deplin măsura.

Avva: Cel lipsit de puteri se oprește la mijloc de cale; tu unul te oprești înainte chiar de a purcede la drum și dai vina pe puterile tale.

„Şi pe când semăna, unele seminţe au căzut lângă drum şi au venit păsările şi le-au mâncat.” (Mat. 13.4)

Avva îi spune **ucenicului**: Râvnește și cultivă însușirile înalte, iar nu cele de rând.

„Râvniţi însă la darurile cele mai bune. Şi vă arăt încă o cale care le întrece pe toate...” (1Cor. 12.31)

Un **frate** vizitase pustia.

Avva îl întreabă: Ai găsit acolo oameni îmbunătățiți?

Acesta răspunde: Ar fi unul care de la drumul drept nu se abate nicicând. N-a venit la mine decât cu păcate importante.

„Mărturisiţi-vă deci unul altuia păcatele şi vă rugaţi unul pentru altul, ca să vă vindecaţi, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului.” (Iacov 5.16)

Avva spune: Fratele nu e lăudăros. Odată, seara, când soarele s-a retras, s-a trezit singur făcând mătănii în chilie. Când, în sfârșit, a ajuns ultimul în Biserică, a explicat: Vin ultimul din cauza somnului care m-a întârziat.

„Nu iubi somnul, ca să nu ajungi sărac; ţine ochii deschişi, numai aşa vei fi îndestulat de pâine.” (Pilde 20.13)

Avva spune: Ca să reușești în lumea noastră de acum, nu ajunge frumusețea, îți mai trebuie și limbă ascuțită ca să îți faci drum.

„Iubit-ai toate cuvintele pierzării, limbă

vicleană!” (Ps. 51.3)

Avva spune: Poate omul să iasă din casă altfel decât pe ușă? Și tot așa, poate să nu folosească omul calea cea firească?

„Lege pune-mi mie, Doamne, în calea Ta şi mă îndreptează pe cărarea dreaptă, din pricina vrăjmaşilor mei.” (Ps. 26.17)

Avva spune: Cel ale cărui porniri întrec învățătura e un om necioplit, ce nu cunoaște măsura. Cel ce prin învățătură pornirile și-a stăpânit nu-i decât un frate instruit. Cel la care învățătura cu firea știu să se îmbine, acela-i ce se cheamă omul nepătimaș.

„Ca să ştie fiecare dintre voi să-şi stăpânească vasul său în sfinţenie şi cinste, ... Nu în patima poftei cum fac neamurile, care nu cunosc pe Dumnezeu.” (1Tes. 4.4,5)

Avva spune: Omul în lume nu poate trăi decât dacă este drept. Cel ce nu este astfel, trăiește doar dacă Provindenţa îl ajută să țină piept nenorocirilor.

„Gândit-a îndelung Domnul asupra nenorocirii pe care a abătut-o peste noi, că drept este Domnul Dumnezeul nostru în toate faptele pe care le-a făcut, dar noi n-am ascultat de glasul Lui.” (Daniel 9.14)

Avva spune: Cel ce înțelege nu-i totuna cu cel îndrăgostit de ceva. Cel împătimit nu-i același cu cel

ce știe a se bucura.

„Deci, fraţilor, bucuraţi-vă! Desăvârşiţi-vă, mângâiaţi-vă, fiţi uniţi în cuget, trăiţi în pace şi Dumnezeul dragostei şi al păcii va fi cu voi.” (2Cor. 13.11)

Avva spune: Celor care sunt deasupra liniei de mijloc le poți spune lucruri superioare. Nu le poți spune asemenea lucruri celor care se află sub ea.

„Ştim că suntem din Dumnezeu şi lumea întreagă zace sub puterea celui rău.” (1In. 5.19)

Ucenicul întreabă ce este înțelepciunea.

Avva spune: Să te dedici lui Hristos, recunoscându-L ca Dumnezeu; față de sfinți să fii respectuos, păstrând astfel smerenia; aceasta este înțelepciunea.

Dar ce este iubirea aproapelui sau omenia? Întreabă **ucenicul** iarăși.

Avva spune: Să înfrunți mai întâi greutățile și abia apoi să te gândești la răsplată.

„Căci dacă iubiţi pe cei ce vă iubesc, ce răsplată veţi avea? Au nu fac şi vameşii acelaşi lucru?” (Mat. 5.46)

Avva spune: Cel inteligent se bucură de apă, cel credincios se bucură de multe. Cel inteligent se bucură de mișcare, cel credincios se bucură de repaus. Cel inteligent trăiește, cel credincios dăinuiește.

„Aceasta este cartea poruncilor lui Dumnezeu şi legea care dăinuieşte în veac; toţi cei ce o ţin vor trăi, iar cei ce au părăsit-o vor pieri.” (Baruh 4.1)

Avva spune: Numele unui vas pătrat, pentru un vas care nu are muchii mai poate fi păstrat?

„Şi avem comoara aceasta în vase de lut, ca să se învedereze că puterea covârşitoare este a lui Dumnezeu şi nu de la noi...” (2Cor. 4.7)

Ucenicul întreabă: Dacă unui om credincios i se spune că în fântână se află suprema virtute , el trebuie să asculte și să se arunce în ea?

Avva spune: De ce să facă așa? Omul credincios poate fi atras, dar nu orbit, poate fi înșelat, dar nu prostit.

„Pentru că păcatul, luând îndemn prin poruncă, m-a înşelat şi m-a ucis prin ea.” (Rom. 7.11)

Avva spune: Un om credincios tinde spre o cunoaștere cuprinzătoare din Sf. Scripturi și își găsește măsura supunându-se vieții liturgice. În acest fel, el nu renunță la calea adevărului.

„Calea adevărului am ales şi judecăţile Tale nu le-am uitat.” (Ps. 118.30)

Avva se duce să cerceteze o femeie.

Ucenicul se arată foarte nemulțumit.

Atunci **avva** se învinuiește smerit: Cerul să mă pedepsească dacă am făcut ceva necuvenit!

„Cel ce se desfrânează însă cu o femeie este lipsit de minte, se pierde pe el însuşi făcând astfel;” (Pilde 6.32)

Avva spune: Mijlocul neschimbător este locul superior în care se manifestă puterea lui Hristos. E lucrul de mult știut că nu toți îl pot atinge.

„Atunci vă veţi da seama că Eu sunt în mijlocul lui Israel şi că Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru şi nu este altul, iar poporul Meu nu va mai fi niciodată de ocară!” (Ioil 2.27)

Ucenicul întreabă: Despre unul care aduce poporului bunăstare și este salvare țării, ce spuneți?

Avva spune: Acela e înțelept. Cât despre iubirea aproapelui, ea se atinge astfel: voind să te prețuiești pe tine însuți, înainte pe celălalt îl așază; voind să îți iei parte din ce ți se cuvine, pe celălalt îl lasă în față; ca să te poți apropia, trebuie mai întâi să reușești a te îndepărta. Aceasta este calea.

„Iată m-aş îndepărta fugind şi m-aş sălăşlui în pustiu.” (Ps. 54.7)

Despre virtuți și punerea lor în practică[14]

Ucenicul întreabă ce este iubirea, suprema virtute.

Avva răspunde:

Fiecare pe sine să se supună,
Și să se asculte, astfel încât,
Să reînvie de la sine rugăciunea,
În sufletul său.
Asta înseamnă suprema virtute.

„Ţine dreptarul cuvintelor sănătoase pe care le-ai auzit de la mine, cu credinţa şi cu iubirea ce este în Hristos Iisus.” (2Tim. 1.13)

Avva: Cel care reușește măcar o zi să se supună pe sine și să acționeze supus lui Hristos, acela va fi numit de către toți cei de sub cer robul Lui. Ca să devii astfel, pe cine altul să te bizui, decât pe Hristos?

Ucenicul: Permiteți-mi să întreb ce trebuie făcut anume.

Avva spune:

Fără Iisus nu privi,
Fără Iisus nu asculta,
Fără Iisus nu vorbi,
Fără Iisus nu făptui.

Ucenicul: Chiar dacă nu-s eu cel mai înaintat, lăsați-mă să încerc să aplic ce tocmai m-ați învățat.

[14] *Ibidem*, cap. 12, p. 197.

„Vai de cei ce se coboară în Egipt după ajutor şi se bizuie pe caii lor şi îşi pun nădejdea în mulţimea carelor şi în puterea călăreţilor, dar nu-şi aţintesc privirea către Sfântul lui Israel şi nu caută pe Domnul." (Isaia 31.1)

Ucenicul îl întreabă pe **avva** ce înseamnă smerenia și buna cuviință.

Avva răspunde: Odată ieșit pe ușa casei, poartă-te ca și cum ai întâlni un oaspete de seamă. Când ai de a face cu oamenii din popor, poartă-te ca și cum ai fi la liturghie. Nu face altuia ce ție însuți nu ți-ar plăcea să ți se facă. Astfel n-o să stârnești ură.

Ucenicul: Deși știu că nu sunt prea înzestrat, permiteți-mi să aplic aceste vorbe pe care tocmai le-am învățat.

„Şi precum voiţi să vă facă vouă oamenii, faceţi-le şi voi asemenea;" (Luca 6.31)

Ucenicul întreabă ce este sinceritatea.

Avva răspunde: Cel ce are virtutea aceasta nu vorbește cu ușurință.

Ucenicul: Deci cine nu vorbește cu ușurință are această virtute?

Avva: Ceea ce e greu de făptuit nu e oare și greu de vorbit?

„Fără minciună se împlineşte legea şi înţelepciunea este desăvârşită în sinceritate." (Ecclesiasticul 34.8)

Ucenicul întreabă ce este pacea.

Avva răspunde: Omul ce are pace nu poartă în suflet a grijilor povară și spaima nu-l încearcă.

Avva e întrebat iar: Deci omul liniștit se cheamă cel ce e senin și fără teamă?

Avva răspunde: Dacă atunci când își caută în inimă, nu găsește nimic vrednic de îngrijorare, cum să nu fie mai presus de griji și de orice teamă.

„Şi pacea lui Dumnezeu, care covârşeşte orice minte, să păzească inimile voastre şi cugetele voastre, întru Hristos Iisus.” (Filip. 4.7)

Un **frate** se plânge: Toți oamenii au frați, numai eu nu.

Alt **frate** îi spune: Am auzit aceste cuvinte. Viața și moartea omului îi sunt date de Dumnezeu dinainte. Bogăție și onor tot de Dumnezeu îi sunt date. Dacă omul credincios își îndeplinește îndatoririle, grav și serios, fără a se abate, iar cu ceilalți e respectuos și plin de iubire, toți cei din cele patru colțuri ale pământului or să-i fie frați. De ce s-ar mai îngrijora atunci că nu are frați?

„Noi ştim că am trecut din moarte la viaţă, pentru că iubim pe fraţi; cine nu iubeşte pe fratele său rămâne în moarte.” (1In. 3.14)

Ucenicul întreabă ce înseamnă a fi iluminat.

Avva răspunde: Când se abat asupra ta șuvoi de calomnii și învinuiri, și nu te ating, atunci te poți socoți iluminat. Dacă de acestea toate nu te lași clintit, poți fi socotit înălțat deasupra celorlalți.

„În aşa fel că lanţurile mele, pentru Hristos, au ajuns cunoscute în tot pretoriul şi tuturor celorlalţi;” (Filip. 1.13)

Ucenicul întreabă ce este pastoraţia.

Avva răspunde: Să asiguri învățătura îndeajuns, slujbe cât trebuie, și poporul să fie plin de nădejde în Hristos.

Ucenicul: Dacă nu le poți avea pe toate, de care v-ați lipsi mai întâi din cele trei?

Avva: De slujbe.

Ucenicul: Și dacă din cele două rămase, mai trebuie să vă mai lipsiți de încă una, la care ați renunța?

Avva: La învățătură. Fără nădejde în Hristos, un popor nu poate ființa.

„Taina cea din veci ascunsă neamurilor, iar acum descoperită sfinţilor Săi, ... Cărora a voit Dumnezeu să le arate care este bogăţia slavei acestei taine între neamuri, adică Hristos cel dintru voi, nădejdea slavei.” (Col. 1.26,27)

Ucenicul întreabă: Omului credincios îi ajunge firea bună ce o are de la botez, la ce îi mai trebuie cizelarea prin învățătură?

Un **frate** spune: Păcat! Ceea ce frăția voastră ați spus despre omul credincios e de regretat! Vorba scăpată din gură e precum un atelaj cu cai: o dată pornit, cu greu îl mai poți înturna. Învățătura – cultura - se îmbină cu natura și sunt importante și

una și alta. A le despărți ar fi ca și cum ai încerca să ștergi petele unui leopard sau dungile unui tigru: pielea lor atunci ar putea trece atunci drept piele de capră sau piele de câine.

„Luaţi învăţătură, ca nu cumva să Se mânie Domnul şi să pieriţi din calea cea dreaptă, când se va aprinde degrab mânia Lui! Fericiţi toţi cei ce nădăjduiesc în El." (Ps. 2.12)

Părintele îl întreabă: Anul ăsta e an prost, și ce brumă am adunat nu o să ne ajungă pentru nevoile din episcopie, deci ce-i de făcut?

I se răspunde: Ai cerut dările așa cum erau ele în trecut?

Chiar dacă le-aș dubla, tot n-am ieși din încurcătură. Nu ne descurcăm nici chiar mărind dările peste măsură!

Dacă poporul e îndestulat, cum să nu ajungă și pentru episcop ce-a adunat? Dacă poporul este lipsit, de unde să ajungă să-l îndestuleze pe episcop din ce-a agonisit?

„Se cuvine, dar, ca episcopul să fie fără de prihană, bărbat al unei singure femei, veghetor, înţelept, cuviincios, iubitor de străini, destoinic să înveţe pe alţii, ... Nebeţiv, nedeprins să bată, neagonisitor de câştig urât, ci blând, paşnic, neiubitor de argint..." (1Tim. 3.2,3)

Ucenicul întreabă cum să cultivi virtutea și cum să recunoști rătăcirea.

Avva răspunde: Înainte de orice, fii plin de credință și demn de încredere, devotează-te cu totul dreptății și astfel pe Hristos Îl vei cinsti. Când iubești pe cineva, îi dorești să trăiască, să nu urăști, să nu dorești moartea. Când îi dorești și viața și îi dorești și moartea, iată ce înseamnă rătăcirea.

„Deci voi, iubiţilor, cunoscând acestea de mai înainte, păziţi-vă, ca nu cumva, lăsându-vă târâţi de rătăcirea celor fără de lege, să cădeţi din întărirea voastră...” (2Petru 3.17)

Un **tânăr** îl întreabă pe **avva** ce înseamnă conducerea.

Avva răspunde: Preotul să fie preot, credinciosul să fie credincios, tatăl tată și fiul fiu.

Tânărul: Bine spus. Dacă preotul n-ar fi preot, supusul supus, tatăl tată și fiul fiu, cum aș mai fi sigur că având în față mâncarea, o să apuc să mă înfrupt din ea?

„Căci, şezând la masă, fiecare se grăbeşte să ia mâncarea sa, încât unuia îi este foame, iar altul se îmbată.” (1Cor. 11.21)

Avva spune: Dacă e cineva căruia îi ajunge să asculte una din părțile în cauză și să știe unde e dreptatea, acela e fratele. El, dacă îți promite ceva, nu are tihnă toată noaptea până ce își adeverește vorba.

„Învăţaţi să faceţi binele, căutaţi dreptatea, ajutaţi pe cel apăsat, faceţi dreptate orfanului, apăraţi pe văduvă!” (Isaia 1.17)

Avva spune: Să ascult o pricină, și eu ca și alții o pot face. Ceea ce trebuie neapărat, este însă să îi conving pe oameni să nu se mai judece.

„Celui ce voieşte să se judece cu tine şi să-ţi ia haina, lasă-i şi cămaşa." (Mat. 5.40)

Ucenicul întreabă ce este ascultarea.

Avva răspunde: Când ai o răspundere, fii mereu neostenit, și când ai ceva de înfăptuit, sârguiește-te cu toată ființa.

„Nu sunt ascunse de Tine oasele mele, pe care le-ai făcut întru ascuns, nici fiinţa mea pe care ai urzit-o ca în cele mai de jos ale pământului." (Ps. 138.15)

Avva spune: Să devii tot mai învățat, din Scripturi să îți sporeşti cunoștințele; să-ți stăpânești firea prin canonul zilnic și slujbele din Biserică: astfel te poți feri să te abați de la calea cea dreaptă.

„Eu pe câţi îi iubesc îi mustru şi îi pedepsesc; sârguieşte dar şi te pocăieşte." (Apoc. 3.19)

Avva spune: Credinciosul adevărat îl ajută pe om ca să își desăvârșească binele din el și să nu împlinească ce are rău în el. Omul pătimaș e opusul său.

„Fiţi, dar, voi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este." (Mat. 5.48)

Ucenicul îl întreabă pe **avva** ce înseamnă a

conduce.

Avva răspunde: A conduce înseamnă a te menține drept. Dacă frăția ta conduci cu dreptate, cine s-ar abate de la acest drum înțelept?

„Că Tu vei binecuvânta pe cel drept, Doamne, căci cu arma bunei voiri ne-ai încununat pe noi.” (Ps. 5.12)

Un om **bogat** era îngrijorat de cei care se apucaseră de furat.

Îl întreabă despre asta pe **avva** care răspunde: Dacă domnia ta n-ai fi așa de ahtiat să îți sporeşti averea, atunci n-ar mai fi hoți, nici dacă i-ai îndemna!

„Vindeţi averile voastre şi daţi milostenie; faceţi-vă pungi care nu se învechesc, comoară neîmpuţinată în ceruri, unde fur nu se apropie, nici molie nu o strică.” (Luca 12.33)

Ucenicul îl întreabă pe **avva** ce înseamnă a păstori, spunând: Dacă îi alung (sau îi excomunic) pe necredincioși și îi apropii pe cei credincioși, cum vi se pare?

Avva răspunde: De ce să alungi pentru a păstori? Ajunge să ai dorință de a face bine și poporul va fi bun ca și tine. Puterea lui Hristos prin preot e ca vântul de puternică, cea a omului de rând răuvoitor e ca iarba de nevolnică. Când vine vântul și suflă deasupra ierbii, aceasta e nevoită să se încline după el.

„Căci ca iarba curând se vor usca şi ca verdeaţa

ierbii degrab se vor trece.” (Ps. 36.2)

Ucenicul întreabă: Despre un creștin, când se poate spune că a reușit să se distingă?

Avva spune: Ce înțelegi prin a reușit?

Ucenicul: Adică a căpătat un oarecare renume.

Avva: A fi renumit nu-i același lucru cu a fi osebit. Cineva s-a distins când are o fire de neclintit și iubește pe Hristos, izvorul dreptății. Când pe ceilalți cu care are de-a face îi cercetează la vorbă și nu le ia seama la înfățișare. E preocupat să cedeze în fața celuilalt. Asta înseamnă a fi reușit să te distingi. Cât despre cel renumit, ajunge să își ia aerul de mare virtuos, acționând însă taman pe dos, și să își ia o poză de om sigur pe el, de nezdruncinat, de neclintit, ca să devină renumit.

„Prin credinţă, a părăsit Egiptul, fără să se teamă de urgia regelui, căci a rămas neclintit, ca cel care vede pe Cel nevăzut.” (Evr. 11.27)

Ucenicul, însoțindu-l pe **Bătrân** într-o plimbare prin fața Bisericii: Permiteți-mi să vă întreb: cum să te lecuieşti de pornirile rele, cum să îți cultivi virtutea și cum să îți recunoști rătăcirea?

Avva spune: Bună întrebare, foarte bună. Dacă vei lua cu asalt răul din tine însuți și nu pe al altuia, asta oare nu înseamnă distrugerea pornirilor rele? Dacă pui mai presus fapta decât răsplata, oare nu înseamnă asta să îți cultivi virtutea? Iar când ești orbit de mânie, uiți de tine și de părinte, asta oare nu

se cheamă că ești rătăcit?

„Pusu-mi-au păcătoşii cursă mie, dar de la poruncile Tale n-am rătăcit.” (Ps. 118.110)

Ucenicul întreabă ce este iubirea de Dumnezeu.

Avva răspunde: Să-l iubești pe celălalt.

Ucenicul întreabă ce este înțelepciunea.

Avva răspunde: Să știi să îl cunoști pe celălalt, să știi să îl recunoști pe el.

Ucenicul nu reușește să înțeleagă și **avva** îi explică: Adică să îi alegi pe cei drept credincioși și deasupra celor nedrepți să îi așezi, astfel încât pe aceștia din urmă să îi îndrepți.

Ucenicul se retrage și vede un frate și-i spune: Tocmai l-am întrebat pe **avva** despre înțelepciune. **Avva** a spus: Alege-i pe cei drept credincioși și deasupra celor nedrepți caută să îi așezi și aceștia se vor îndrepta. Tu ce înțelegi prin asta?

Fratele: Aici se ascund tâlcuri bogate. Odată, un domnitor a ales un prim-ministru și atunci cei fără omenie s-au îndreptat. Altă dată, un domnitor a ales alt ministru și atunci cei necredincioși s-au îndepărtat.

„Întoarceţi-vă către Mine şi veţi fi mântuiţi, voi cei ce locuiţi toate ţinuturile cele mai îndepărtate ale pământului! Că Eu sunt Dumnezeu tare şi nu este altul!” (Isaia 45.22)

Ucenicul întreabă ce este prietenia.

Avva răspunde: Să-l sfătuiești sincer și cu

credință pe aproapele tău, să îi arăți calea potrivită. Dar să te oprești dacă vezi că nu îți ascultă povața, ca nu cumva intenția ta bună să fie răsplătită cu jigniri și ponoase.

„Mergi şi strigă la urechile fiicei Ierusalimului şi zi: Aşa grăieşte Domnul: Mi-am adus aminte de prietenia cea din tinereţea ta, de iubirea de pe când erai mireasă şi mi-ai urmat în pustiu, în pământul cel nesemănat.” (Ier. 2.2)

Avva spune: Omul credincios își adună în jur prieteni prin credința sa. Iar cu prietenii își cultivă credința sa, în iubire frățească.

„Despre iubirea frăţească nu aveţi trebuinţă să vă scriu, pentru că voi înşivă sunteţi învăţaţi de Dumnezeu ca să vă iubiţi unul pe altul.” (1Tes. 4.9)

Despre calea omului credincios[15]

Ucenicul întreabă ce este dezonoarea, rușinea.

Avva spune: Când statul (comunitatea) e condus după lumina lui Hristos, așa cum se cuvine, să-ți iei plata slujind ca dregător este foarte bine. Când statul (comunitatea) nu-i condus cu înțelepciune, să îți mănânci în continuare pâinea de dregător este o rușine.

Ucenicul: Despre cel care ura și egoismul, ambiția, orgoliul și le-a putut înfrâna, se poate spune oare că a atins nepătimirea?

Avva: Se poate spune că e greu să îl întreacă cineva, dar dacă este vorba chiar de iubire, virtutea supremă, nu pot ști nici eu.

„Şi vorbind el despre dreptate şi despre înfrânare şi despre judecata viitoare, Felix s-a înfricoşat şi a răspuns: Acum mergi, şi când voi găsi timp potrivit te voi mai chema.” (Fapte 24.25)

Avva spune: Dacă un creștin rămâne la el acasă să ducă o viață ușoară, nu e demn să fie numit apostol.

„Căci mi se pare că Dumnezeu, pe noi, apostolii, ne-a arătat ca pe cei din urmă oameni, ca pe nişte osândiţi la moarte, fiindcă ne-am făcut priveliște lumii şi îngerilor şi oamenilor.” (1Cor. 4.9)

---

[15] *Ibidem*, cap. 14, p. 225.

Avva spune: Când un stat e guvernat prin lumina lui Hristos, acționează cu îndrăzneală și vorbește direct, netimorat. Când în stat lumina lui Hristos a pierit, acționează tot așa, dar vorbește domolit.

„Şi neamurile vor umbla în lumina ei, iar împăraţii pământului vor aduce la ea mărirea lor.” (Apoc. 21.24)

Avva spune: Credinciosul care are forța virtuții e neapărat meșter la vorbe înțelepte, dar un bun vorbitor nu e neapărat un asemenea om superior. Omul credincios e neapărat curajos, dar cel curajos nu e neapărat omenos.

„Şi mi-a zis: Nu te teme, om plăcut al lui Dumnezeu! Pace ţie! Fii tare şi curajos! Şi pe când grăia cu mine, m-am simţit întărit şi am zis: Spune, Stăpâne, căci Tu m-ai întărit!” (Daniel 10.19)

Un **sătean** i se adresează **Bătrânului**: Odată, erau pe pământ un bun arcaș și un bun corăbier, dar nici unul din ei n-a murit de moarte bună. În schimb, alți doi au trudit pe pământ și au stăpânit lumea.

Avva nu răspunde. Abia după ce se retrage omul, spune: Cu adevărat, omul acesta este credincios, căci îi venerează pe Părinții care practicau virtutea.

„În Tine au nădăjduit părinţii noştri, nădăjduit-au în Tine şi i-ai izbăvit pe ei.” (Ps. 21.4)

Avva spune: Un preot fără virtuți, se mai găsește,

un preot care să aibă dragoste rar se întâlnește... „Din întâmplare un preot cobora pe calea aceea şi, văzându-l, a trecut pe alături.” (Luca 10.31)

„Şi să luăm seama unul altuia, ca să ne îndemnăm la dragoste şi la fapte bune...” (Evr. 10.24,)

Avva spune: Pe cel pe care îl iubești, poți oare să îl ferești de truda muncii? Și dacă ești supus și devotat cuiva, poți să nu-i mai dai nici un sfat, nici o învățătură?

„Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blând faţă cu toţi, destoinic să dea învăţătură, îngăduitor...” (2Tim. 2.24)

Avva spune: Când era de întocmit o poruncă, răbdarea o compunea, credința o cerceta și o comenta, smerenia o îmbunătățea și la urmă dragostea o desăvârșea.

„Iar roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credinţa...” (Gal. 5.22)

Cineva îl întreabă pe **Bătrân** despre un frate.

Avva spune: Acesta este un om generos.

Este apoi întrebat despre alt frate.

Avva doar exclamă: Oh, el! Oh, el!

Când despre altul este întrebat, răspunde: Ăsta da om! Le-a dat celor din familie trei sute de galbeni și cu toate că pe sine s-a sărăcit, acesta până la sfârșitul vieții cu nimic nu i-a învinuit!

„Bogaţii au sărăcit şi au flămânzit, iar cei ce-L caută pe Domnul, nu se vor lipsi de tot binele.” (Ps. 33.10)

Avva spune: Să fii sărac și să nu hulești e mai greu decât să fii bogat și să nu fii mândru.

„Domnul este în locaşul cel sfânt al Său, Domnul în cer are scaunul Său. Ochii Lui spre sărac privesc, genele Lui cercetează pe fiii oamenilor.” (Ps. 10.4)

Avva spune: Fratele e mai mult decât capabil pentru a conduce parohia. Pe de altă parte însă, nu e destul ca să fie consilier.

„Dar tu, de ce judeci pe fratele tău? Sau şi tu, de ce dispreţuieşti pe fratele tău? Căci toţi ne vom înfăţişa înaintea judecăţii lui Dumnezeu.” (Rom. 14.10)

Ucenicul întreabă ce este un credincios desăvârșit.

Avva răspunde: Cineva cu înțelepciune dăruit, cu puterea de a renunța la dorințe, curajos, prin slujbe și canoane șlefuit, un astfel de om poate fi considerat desăvârșit.

Avva adaugă: Dar oare putem să cerem cuiva astăzi să fie astfel pe toate planurile împlinit? Mă mulțumesc să îl numesc desăvârșit pe cel care, când are prilej de câștig, nu uită de dreptate, sau pe cel care, când are de înfruntat un pericol, nu se teme doar pentru sine, sau pe cel care, cu toată trecerea

timpului, își ține cuvântul neclintit.

„Domnului Dumnezeului vostru să-I urmaţi şi de El să vă temeţi; să păziţi poruncile Lui şi glasul Lui să-l ascultaţi; Lui să-I slujiţi şi de El să vă lipiţi.” (Deut. 13.4)

Vorbind despre mai marele, **avva** îi spune fratelui: E adevărat că episcopul vostru nu râde, nu vorbește, și nici nu se lasă cu daruri curtat?

Fratele răspunde: Ceea ce se spune este exagerat. Stăpânul vorbește numai când e cazul și vorbele sale pe nimeni nu obosesc. Râde numai când e prilej de veselie și astfel râsul său nu supără pe ceilalți. Ia numai ce se cuvine să i se dea, și astfel lumea nu e scârbită de purtarea sa.

Avva spune: Să fie așa? Oare este așa într-adevăr?

„Argintul său nu l-a dat cu camătă şi daruri împotriva celor nevinovaţi n-a luat. Cel ce face acestea nu se va clătina în veac.” (Ps. 14.5)

Avva spune: Părintele era meșter în intrigi, dar nu era drept. Celălalt era drept, dar nu putea să țină piept intrigilor.

„În toate luaţi pavăza credinţei, cu care veţi putea să stingeţi toate săgeţile cele arzătoare ale vicleanului.” (Efes. 6.16)

Ucenicul spune: Când noul preot a venit în loc, fratele a plecat cu bătrânul, dar celălalt, nu numai că

nu și-a urmat bătrânul, dar a devenit consilier apropiat pentru cel nou. N-a fost astfel lipsit de virtute morală?

Avva răspunde: Ca apropiat al bătrânului, l-a ajutat pe acesta să aducă la Hristos poporul și a făcut ordine, lucru de care poporul se bucură până azi. Asta înseamnă virtute, moralitate.

„Veniţi să ne bucurăm de Domnul şi să strigăm lui Dumnezeu, Mântuitorului nostru.” (Ps. 94.1)

Ucenicul spune: N-a fost lipsit de morală? Păi, când a venit noul episcop, el n-a putut să plece cu celălalt, ba i-a devenit consilier noului episcop.

Avva: Dacă n-ar fi fost el, drept consilier al episcopului, în Biserică ar fi fost dezordine și poporul n-ar fi putut să se bucure de slujbe. Dacă n-ar fi fost el, mă tem că acum am fi fost barbari. Oare ar fi fost mai bine ca el, aidoma unui credincios de rând, să își ducă viața în vreo văgăună și nimic de pe urma lui să nu rămână?

„Deci, ceea ce aţi auzit de la început, în voi să rămână; de va rămâne în voi ceea ce aţi auzit de la început, veţi rămâne şi voi în Fiul şi în Tatăl.” (1In. 2.24)

Avva vorbește de lipsa de virtute a mai marelui.

Ucenicul spune: Dar dacă este așa, cum de până acum n-a pierdut episcopia?

Avva răspunde: Păi, n-a pierdut-o, pentru că un frate se îngrijește de străini și de oaspeți, altul de

slujbe, altul de misiune, etc. De asemenea oameni înconjurat, cum să pierzi?

„Dar ai câţiva oameni în Sardes, care nu şi-au mânjit hainele lor, ci ei vor umbla cu Mine îmbrăcaţi în veşminte albe, fiindcă sunt vrednici.” (Apoc. 3.4)

Avva spune: Cel căruia îi e ușor să grăiască vorbe mari, când e să facă, îi vine greu să înfăptuiască.

„Iar proorocul care va îndrăzni să grăiască în numele Meu ceea ce nu i-am poruncit Eu să grăiască, şi care va grăi în numele altor dumnezei, pe un astfel de prooroc să-l daţi morţii.” (Deut. 18.20)

Dihonia asasinează buna rânduială într-o parohie. **Avva** își face canonul și merge la palat pentru a informa: Dihonia a ucis dragostea, vă rog să porunciți.

Episcopul: Anunță-l pe protopop.

Avva: Pentru că am fost cândva consilier, m-am simțit dator să vin aici.

Episcopul: Mergi și încunoştiințează mai marele direct.

Avva merge și spune, dar nu i se încuviințează cererea.

Avva repetă: Pentru că am fost cândva consilier, m-am simțit dator să procedez așa.

„Iubiţilor, dacă Dumnezeu astfel ne-a iubit pe noi, şi noi datori suntem să ne iubim unul pe altul.” (1In. 4.11)

Ucenicul întreabă ce înseamnă să îți slujești

stăpânul.

Avva răspunde: Nu-l înșela și nu te teme să îl înfrunți dacă a greșit ceva.

„Pe cel bătrân să nu-l înfrunţi, ci să-l îndemni ca pe un părinte; pe cei tineri, ca pe fraţi.” (1Tim. 5.1)

Avva spune: Omul credincios caută virtutea și se desăvârșește, omul de rând cată spre câștiguri mărunte și se prăbușește.

„Dar cele ce îmi erau mie câştig, acestea le-am socotit pentru Hristos pagubă.” (Filip. 3.7)

Avva spune: Cei vechi învățau pentru a se desăvârși, cei de azi învață pentru a se remarca din mulțime.

„Fraţilor, nu fiţi copii la minte. Fiţi copii când e vorba de răutate. La minte însă, fiţi desăvârşiţi.” (1Cor. 14.20)

Un **emisar** vine la **avva**. Acesta îl poftește să șadă și se întreține cu el.

Spune: Ce mai face venerabilul tău stăpân?

Răspunde: Stăpânul meu dorește din toată inimă să își împuținează greșelile, dar nu-i prea reușește.

Trimisul iese și **avva** exclamă: Ce slujitor adevărat! Ăsta da emisar!

„Greşelile cine le va pricepe? De cele ascunse ale mele curăţeşte-mă...” (Ps. 18.13)

Avva spune: Dacă nu ești în postură oficială, nu

te amesteca în politică.

Alt **bătrân**: Un om înțelept nu se gândește să facă mai mult decât funcția îi îngăduie!

„Dragostea nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândeşte răul.” (1Cor. 13.5)

Avva spune: Omul sincer socotește o rușine să promită multe și să facă puține.

„Zis-a lui stăpânul: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău.” (Mat. 25.21)

Avva spune: Credinciosul adevărat are de respectat trei lucruri de care eu însumi nu sunt în stare: răbdare fără mânie, înțelepciune fără rătăcire și curaj fără teamă.

Ucenicul spune: Când avva spune acestea, de fapt se descrie chiar pe sine.

„Dar tu, o, omule al lui Dumnezeu, fugi de acestea şi urmează dreptatea, evlavia, credinţa, dragostea, răbdarea, blândeţea.” (1Tim. 6.11)

Unui frate îi plăcea să critice pe celălalt.

Avva spune: Oare perfecțiunea ta a atins un grad așa de înalt? Eu unul nu am atâta timp de irosit.

„Să nu te chemi bârfitor şi cu limba ta nu vicleni.” (Ecclesiasticul 5.16)

Avva spune: Nu fi trist și necăjit dacă nu ești

prețuit de ceilalți. Fii necăjit numai dacă nu ești dăruit cu talent.

„Mântuieşte-mă, Doamne, că m-a necăjit omul; toată ziua războindu-se m-a necăjit.” (Ps. 55.1)

Avva spune: Să nu îl bănuiești pe celălalt de înșelătorie, să nu-l crezi capabil de nesinceritate cu ușurință, ci să ai puterea de a vedea nesinceritatea și înșelătoria.

„Deci, acestea fiind mai presus de orice îndoială, trebuie să vă liniştiţi şi să nu faceţi nimic cu uşurinţă.” (Fapte 19.36)

Unul îi spune **Bătrânului**: Ce tot alergi așa, ba încoace, ba încolo? O faci oare pentru a arăta cât ești de meșter la vorbit?

Avva: Nu am pretenția să arăt asta, dar nu îmi plac cei ce se comportă înțepenit: încăpățânați și opaci.

„Luminătorul trupului este ochiul tău. Când ochiul tău este curat, atunci tot trupul tău e luminat; dar când ochiul tău e rău, atunci şi trupul tău e întunecat.” (Luca 11.34)

Avva spune: Un cal ce aleargă zece kilometri e admirat, nu pentru forța sa, ci pentru rasa sa.

„Deci, dar, nu este nici de la cel care voieşte, nici de la cel ce aleargă, ci de la Dumnezeu care miluieşte.” (Rom. 9.16)

Spune **cineva**: Ce credeți, se cuvine să răsplătești

răul cu bine?

Avva: Și binelui atunci ce răsplată îi dai? Totuși, mai bine dacă răul cu bine îl vei plăti, iar binele cu bine îl vei răsplăti.

„Nu te lăsa biruit de rău, ci biruieşte răul cu binele.” (Rom. 12.21)

Avva spune: Nimeni nu mă înțelege.

Ucenicul: Cum adică nimeni nu vă cunoaște?

Avva: Nu spun că e o pedeapsă divină și nici pe oameni nu-i învinovățesc, căci omul credincios nu acuză cerul și nu-i învinuiește pe oameni. Aici, pe pământ, învăț după puterile mele omenești, dar în cele duhovnicești încerc să mă desăvârșesc. Poate că doar Domnul mă cunoaște, așa gândesc.

„Cunoaşte Domnul căile celor fără prihană şi moştenirea lor în veac va fi.” (Ps. 36.18)

Invidia îl pârăște pe fratele la mai marele.

Un frate îl anunță pe **avva** de aceasta, spunând: Mai marele este subjugat de vraja invidiei. Dar îmi stă în putere să fie astfel ca leșul invidiei să fie aruncat la o răscruce.

Avva spune: Va fi așa cum va rândui Providența, fie că dreptatea omenească va fi împlinită, fie că aceasta nu se va păstra. Împotriva sporirii diavolești poate fratele să facă ceva?

„Grăit-au împotriva mea cu limbă vicleană şi cu cuvinte de ură m-au înconjurat şi s-au luptat cu mine în zadar.” (Ps. 108.2)

Avva spune: Părinții luminați știau cum să stea departe de lume. Vin apoi cei care se depărtează de anumite locuri. Următorii sunt cei care se feresc de unele chipuri. Și, în sfârșit, cei care evită vorbele unora.

Avva spune: Cunosc șapte bătrâni care s-au comportat așa.

„Fereşte-te de rău şi fă bine, caută pacea şi o urmează pe ea.” (Ps. 33.13)

Ucenicul înnoptează la poarta cetății.

Străjerul îl întreabă: De unde vii?

Ucenicul răspunde: De la **avva**.

Străjerul: E vorba de acela care știe că ceea ce vrea el nu se poate și totuși de la Dumnezeul său nu se abate?

„Oricine se abate şi nu rămâne în învăţătura lui Hristos nu are pe Dumnezeu; cel ce rămâne în învăţătura Lui, acela are şi pe Tatăl şi pe Fiul.” (2In. 1.9)

Avva cântă psalmi. Un om cu un coș în spate trece și, auzindu-l, spune așa: Cântă cu atâta alean de parcă îi lipsește ceva. Apoi după o vreme adaugă: Ce jalnic sunet ce nu mai contenește! De vreme ce nimeni nu-l ascultă de ce nu se oprește?

Avva: Dacă vadul e adânc, o iei pe unde-s pietre, ocolind. Dacă vadul e mic, îți sufleci veșmântul și treci liniștit. Într-adevăr, nimic nu mai pare greu,

dacă e gândit astfel.

„Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit.” (Ps. 142.5)

Ucenicul spune: Fratele a purtat doliu după părintele său și timp de trei ani nu s-a folosit de cuvinte aspre. Asta ce tâlc are?

Avva spune: Asta înseamnă cinstirea Părinților și cei de odinioară erau toți așa. După ce **avva** trecea la Domnul, ucenicii nu cleveteau, doar își împlineau îndatoririle, iar mai marele dădea ascultările.

„Vă scriu vouă, părinţilor, pentru că aţi cunoscut pe Cel ce este de la început. Vă scriu vouă, tinerilor, fiindcă aţi biruit pe cel viclean. V-am scris, copiilor, pentru că aţi cunoscut pe Tatăl.” (1In. 2.13)

Avva spune: Când suveranii iubesc Liturghia, poporul e ușor de condus.

„Trimite lumina Ta şi adevărul Tău; acestea m-au povăţuit şi m-au condus la muntele cel sfânt al Tău şi la locaşurile Tale.” (Ps. 42.3)

Ucenicul întreabă ce este un frate îmbunătățit.

Avva răspunde: Cel ce pe sine se modelează și pe ceilalți îi tratează cu respect.

Ucenicul: Ajunge atât?

Avva: Cel ce se educă pe sine și aduce celorlalți pace.

Ucenicul: Ajunge atât?

Avva: Să te despătimești pe tine însuți și să aduci în mijlocul fraților iubirea, o astfel de slujbă chiar și pentru bătrânii din pustie a fost grea.

„Aduceţi-vă, dar, aminte mai întâi de zilele în care, după ce aţi fost luminaţi, aţi răbdat luptă grea de suferinţe...” (Evr. 10.32)

Un **frate** stătea pe jos cu picioarele rășchirate.

Avva spune: Cel care, tânăr fiind, nu-și respectă bătrânii și, când crește, nimic nu împlinește, iar când e bătrân îi vine greu să omoare păcatul, un asemenea om e o povară.

Și cu toiagul îl altoiește peste țurloaie.

„Toiagul Tău şi varga Ta, acestea m-au mângâiat.” (Ps. 22.5)

Un **frate** mai tânăr avea ascultare de la **avva** să îi ducă poruncile.

Cineva îl întreabă: Fratele învață și el ceva?

Avva răspunde: După cum văd, stă laolaltă cu cei bătrâni și la mers o ia înaintea celor mai mari ca el; nu mi se pare a progresa, ci doar că e grăbit să o ia înaintea altora.

„Bolnavul I-a răspuns: Doamne, nu am om, care să mă arunce în scăldătoare, când se tulbură apa; că, până când vin eu, altul se coboară înaintea mea.” (In. 5.7)

Despre înduhovnicire - modelarea de sine, conducerea prin Sf. Taine[16]

Avva spune: Își asumă o însărcinare cine poate, cine nu, se dă la o parte. Dacă îl vezi pe marginea prăpastiei și nu sari să îl tragi înapoi, dacă atunci când e gata să se prăbușească nu-l susții, atunci cum mai poți să fii sprijin pentru stăpânul tău? Dacă tigrul sau rinocerul au scăpat din cușcă, sau dacă un bol prețios sau o piatră prețioasă s-au spart, cine e vinovat? Omul credincios nu îi prețuiește pe cei care nu spun ce au pe suflet și caută tot felul de pretexte. Mai bine ia aminte: cel ce are un regat sau un domeniu de guvernat nu se preocupă de sărăcie, ci de nedreptate. Nu-i pasă cât are poporul, ci câtă credință și înțelegere este în popor. Căci dacă e dreptate pentru toți nu se ajunge la sărăcie, și nu are importanță dacă sunt mulți oameni sau puțini, când trăiesc în înțelegere. Iar dacă ceilalți de dincolo de regat au rămas barbari, prin prestigiul credinței îi poate aduce la sine. Și atunci pacea și liniștea se vor așterne și dincolo de hotare. Dacă e dezbinare, nu întotdeauna necazul afară trebuie căutat, ci chiar între zidurile propriului palat.

„Nimiceşte-i, Doamne şi împarte limbile lor, că am văzut fărădelege şi dezbinare în cetate.” (Ps. 54.9)

Avva spune: Când în lume există respect pentru

[16]*Ibidem*, cap. 16, p. 255.

lege, Hristos împărățește. Când în lume lipsește respectul pentru lege și dreptate, dracii domnesc. Dacă în lume legea domnește, încrezător poporul ascultă și nu cârtește.

„Toate să le faceţi fără de cârtire şi fără de îndoială...” (Filip. 2.14)

Avva spune: trei soiuri de prietenii îți sunt benefice și trei dăunătoare. Prietenia cu cel drept, cu cel sincer și credincios, precum și cu cel erudit, îți este folositoare și rodnică. Prietenia cu cel schimbător, cu cel ce se lasă lingușit, cu cel ce este meșter doar la vorbe, este păgubitoare.

Caracteristici bune:	**Caracteristici negative:**
Credibil, sincer, statornic în credință, cu țeluri fixate	Incorect, instabil, lipsit de reper
Drept, constant, pe care te poți baza	Nesincer, trădător, oportunist
Care știe multe, de la care poți învăța, iubitor	

„După harul lui Dumnezeu, cel dat mie, eu, ca un înţelept meşter, am pus temelia; iar altul zideşte. Dar fiecare să ia seama cum zideşte;” (1Cor. 3.10)

Avva spune: Sunt trei plăceri folositoare și trei dăunătoare:

- plăcerea din slujbele Bisericii,
- plăcerea de a descoperi bunătatea din celălalt,

- plăcerea de a spori prietenii de calitate ;

- plăcerea orgoliului,
- plăcerea hoinărelii,
- plăcerea de a te ghiftui.

„Când însă vei mânca şi te vei sătura, să binecuvântezi pe Domnul Dumnezeul tău pentru ţara cea bună pe care ţi-a dat-o.” (Deut. 8.10)

Avva spune: Când te însoțești cu unul mai mare, în trei feluri poți să greșești ușor:

- să vorbești înainte de a-ți veni rândul – impertinență,
- să nu vorbești când îți vine rândul – ipocrizie/ prefăcătorie,
- să vorbești fără să iei seama la reacții - orbire.

„Deci luaţi seama cu grijă, cum umblaţi, nu ca nişte neînţelepţi, ci ca cei înţelepţi...” (Efes. 5.15)

Avva spune: Credinciosul trebuie să se ferească de trei lucruri:

- să se ferească de desfrâu când e tânăr, are sângele nepotolit,
- de nestăpânire când e bărbat împlinit,
- să se ferească să devină apucător și zgârcit când e bătrân.

„Tânăr am fost şi am îmbătrânit şi n-am văzut pe cel drept părăsit, nici seminţia lui cerând pâine;” (Ps.

36.25)

Avva spune: Omul credincios se teme de trei lucruri:

- de Hristos,
- de cei mai mari ca el,
- de cuvintele Scripturii.

Omul necredincios nu cunoaște pe Hristos, deci nu se teme de El, nu-i respectă pe Părinți, iar de vorbele Scripturii nu îi pasă defel.

„Dar se ruşinează ei, oare, când fac urâciuni? Nu, nu se ruşinează deloc, nici roşesc. De aceea vor cădea printre cei căzuţi şi se vor prăbuşi în ziua în care îi voi pedepsi, zice Domnul.” (Ier. 6.15)

Avva spune: În Biserică, întâi sunt apostolii. Cei ce învață și apoi capătă cunoașterea vin după ei. Cei ce, greu încercați fiind, reușesc să învețe, celor dinainte le urmează. Cei ce, deși greu încercați, nu ajung nicicum la învățătură, pe treapta de jos se așează.

„Dumnezeu este Cel ce mă încinge cu putere şi calea cea dreaptă-mi arată; ... Care dă picioarelor mele sprinteneala cerbului, Şi la locurile cele înalte mă aşează;” (2Regi 22.33,34)

Avva spune: Omul credincios păstrează nouă lucruri cu strășnicie în gând:

- când privește, să vadă limpede,
- când ascultă, să audă deslușit,

- să fie respectuos în atitudine,
- sincer în vorbe,
- serios în ceea ce întreprinde,
- să pună întrebări când are îndoieli,
- să se gândească la urmări când își pierde cumpătul,
- să vadă dacă e merituos când obține un folos,
- să își controleze expresia feței.

„Nădăjduieşte în Dumnezeu, că-L voi lăuda pe El; mântuirea feţei mele este Dumnezeul meu.” (Ps. 41.7)

Avva spune: Să privești Binele ca pe ceva spre care tot ţintești, iar răul să-l vezi ca apa clocotită cu care poți să te opărești. Oameni care se comportă așa am întâlnit și am auzit asemenea spuse. Să trăiești retras, pentru a-ți păstra voința întreagă, să împlinești dreptatea, pentru a atinge Calea unică. Și vorbele astea le-am auzit, dar nu am întâlnit încă omul care să fie așa.

„Iisus i-a zis: Eu sunt Calea... Dumnezeul meu, fără prihană este calea Lui, cuvintele Domnului în foc lămurite; scut este tuturor celor ce nădăjduiesc în El.” (In. 14.6, Ps. 17.33)

Un prinț dintr-un regat avusese o armată de o mie de care, dar când a murit, oamenii nu i-au găsit nici o virtute, de care să vorbească la înmormântare. În schimb, pe doi pustnici săraci, care mureau de foame

la poalele muntelui, și astăzi oamenii îi comemorează.

„Iată ochii Domnului spre cei ce se tem de Dânsul, spre cei ce nădăjduiesc în mila Lui. Ca să izbăvească de moarte sufletele lor şi să-i hrănească pe ei în foamete.” (Ps. 32.18)

Un **frate** îl întreabă pe altul: Frăția ta ai auzit de la **avva** lucruri deosebite decât cele auzite de noi?

Răspunde: Nu. Doar odată, demult, când stătea singur și eu grăbeam smerit prin curte, mi-a spus: Ai studiat Cartea Psalmilor, Vechiul Testament?

I-am răspuns: Încă nu.

Avva atunci: Dacă nu studiezi Psalmii, cum vei ști să te exprimi potrivit?

M-am retras și m-am pus pe citit.

Altă dată, cum el stătea tot singur, iar eu mă strecuram prin curte, m-a întrebat: Dar canoanele și slujbele le-ai studiat?

Nu, i-am răspuns.

Avva atunci: dacă nu le studiezi, atunci cum vei ști să îți găsești un loc potrivit în lume?

M-am retras și m-am pus pe citit. Ei bine, astea sunt învățăturile pe care mi le-a dat, pot spune.

Fratele se îndepărtează și spune fericit. Am întrebat un lucru și am primit în schimb trei. Am aflat despre Scriptură și Părinți, cât de mare este însemnătatea lor, și am aflat că omul credincios nu e părtinitor nici măcar cu propriul fiu.

„Nici săracului să nu-i fii părtinitor la judecată!”

(Exod 23.3)

Sunt diferite nume pentru Maica lui Hristos: Doamnă, Fecioară, Născătoare de Dumnezeu, de Dumnezeu aleasă, Doamna noastră a tuturor, nădejdea mântuirii noastre.

„Bucură-te, cea plină de dar, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, bucuria tuturor celor necăjiți!”[17]

[17] Vezi *Acatistul Maicii Domnului*, http://www.crestinortodox.ro/acatiste/acatistul-maicii-domnului-bucuria-tuturor-celor-necajiti-67073.html, accesat la 24.09.2014.

Despre calea conducerii cu virtute[18]

Un **dregător** i se adresează **avvei**: Haide, avem de vorbit!

Apoi spune: Dacă cineva își ascunde darul său și țării sale în restriște nu-i este de folos, mai poate fi el în iubire?

Și tot el răspunde: Nu poate.

Apoi iar: Cineva căruia îi place să acționeze, dar nu știe să folosească prilejul bun, se poate numi inteligent?

Își răspunde: Nu poate. Vezi, trec zilele, trec lunile, una câte una, timpul nu ne așteaptă.

Avva impresionat: M-ai convins, ai vorba înțeleaptă, îți pot da niște sfaturi.

„Domnul risipeşte sfaturile neamurilor, leapădă gândurile popoarelor şi defaimă sfaturile căpeteniilor.” (Ps. 32.10)

Avva spune: Firea oamenilor îi apropie, învățătura îi îndepărtează.

„Dacă cineva vine la voi şi nu aduce învăţătura aceasta, să nu-l primiţi în casă şi să nu-i ziceţi: Bun venit!” (2In. 1.10)

Avva spune: Numai inteligența supremă și prostia supremă nu se pot schimba.

---

[18]*Op. cit.*, cap. 17, p. 265.

„Mintea cea înaltă nu poate fi schimbată cu bulgări de aur şi argintul nu-l cântăreşti ca s-o plăteşti.” (Iov 28.15)

Avva spune: La ce bun să folosești pentru un biet pui, satârul de tăiat boi?

Ucenicul zice: **Avva**, v-am auzit spunând: Omul care se roagă va fi plin de iubire pentru celălalt, omul care se roagă poate fi mai bine condus la mântuire.

„În Dumnezeu este mântuirea mea şi slava mea; Dumnezeu este ajutorul meu şi nădejdea mea este în Dumnezeu.” (Ps. 61.7)

Ucenicul îl întreabă ce este „între oameni bunăvoire”.

Avva răspunde: Cel ce face să se împlinească cinci lucruri, o instaurează pe aceasta.

Ucenicul: Permiteți să vă întreb care sunt cele cinci?

Avva răspunde: Politețea față de celălalt, îngăduința, buna credință, zelul de a face și mărinimia. Politețea te ferește de jigniri, îngăduința îți aduce sprijinul semenilor, dacă ai bună credință te poți bizui pe alții, reușita este asigurată de zel, mărinimia îi face pe ceilalți să se supună când îi vei conduce.

„Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui.” (Mat. 5.7)

Un om i-a făcut **avvei** o invitație și acesta dorea

să se ducă.

Ucenicul îi spune: **Avva**, v-am auzit altădată spunând că omul credincios nu devine apropiat cu cel care a făcut fapte rele. Acesta s-a răzvrătit și acum vă duceți la el? Cum se poate?

Avva răspunde: Într-adevăr, așa am spus. Dar acum zicerea potrivită este altfel: Oricât ar fi ceva de tare, tot se tocește, și oricât ar fi de alb, tot se înegrește. Sunt eu doar o turtă ce stă atârnată și stă să se usuce și nu poate fi mâncată?

„Şi a zis Isaia: Luaţi o turtă de smochine! Şi au luat o turtă de smochine şi au pus-o pe rană şi s-a însănătoşit Iezechia.” (4Regi 20.7)

Avva spune: Frate, ai auzit de cele șase virtuți și cele șase pericole care le pândesc?

Ucenicul: N-am auzit.

Avva: Așează-te să ți le deslușesc. Să iubești pe aproapele și să nu iubești învățătura, asta poate degenera în prostie. Să iubești inteligența și să nu iubești învățătura, asta în rătăcire poate degenera. Să iubești credința și să nu iubești învățătura, asta în hoție poate degenera. Să iubești deschiderea și să nu iubești învățătura, asta în brutalitate poate degenera. Să iubești curajul și să nu iubești învățătura, asta în răzvrătire poate degenera. Să iubești forța fizică fără învățătură, asta poate degenera în lipsă de măsură.

„Temeţi-vă de Domnul toţi sfinţii Lui, că n-au lipsă cei ce se tem de El.” (Ps. 33.9)

Avva spune: Dragii mei, de ce nu studiați

Scripturile? Ele îți pot dezvolta credința, te pot face mai bun observator al celor duhovnicești, te pot apropia mai mult de semeni, și te pot face să știi să îți exprimi mulțumirea. În familie, te ajută să îți respecți părinții, în comunitate - să te pleci celui mai mare. Și apoi, din ele poți cunoaște rațiunile pe care le au ierburile, copacii, animalele, păsările.

„Dar Iisus i-a răspuns: Vulpile au vizuini şi păsările cerului cuiburi; Fiul Omului însă nu are unde să-Şi plece capul.” (Mat. 8.20)

Avva spune: Din Vechiul Testament, primele cărți, Facerea și Exodul, le-ai citit? Cine nu învață Facerea și Exodul e ca și cum stă așezat cu fața la un perete.

„Căci El este pacea noastră, El care a făcut din cele două - una, surpând peretele din mijloc al despărţiturii...” (Efes. 2.14)

Avva spune: Se tot spune: Canoanele, Biserica! Dar înseamnă ele doar tipicul, doar zidurile cu podoabe? Și se mai spune: Muzica, muzica! Dar înseamnă ea doar să auzi clopotul sau strana?

„Cuvântul lui Hristos să locuiască întru voi cu bogăţie. Învăţaţi-vă şi povăţuiţi-vă între voi, cu toată înţelepciunea. Cântaţi în inimile voastre lui Dumnezeu, mulţumindu-I, în psalmi, în laude şi în cântări duhovniceşti.” (Col. 3.16)

Avva spune: Unul care își ia o înfățișare fioroasă,

dar pe dinăuntru tremură înfricoșat, e ca un borfaș care se furișează în casa omului, făcându-și o spărtură sau cățărându-se pe creasta zidului.

„Nici furii, nici lacomii, nici beţivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu.” (1Cor. 6.10)

Avva spune: Acești așa-ziși domni de la oraș sunt cei care virtuțile au ruinat.

„Şi toate acestea sunt numai pentru că poporul Meu e fără minte şi nu Mă cunoaşte, sunt copii nepricepuţi şi n-au înţelegere; sunt pricepuţi numai la rele, iar binele nu ştiu să-l facă. ... Mă uit peste ţară şi iată este ruinată şi pustie;” (Ier. 4.22,23)

Avva spune: Cei care, când aud ceva, împrăștie în cele patru zări, singuri se dau în lături de la virtuți.

„Păziţi-vă fiecare de prietenul vostru şi nu vă încredeţi în nici unul din fraţii voştri, că fiecare frate pune piedică celuilalt şi fiecare prieten împrăştie clevetiri.” (Ier. 9.4)

Avva spune: Alături de un necioplit, poți oare să slujești? Înainte să își capete parohia, nu s-a îngrijit decât cum să o obțină. După ce a obținut-o, nu i-a mai păsat decât cum s-o păstreze. Și, temător să n-o piardă, e în stare de orice.

„Fraţilor, vă poruncim în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă feriţi de orice frate care umblă fără rânduială şi nu după predania pe care aţi

primit-o de la noi.” (2Tes. 3.6)

Avva spune: Poporul avea în trecut trei metehne. La cei de azi, nu mai sunt acestea cum erau înainte. În trecut, nemăsura consta în câteva mici opreliști încălcate, în prezent înseamnă o totală libertate, orgoliul celor vechi era un fel de îmbățoșare, al celor de azi este îngâmfare arțăgoasă, prostia celor vechi era prostie curată, a celor de azi e prostie înzorzonată viclean.

„Luaţi seama, fraţilor, să nu fie cumva, în vreunul din voi, o inimă vicleană a necredinţei, ca să vă depărteze de la Dumnezeul cel viu.” (Evr. 3.12)

Avva spune: Vorbele meșteșugite care te ajută să îți compui aparența, rareori ascund credința.

„Voi sunteţi lumina lumii; nu poate o cetate aflată pe vârf de munte să se ascundă.” (Mat. 5.14)

Avva spune: Îmi displace ca roșul să fie înlocuit cu purpuriu. Atitudinea vulgară care corupe buna purtare și ea e de disprețuit. Tot așa îi detest pe cei care își ascut limba și meșteresc vorba până ce strică ordinea.

„Nu vă lăsaţi înşelaţi. Tovărăşiile rele strică obiceiurile bune.” (1Cor. 15.33)

Avva spune: Aș dori să renunț la cuvinte.

Ucenicul: Dar, **avva**, dacă nu ați mai vorbi, cum ne-ați mai transmite nouă, ucenicilor, învățătura de

credință?

Avva răspunde: Dar Dumnezeu vorbește oare? Și totuși, ascultând de El, se rotesc anotimpurile, se nasc viețuitoarele. Grăiește cerul ceva?

„Şi porunceşte-le să spună stăpânilor lor: Iată ce zice Domnul Savaot, Dumnezeul lui Israel, aşa să spuneţi stăpânilor voştri: ... Eu am făcut pământul şi pe om şi vieţuitoarele cele de pe faţa pământului cu puterea Mea cea mare şi cu braţul Meu cel puternic şi l-am dat cui am vrut." (Ier. 27.4,5)

Avva spune: Greu mai e cu cei care întreaga zi și-o petrec să își umple burțile și nu își pun mintea la lucru.

„Doamne, desparte-mă de oamenii acestei lumi, ce-şi iau partea în viaţă, căci s-a umplut pântecele lor de bunătăţile Tale; săturatu-s-au fiii lor şi au lăsat rămăşiţele pruncilor." (Ps. 16.14)

Ucenicul: Omul credincios cultivă curajul.

Avva spune: Omul credincios pune dreptatea mai presus. Când e curajos și nu e drept, ajunge să se revolte. Alții, care sunt curajoși și nu sunt drepți, ajung la tâlhărie.

„Adevărat, adevărat zic vouă: Cel ce nu intră pe uşă, în staulul oilor, ci sare pe aiurea, acela este fur şi tâlhar." (In. 10.1)

Ucenicul: Omul credincios judecă pe cineva?

Avva spune: Da, judecă. Pe cel care vorbește

doar de defectele altuia. De asemenea, pe cei care vorbesc de rău pe cei care sunt deasupra lor. Și pe cel îndrăzneț peste măsură, care uită de politețe. Și pe cei care fac numai după cum li se năzărește.

Avva: Dar tu?

Ucenicul: Eu - pe cei care nu își văd neajunsurile și se folosesc de meritele altora pentru a se arăta pe ei meritând. Pe cei nerușinați, care se dau drept curajoși. Și pe cei care descoperă la alții necinstea, ei înșiși înșelând.

„Căci dinăuntru, din inima omului, ies cugetele cele rele, desfrânările, hoţiile, uciderile, ... Adulterul, lăcomiile, vicleniile, înşelăciunea, neruşinarea, ochiul pizmaş, hula, trufia, uşurătatea.” (Marcu 7.21,22)

Avva spune: E foarte greu să te descurci cu femeile și cu omul de rând. Dacă îi tratezi familiar devin nerespectuoși, dacă îi ții la distanță, îți poartă pică.

„Doamne, povăţuieşte-mă întru dreptatea Ta din pricina duşmanilor mei! Îndreptează înaintea mea calea Ta.” (Ps. 5.8)

Despre învățătură[19]

Ucenicul spune: Un preot adevărat, pus în fața pericolului, poate să își dea și viața. Când e în situația de a obține ceva, chibzuiește să nu încalce dreptatea. Când slujește, caută să fie cât mai smerit, plin de smerenie, iar la înmormântări e plin de respect, pătruns de durere. Ce altceva mai mult i se poate cere?

„Aşadar, Israele, ce cere de la tine Domnul Dumnezeul tău? - Numai aceasta: să te temi de Domnul Dumnezeul tău, să umbli în toate căile Lui, să-L iubeşti şi să slujeşti Domnului Dumnezeului tău, din toată inima ta şi din tot sufletul tău;” (Deut. 10.12)

Avva spune: Despre cel ce practică virtutea fără să-L înțeleagă pe Hristos ca izvor al ei, despre cel ce urmează calea credinței, dar fără credință nestrămutată în Dumnezeu, spunem oare că e robul lui Dumnezeu și că a îmbrățișat calea blândeții or ba?

„Toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor, la Care nu este schimbare sau umbră de mutare.” (Iacov 1.17)

Ucenicii îl întreabă pe **avva** despre raporturile

[19] *Ibidem*, cap. 19, p. 283.

dintre oameni.

Avva: **Bătrânul** cum va spus?

Ei răspund că **Bătrânul** le-a spus așa: Cu cel care poți fi prieten să te însoțești, dar de cel care merită ținut la distanță să te ferești.

Avva: E diferit de ceea ce am auzit eu. Astfel: Omul credincios îi venerează pe sfinți, iar față de oamenii obișnuiți este îngăduitor. Laudă bunătatea și compătimește neputința. Căci dacă eu însumi nu sunt un sfânt, cum să nu fiu îngăduitor cu ceilalți? Dacă dimpotrivă, sunt păcătos, de ce să mă mai feresc de oameni, când ei înșiși se vor îndepărta de mine?

„El poate să fie îngăduitor cu cei neştiutori şi rătăciţi, de vreme ce şi el este cuprins de slăbiciune.” (Evr. 5.2)

Avva spune: Și căile mici au desigur folosul lor. Dar mă tem că, abătându-se astfel de la Hristos, poți să nu mai ajungi la El, așa că omul credincios e mai bine să nu se preocupe excesiv de așa ceva.

„Şi acum, iată ce zice Domnul Savaot: Fiţi cu băgare de seamă la căile voastre! ... Iar dacă vă veţi abate şi veţi părăsi rânduielile Mele şi poruncile Mele, care vi le-am dat, şi vă veţi duce şi veţi începe a sluji la alţi dumnezei şi vă veţi închina lor...” (Agheu 1.5, 2Cron. 7.19)

Avva spune: Cel care zilnic își constată lipsurile și lună de lună nu uită de Dumnezeu, poate fi numit de Dumnezeu îndrăgostit.

„Că m-am făcut ca un foale la fum, dar îndreptările Tale nu le-am uitat.” (Ps. 118.83)

Avva spune: Îmbogățiți-vă învățătura de credință și perseverați. Întrebați deschis asupra temeiurilor a tot ce vă interesează și chibzuiți cum e mai potrivit înainte de a acționa. În asta se află înțelepciunea.

„Bucuraţi-vă în nădejde; în suferinţă fiţi răbdători; la rugăciune stăruiţi.” (Rom. 12.12)

Avva spune: Tot așa cum o sută de meșteșugari diferiți își desăvârșesc lucrarea lor în atelier, tot așa omul credincios prin studiu atinge înțelepciunea.

„Şi după ce scrisoarea aceasta se va citi de către voi, faceţi să se citească şi în Biserica laodiceenilor, iar pe cea din Laodiceea să o citiţi şi voi.” (Col. 4.16)

Avva spune: Când omul obișnuit a greșit, își acoperă imediat greșeala într-un stil meșteșugit. Uneori, gustul excesiv pentru ornament face pe om să greșească.

„Mărturisiţi-vă Domnului, că este bun, că în veac este mila Lui.” (Cântarea celor trei tineri 1.66)

Avva spune: Omul credincios poate fi privit în trei feluri: privit de departe e plin de gravitate, de aproape e plin de blândețe, când îl auzi vorbind e plin de temeinicie.

„Pentru aceea, fraţilor, siliţi-vă cu atât mai vârtos să faceţi temeinică chemarea şi alegerea voastră, căci,

făcând acestea, nu veţi greşi niciodată.” (2Petru 1.10)

Avva spune: Un conducător mai întâi câștigă încrederea poporului și abia apoi e în stare să îl conducă. Dacă nu i-a fost obținută încrederea, poporul, când e pus la înfăptuit, se va crede asuprit. Omul credincios doar după ce câștigă încrederea mai marelui poate să își permită critici. Dacă nu există încredere, se va crea impresia de insulte.

„Un lucru făcut de mână de meşter este vrednic de laudă, dar conducătorul poporului să fie iscusit la cuvânt.” (Ecclesiasticul 9.17)

Avva spune: Când e vorba de marile adevăruri, nu se îngăduie încălcările, pe când cu micile adevăruri, se îngăduie ajustările, se poate intra sau ieși în/din teritoriul lor.

„Deci, căzându-i în genunchi, sluga aceea i se închina, zicând: Doamne, îngăduieşte-mă şi-ţi voi plăti ţie tot.” (Mat. 18.26)

Unul spune: Pe ucenici, dacă îi pui să măture sau să curețe, să vină când sunt chemați, să răspundă când sunt întrebați, să primească și să petreacă pe cineva, se descurcă bine. Dar toate astea nu sunt decât treburi mărunte. Dacă e vorba de lucrurile esențiale, nu le-au învățat. Se poate așa?

Avva auzind: Vai, vorbele astea sunt greșite! Când un frate învață calea credinței, ce trebuie transmis mai întâi și ce trebuie explicat apoi? Este ca

și cu arborii și cu plantele: trebuie să le distingi după soi și după specie. Nu poate fi hotărât oricum și la întâmplare. Dar Cel ce știe să deosebească începutul și sfârșitul, și cum se face trecerea de la mic la mare, nu poate fi decât Hristos Domnul.

„Şi să nu vă potriviţi cu acest veac, ci să vă schimbaţi prin înnoirea minţii, ca să deosebiţi care este voia lui Dumnezeu, ce este bun şi plăcut şi desăvârşit.” (Rom. 12.2)

Avva spune: Când muncești undeva și îți mai rămâne putere, dedică-te studiului. Dacă, dedicat studiului, mai ai putere, du-te și muncește undeva.

„Dumnezeu, Cel ce mă încinge cu putere, şi a pus fără prihană calea mea.” (Ps. 17.35)

Avva spune: Doliul trebuie să se oprească la menirea de a exprima durerea, la nimic altceva.

„Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici! Că sunteţi ca mormintele ce nu se văd, şi oamenii, care umblă peste ele, nu le ştiu.” (Luca 11.44)

Unul spune: Fratele meu poate fi socotit cu o credință greu de egalat. Și totuși, nu a atins iluminarea.

„Dar voi, iubiţilor, zidiţi-vă pe voi înşivă, întru a voastră prea sfântă credinţă, rugându-vă în Duhul Sfânt.” (Iuda 1.20)

Fratele spune: Când ești cu **avva**, el are o

măreție care copleșește toată adunarea. Cu greu mai poți să atingi, alături de el, smerenia.

„Căutaţi pe Domnul, toţi cei smeriţi din ţară, care săvârşiţi faptele legii Domnului; căutaţi dreptatea, căutaţi smerenia; poate veţi fi feriţi de ziua mâniei Domnului.” (Sofonie 2.3)

Avva spune: L-am auzit pe **Bătrân** că spunea: În mod obișnuit, omul nu dă la iveală în întregime ce ascunde în suflet. Numai când e îndoliat și își plânge părinții.

„Cel ce îşi ascunde păcatele lui nu propăşeşte, iar cel ce le mărturiseşte şi se lasă de ele va fi miluit.” (Pilde 28.13)

Avva spune câștigătorului: De mult timp, cei care conduc au pierdut calea cea dreaptă și poporul e lăsat de capul lui. Când vei scoate la lumină adevărul, fii compătimitor și nu triumfător.

„Şi va scoate ca lumina dreptatea ta şi judecata ca lumina de amiază.” (Ps. 36.6)

Avva spune: De aceea, omului înțelept nu îi place să locuiască în josul apei. Pentru că după aceea tot ce e rău în lume se scurge pe capul său.

„Ca să nu mă înece vâltoarea apei, nici să mă înghită adâncul, nici să-şi închidă peste mine adâncul gura lui.” (Ps. 68.18)

Avva spune: Greșelile preotului sunt ca eclipsele

de soare și de lună. Când greșește, toată lumea îl zărește; și toată lumea se uită la el cu admirație, când o ia pe calea cea bună.

„Pus-ai fărădelegile noastre înaintea Ta, greşelile noastre ascunse, la lumina feţei Tale.” (Ps. 89.8)

Un **frate** le spune unor demnitari: **Bătrânul** l-a întrecut pe **avva** al său.

Cineva îi transmite asta **Bătrânului**.

Bătrânul spune: E ca și cu zidul care înconjură încăperile. Zidul meu e până la umăr, și, privind din afară, poți ușor să vezi frumusețea din camerele din interior. Zidul lui **avva** are douăzeci de coți înălțime, și, dacă nu știi unde-i poarta, nu poți ghici măreția templului Părinților și nu poți afla splendoarea din interiorul încăperilor. Puțini sunt cei care i-au descoperit intrarea. Vezi deci de ce sunt vorbele fratelui așa.

„Iar zidul cetăţii avea douăsprezece pietre de temelie şi în ele douăsprezece nume, ale celor douăsprezece apostoli ai Mielului.” (Apoc. 21.14)

Un **om** îl vorbea de rău pe **avva**.

Fratele spune: Oricum, **avva** este deasupra unor asemenea fapte. Înțelepciunea celorlalți se aseamănă cu un delușor care se poate urca. **Avva** se aseamănă cu luna. Încercați să o atingeți! Cine vrea să îi stingă lumina nu o poate atinge. Cel care o face, arată că nu își cunoaște măsura.

„Lăudaţi-L pe El soarele şi luna, lăudaţi-L pe El

toate stelele şi lumina.” (Ps. 148.3)

Un **frate** îi spune: Sunteți prea modest. Oare nu l-ați întrecut pe **avva**?

Răspunde: Omul credincios poate să își arate printr-o singură vorbă credința, știința. Și tot așa neștiința, printr-o singură vorbă. Trebuie deci să își cumpănească vorba. Ce a făcut **avva** nu se poate egala, așa cum nu te poți cocoța în cer cu scara. A vrut să îi ridice pe oameni la lumina lui Hristos, și ei să stea drepți în credință, cu demnitatea de fii ce li se cuvine, i-a îndrumat pe calea cea dreaptă, ca ei să meargă pe ea, le-a dăruit pacea, i-a încurajat să își adune laolaltă rugăciunea. Cine ar putea să îl ajungă pe **avva** într-o astfel de stăruință în bine?

„De aceea şi noi, având împrejurul nostru atâta nor de mărturii, să lepădăm orice povară şi păcatul ce grabnic ne împresoară şi să alergăm cu stăruinţă în lupta care ne stă înainte.” (Evr. 12.1)

Despre atitudinea corectă[20]

În satul său natal, **avva** era politicos și blând și părea că nu poate scoate o vorbă din gură. În Biserică însă, la slujbă, vorbea curgător, alegând cuvintele cu măsură.

„Şi le zicea Iisus: Nu este prooroc dispreţuit, decât în patria sa şi între rudele sale şi în casa sa.” (Marcu 6.4)

Cu cei de pe aceeași treaptă cu el, **avva** era familiar și binevoitor. Cu cei de rang înalt era grav și respectuos, când mai marele era de față, pășea cu pași mărunți, pătruns și supus.

„Mulţumim însă lui Dumnezeu, că (deşi) eraţi robi ai păcatului, v-aţi supus din toată inima dreptarului învăţăturii căreia aţi fost încredinţaţi...” (Rom. 6.17)

Când mai marele îl chema ca să primească oaspeți, fața lui arbora o mină plină de importanță, pășea într-un fel special, se închina întâi celor de față, în stânga și în dreapta salutând, și, în armonia mișcărilor sale poalele veșmântului său tresăltau ritmic, fâlfâind.

„Îmbracă veşmântul dreptăţii celei de la Dumnezeu, pune cununa slavei Celui Veşnic pe

[20] *Ibidem*, cap. 10, p. 173.

capul tău...” (Baruh 5.2)

Când intra pe poarta palatului episcopal, pășea stânjenit, strecurându-se ca și cum intrarea era prea strâmtă. Când trecea prin fața tronului arhieresc, fața îi devenea solemnă și pasul grăbit. Când vorbea, glasul aproape îi seca. Când urca pe podiumul de lângă tron, ridicându-și poala veșmântului ușor, se prelingea, ținându-și răsuflarea, de parcă plutea prin aer fără viață. După ce lua binecuvântare, se retrăgea, după ce cobora prima treaptă, chipul i se destindea și căpăta un aer de imensă fericire. Ajuns afară, își relua mersul vioi fluturându-și mânecile ca pasărea aripi-le-n zbor. Întors la locul lui, se foia încă o vreme, cu gesturi supuse, pătruns de onoarea ce i se făcuse.

„Că îi vei da lui binecuvântare în veacul veacului, îl vei veseli pe dânsul întru bucurie cu faţa Ta.” (Ps. 20.6)

La slujbă, dacă sceptrul arhieresc îl primea, se arăta copleșit, ca și cum i-ar fi fost greu să îl susțină. Chipul său avea o expresie solemnă, pasul îi era poticnit. La Liturghie, fața i se lumina plină de încântare. Când era primit de mai marele, se arăta vesel și distins.

„ ...şi să se veselească toţi cei ce nădăjduiesc întru Tine; în veac se vor bucura şi le vei fi lor sălaş şi se vor lăuda cu Tine toţi cei ce iubesc numele Tău.” (Ps. 5.11)

În perioada de post, omul credincios trebuie să se

poarte purificator, trebuie să își schimbe felurile bucatelor, și, în casă, să își găsească alt loc primenit de culcare.

„Cu pace, aşa mă voi culca şi voi adormi, că Tu, Doamne, îndeosebi întru nădejde m-ai aşezat.” (Ps. 4.8)

Omul credincios nu trebuie să se ghiftuiască, atunci când merge la mese, vin poate să bea din plin dacă știe să își păstreze capul limpede, la timpul potrivit să mănânce, nu înainte de mulțumire.

„Nici vorbe de ruşine, nici vorbe nebuneşti, nici glume care nu se cuvin, ci mai degrabă mulţumire.” (Efes. 5.4)

Chiar dacă are la masă orez din cel prost și o fiertură de legume, săracă, înainte de a mânca, omul credincios trebuie să se închine și să mulțumească lui Dumnezeu, la fel de solemn și de curat ca și în timp de post.

„Daţi mulţumire pentru toate, căci aceasta este voia lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus, pentru voi.” (1Tes. 5.18)

Când ia parte la o masă, așteaptă până ce bătrânii sau mai marii s-au ridicat și abia atunci pleacă și el.

„Dacă cineva dintre necredincioşi vă cheamă pe voi la masă şi voiţi să vă duceţi, mâncaţi orice vă este pus înainte, fără să întrebaţi nimic pentru conştiinţă...” (1Cor. 10.27)

Preotul îi trimite ulei și făină sfințite la Sf. Maslu.

Avva face întâi o plecăciune, le primește și spune: Cât despre virtuțile leacurilor, eu unul sunt recunoscător, și abia îndrăznesc să mă folosesc de harul lor.

„Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoţii Bisericii şi să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului.” (Iacov 5.14)

Odată, i-au luat foc niște grajduri cu orătănii, iar când s-a întors acasă și a aflat, s-a interesat doar de soarta fraților, dacă e cineva rănit, nimic n-a spus despre animale.

„Oaia pierdută şi rătăcită o voi întoarce la staul, pe cea rănită o voi lega şi pe cea bolnavă o voi întări, iar pe cea grasă şi tare o voi păzi şi voi păstori cu dreptate.” (Iez. 34.16)

Când urcă în carul conducerii, trebuie să se țină drept și să apuce bine hățul în mână. Să nu se uite înapoi, să nu vorbească repede, și când arată ceva se face înțeles în intenții, fără gesturi directe.

„Că drept este Domnul şi dreptatea a iubit şi faţa Lui spre cel drept priveşte.” (Ps. 10.7)

Speriată, pasărea își ia zborul spre creste, întâi face un cerc, apoi se adăpostește.

Avva spune: Porumbelul pe un stei s-a adăpostit, chiar la momentul potrivit.

Ucenicul, spre locul unde este pasărea, face cruce și se înclină. Aceasta bate de trei ori din aripi și zboară în lumină.

„Că pasărea şi-a aflat casă şi turtureaua cuib, unde-şi va pune puii săi...” (Ps. 83.3)

Despre noima bunei acțiuni[21]

Un **rege** îl întreabă pe **avva** despre strategia luptelor.

Avva răspunde: Despre felul în care se rânduiesc slujbele am aflat câte ceva, dar despre felul în care se înfruntă armatele n-am avut prilejul a învăța.

Și a doua zi a plecat.

„Nu se mântuieşte împăratul cu oştire multă şi uriaşul nu se va mântui cu mulţimea tăriei lui.” (Ps. 32.16)

Ajunși în pustie, terminaseră merindele. Însoțitorii săi, flămânzi și însetați, abia se mai țineau pe picioare.

Ucenicul vine la **avva** și îi spune: Se poate ca omul credincios să ajungă la așa o strâmtoare?

Avva spune: Adevăratul credincios poate să îndure lipsuri și închisoare, numai necredincioșii nu le pot îndura.

„Deci fie că suntem strâmtoraţi, este pentru a voastră mângâiere şi mântuire, fie că suntem mângâiaţi, este pentru a voastră mângâiere, care vă dă putere să înduraţi cu răbdare aceleaşi suferinţe pe care le suferim şi noi.” (2Cor. 1.6)

Avva spune: Frate, crezi că eu sunt dintre aceia

---

[21]*Ibidem*, cap. 15, p. 241.

care învață cât mai multe și țin minte tot?

Ucenicul: Firește! Sau poate nu?

Avva: Nu, nu sunt așa. Eu doar pe Cel Unul, Care pe toate să le lege, încerc a-L afla.

„Întru aceasta s-a arătat dragostea lui Dumnezeu către noi, că pe Fiul Său cel Unul Născut L-a trimis Dumnezeu în lume, ca prin El viaţă să avem.” (1In. 4.9)

Avva spune: Ce puțini sunt cei care înțeleg forța lui Hristos!

„Stăpâne Doamne, ai început să arăți robului Tău slava Ta, puterea Ta, mâna Ta cea tare şi braţul cel înalt, că cine este Dumnezeu în cer sau pe pământ, Care să facă astfel de lucruri cum sunt ale Tale şi cu o asemenea putere ca a Ta.” (Deut. 3.24)

Avva spune: Să institui ordinea fără să impui ceva! Cu fața la răsărit să te rogi, atât să faci!

„Tu însă, când te rogi, intră în cămara ta şi, închizând uşa, roagă-te Tatălui tău, Care este în ascuns, şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie.” (Mat. 6.6)

Ucenicul întreabă care este felul în care se cade a acționa.

Avva răspunde: Vorbele să îți fie loiale și demne de crezare, iar faptele serioase și cu respect. În acest fel, chiar și în locurile unde trăiesc barbarii, poți acționa drept. Dacă vorbești fără sinceritate și

credință în Dumnezeu și dacă acționezi ușuratic și nerespectuos, chiar dacă ești la tine în sat, acțiunea va fi fără folos. Deci, când ești în postură oficială, să ai acestea mereu vii în fața ta. Să le vezi ca și cum ar fi scrise pe lemn în fața ta și astfel vei reuși.

Ucenicul luă aminte și scrise aceste cuvinte.

„Jertfiţi jertfa dreptăţii şi nădăjduiţi în Domnul.” (Ps. 4.5)

Avva spune: Cât de înțelept era acel frate! Când guvernarea era luminată de Hristos, el era smerit, când Hristos nu era respectat, el tot credincios era. Când guvernarea era luminată de Hristos, el ajuta demnitarii, când nu, se retrăgea și se sihăstrea.

„Înţelepciunea este luminată şi neînserată şi cei care o iubesc o văd uşor şi cei care o caută o găsesc.” (Cartea înţelepciunii lui Solomon 6.12)

Să nu-i propovăduiești unuia căruia îi poți spune, înseamnă să pierzi un om. Să nu-i poți vorbi cuiva și totuși să îi vorbești, înseamnă că îți irosești vorbele în vânt. Ori, omul apostolesc nu-și permite nici să își îndepărteze oamenii, nici să irosească cuvintele.

„Căci de vreme ce întru înţelepciunea lui Dumnezeu lumea n-a cunoscut prin înţelepciune pe Dumnezeu, a binevoit Dumnezeu să mântuiască pe cei ce cred prin nebunia propovăduirii.” (1Cor. 1.21)

Avva spune: Adevăratul credincios nu caută să se ferească de moarte, sacrificându-și credința. Mai

degrabă își jertfește trupul, pentru a-și desăvârși credința și a lua cununa.

„Fericit este bărbatul care rabdă ispita, căci lămurit făcându-se va lua cununa vieţii, pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce Îl iubesc pe El.” (Iacov 1.12)

Ucenicul întreabă cum să practici credința.

Avva răspunde: Să fii ca meșterul care dorește să își facă temeinic lucrarea: mai întâi ascuți bine unealta. Oriunde te-ai afla, slujește pe Hristos și cu cei mai plini de credință caută a te împrieteni.

„Dacă-Mi slujeşte cineva, să-Mi urmeze, şi unde sunt Eu, acolo va fi şi slujitorul Meu. Dacă-Mi slujeşte cineva, Tatăl Meu îl va cinsti.” (In. 12.26)

Pe lingușitori să îi alungi, căci ei te duc în ispită.

„Limba mincinoasă urăşte adevărul şi gura linguşitorilor pricinuieşte prăbuşirea.” (Pilde 26.28)

Avva spune: Dacă omul nu se interesează de ceea ce-l așteaptă într-un viitor îndepărtat, prezentul îi pune în față greutăți de rezolvat în mod sigur.

„Că fărădelegea mea eu o voi vesti şi mă voi îngriji pentru păcatul meu;” (Ps. 37.18)

Avva spune: Asta e! Cu asta gata! N-am văzut pe nimeni căruia să îi placă să cultive virtutea aşa de mult cum îi place de o femeie frumoasă.

„Întoarce-ţi ochii de la femeia frumoasă şi nu-ţi

opri privirea la frumuseţea străină. Cu frumuseţea femeii mulţi s-au rătăcit, căci din aceasta iubirea se aprinde ca un foc.” (Ecclesiasticul 9.8)

Avva spune: Dacă doar pe tine însuți te mustri sever când greșești și pe celălalt nu îl învinuiești, înseamnă că poți să te ferești de răutatea urii.

„Păzeşte nerăutatea şi caută dreptatea, că urmaşi are omul făcător de pace.” (Ps. 36.37)

Avva spune: Cu unul care nu știe că e bine să întrebi: Cum? Cum să fac? nu știu cum e mai bine de procedat.

„Prin ce îşi va îndrepta tânărul calea sa? Prin păzirea cuvintelor Tale.” (Ps. 118.9)

Avva spune: Pe cei ce se adună și se îndeamnă la vorbit, fără să fi grăit măcar o vorbă despre Hristos, și le place să facă caz cât sunt ei de deștepți, pe astfel de oameni, cu greu poți să îi mai îndrepți.

„Ştiind însă că omul nu se îndreptează din faptele Legii, ci prin credinţa în Hristos Iisus, am crezut şi noi în Hristos Iisus, ca să ne îndreptăm din credinţa în Hristos, iar nu din faptele Legii, căci din faptele Legii, nimeni nu se va îndrepta.” (Gal. 2.16)

Omul lui Hristos are dreptatea în fire. Urmând Lui, în fapte o împlinește, prin vorbe modeste o arată, și prin purtare sinceră o desăvârșește.

„Căci zic vouă: Că de nu va prisosi dreptatea

voastră mai mult decât a cărturarilor şi a fariseilor, nu veţi intra în împărăţia cerurilor.” (Mat. 5.20)

Avva spune: Omul lui Hristos suferă dacă se consideră lipsit de har, dar nu suferă dacă ceilalți nu au habar de meritele lui.

„Că mila şi adevărul iubeşte Domnul; Dumnezeu har şi slavă va da. Dumnezeu nu va lipsi de bunătăţi pe cei ce umblă întru nerăutate.” (Ps. 83.12)

Avva spune: Omul lui Hristos se îngrijorează că dispare din lume fără să lase-n urmă un nume bun.

„În topitoare se lămureşte argintul şi în cuptor aurul, iar omul se preţuieşte după numele cel bun.” (Pilde 27.21)

Avva spune: Omul lui Hristos caută sprijin doar în Dumnezeu, omul de rând doar prin ceilalți se susține.

„Iar Tu, Doamne, sprijinitorul meu eşti, slava mea şi Cel ce înalţi capul meu.” (Ps. 3.3)

Avva spune: Omul lui Hristos nu e mândru și cu ceilalți nu ajunge la conflict. Se însoțește cu cei asemenea lui, dar nu face partide.[22]

---

[22]„CANONUL 18: (OSÂNDA CONSPIRAȚIEI) Fărădelegea de moarte a conjurației (crima conspirației), sau a ortăcirii (a facerii de ceată, a unirii tainice în ceată), se oprește cu totul și de către legile din afară (din afara Bisericii, de stat), cu mult mai vârtos se cuvine a se apăra (interzice) să se facă aceasta în

„Cel ce se însoţeşte cu cei înţelepţi ajunge înţelept, iar cel ce se întovărăşeşte cu cei nebuni se face rău.” (Pilde 13.20)

Avva spune: Omul credincios nu prețuiește pe cineva doar după vorbele lui, dar nici nu îi disprețuiește vorbele dacă nu-i convine ce îi spune.

„Fiul meu, nu dispreţui certarea Domnului şi nu simţi scârbă pentru mustrările Lui...” (Pilde 3.11)

Ucenicul întreabă: Există vreo vorbă care te poate îndruma cum să te porți toată viața?

Avva răspunde: Poate reciprocitatea: să nu faci altuia ceea ce ție nu îți place să ți se facă.

„Ci toate câte voiţi să vă facă vouă oamenii, asemenea şi voi faceţi lor, că aceasta este Legea şi proorocii.” (Mat. 7.12)

Avva spune: Când vorbesc cu cineva, nici nu-l învinuiesc, nici nu-l preamăresc. Dacă am ceva de lăudat, n-o fac decât după ce m-am încredințat.

„Bine încredinţat de ascultarea ta, ţi-am scris ţie, ştiind că vei face chiar mai mult decât cele ce-ţi spun.” (Filimon 1.21)

Biserica lui Dumnezeu. Dacă așadar, vreun cleric sau călugăr ar fi găsit, fie uneltind, fie ortăcindu-se, fie întinzând capcane (curse) episcopilor sau clericilor celor împreună cu dânșii, să cadă cu totul dintr-a lor treaptă.” - Vezi Arhidiacon. Prof. Dr. Ioan N. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, POLSIB S.A. Sibiu, 1993, p.88.

Avva spune: Îmi amintesc de zilele când scribii lăsau în pagini locuri albe și goale și când cei care aveau averi dădeau și altora. Astăzi nu se mai vede așa ceva.

„Purtaţi-vă sarcinile unii altora şi aşa veţi împlini legea lui Hristos.” (Gal. 6.2)

Avva spune: Vorbele meșteșugite tulbură ordinea dată de Dumnezeu. Nici în treburile mărunte nu trebuie să dai dovadă de nerăbdare și nestăpânire, căci ajungi să tulburi marea lucrare.

„Cine s-a uitat, însă, de aproape în legea cea desăvârşită a libertăţii şi a stăruit în ea, făcându-se nu ascultător care uită, ci împlinitor al lucrului, acela fericit va fi în lucrarea sa.” (Iacov 1.25)

Avva spune: Când toată lumea îl vede pe unul numai în rău, cercetează de ce. Dar, tot la fel, cercetează și când îl vede numai în bine.

„Dumnezeul puterilor, întoarce-Te dar, caută din cer şi vezi şi cercetează via aceasta...” (Ps. 79.15)

Avva spune: Calea dreptății omul singur o poate lărgi, dar credința din el, singură, n-o poate spori.

„Aşa şi cu credinţa: dacă nu are fapte, e moartă în ea însăşi.” (Iacov 2.17)

Avva spune: Doar ceea ce, greșit fiind, nu se mai poate îndrepta, se numește cu adevărat greșit.

„Fraţilor, chiar de va cădea un om în vreo

greşeală, voi cei duhovniceşti îndreptaţi-l, pe unul ca acesta cu duhul blândeţii, luând seama la tine însuţi, ca să nu cazi şi tu în ispită.” (Gal. 6.1)

Avva spune: Odată, de mult, o zi întreagă am adunat, apoi toată noaptea n-am închis ochii și am meditat. Dar fără folos. N-a valorat cât aș fi câștigat dacă m-aș fi rugat.

„Ci în legea Domnului e voia lui şi la legea Lui va cugeta ziua şi noaptea.” (Ps. 1.2)

Avva spune: Omul credincios se dedică lucrării de a ajunge la Hristos și nu aceleia de a-și sătura foamea. Dacă lucrezi ogorul, deseori poți ajunge înfometat. Dacă înveți, poți ajunge să fii într-un post îndestulat. Omul credincios e îngrijorat de virtutea pe care trebuie să o împlinească și nu îi pasă dacă o să sărăcească.

„Cunoscute mi-ai făcut căile vieţii; umplea-mă-vei de veselie cu faţa Ta, şi la dreapta Ta de frumuseţi veşnice mă vei sătura.” (Ps. 15.11)

Avva spune: Nu este de ajuns ca doar prin inteligență să atingi puterea. Trebuie ca prin răbdare, blândețe, milă și iertare s-o și poți păstra, căci altfel, ceea ce ai obținut, în mod sigur va fi pierdut. Nu ajunge nici să atingi puterea și s-o păstrezi prin omenie. Trebuie să știi cum să te impui cu demnitate, astfel ca lumea să te respecte. Când prin inteligență și prin virtuți atingi puterea și în plus te impui cu

demnitate, dar îi pui pe oameni să acționeze fără Hristos, asta înseamnă că binele din tine nu ți l-ai desăvârșit.

„Căile Domnului sunt desăvârşite, Cuvântul Domnului e lămurit prin foc. Şi scut este El tuturor celor ce nădăjduiesc în El;” (2Regi 22.31)

Avva spune: Omul credincios nu poate urca prin cunoaștere inferioară, ci pentru a primi marea cunoaștere el este pregătit de Însuși Hristos. Omul necredincios nu poate primi marea cunoaștere, ci doar de cunoașterea inferioară e în stare.

„Ci creşteţi în har şi în cunoaşterea Domnului nostru şi Mântuitorului Iisus Hristos. A Lui este slava, acum şi în ziua veacului! Amin.” (2Petru 3.18)

Avva spune: Credința este pentru oamenii din popor mai importantă decât apa sau decât focul. Și dacă în ceea ce privește apa sau focul i-am văzut pe unii care, aruncându-se în ele au pierit, n-am văzut pe nici unul care de prea multă credință să fi murit.

„Iar voi sunteţi seminţie aleasă, preoţie împărătească, neam sfânt, popor agonisit de Dumnezeu, ca să vestiţi în lume bunătăţile Celui ce v-a chemat din întuneric, la lumina Sa cea minunată...” (1Petru 2.9)

Avva spune: Când vine vorba de iubire, fii tu cel dintâi, nu-l lăsa nici chiar pe **avva** înainte să fie.

„Cel ce nu iubeşte n-a cunoscut pe Dumnezeu,

pentru că Dumnezeu este iubire.” (1In. 4.8)

Avva spune: Omul credincios păstrează ferm calea credinței, dar poate să își abată gândul și la lucrurile mici.

„Pleca-voi spre pildă urechea mea, tâlcui-voi în sunet de psaltire gândul meu.” (Ps. 48.4)

Avva spune: Când slujești pe mai marele, mai înainte de orice dedică-te cu totul celor ce ai de făcut și lasă la urmă felul cum vei fi plătit.

„Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit şi nu are grijă de oi.” (In. 10.13)

Avva spune: Nu-i împart în categorii pe cei pe care îi învăț!

„Veniţi fiilor, ascultaţi-mă pe mine, frica Domnului vă voi învăţa pe voi;” (Ps. 33.11)

Avva spune: Când calea nu e la fel, nu se poate lucra spre același țel.

„Orice aţi face, lucraţi din toată inima, ca pentru Domnul şi nu ca pentru oameni...” (Col. 3.23)

Avva spune: Ajunge ca propozițiile să exprime ideile!

„Minunată este ştiinţa Ta, mai presus de mine; este înaltă şi n-o pot ajunge.” (Ps. 138.6)

Un **frate** orb vine în vizită.

Când îl primește, **avva** spune: Atenție la trepte!

Conducându-l să se așeze: Iată aici scaunul!

După ce se așează, îi dă amănunte despre ceilalți, care și cum e așezat.

După ce pleacă, **ucenicul** îl întreabă: Se cădea să vă adresați chiar așa unui simplu frate?

Avva: Întocmai așa se cuvenea, firește!

„Domnul îndreaptă pe cei gârboviţi, Domnul înţelepţeşte orbii, Domnul iubeşte pe cei drepţi;” (Ps. 145.8)

Despre peregrinări apostolice[23]

Un **frate** care avea funcția de judecător fusese alungat din slujbă de trei ori.

Cineva îl întreabă: Domnia ta n-ar fi trebuit să pleci? El răspunde: Dacă îmi îndeplinesc slujba cu aceeași atitudine dreaptă, credeți că este vreun loc de unde să nu fiu alungat de trei ori? Iar dacă îmi îndeplinesc slujba necinstit, nu văd la ce bun să fi părăsit locul unde îmi trăiesc părinții.

„Şi a zis el judecătorilor: „Luaţi seama la ce veţi face; să nu faceţi judecată omenească, ci judecata Domnului, că la rostirea judecăţii El este cu voi.” (2Cron. 19.6)

Doi frați își arau împreună ogorul. **Avva**, trecând pe acolo, îl trimite pe **ucenic** să afle de la ei pe unde se poate trece râul.

Unul din frați îl întreabă: Cine este cel care ține „hățurile”?

Ucenicul: Este **avva** al meu.

- Avva?

- Da, cum îți spun.

Fratele: Atunci știe singur care este locul de trecere cel mai bun.

Ucenicul îl întreabă pe celălalt frate și acesta spune: Dar frăția ta cine ești?

---

[23] *Op. cit.*, cap. 18, p. 277.

Răspuns: Eu sunt **ucenicul** lui.

- Ca ucenic, îl urmezi pe **avva** al tău?

- Chiar așa.

Fratele: Lumea întreagă este un șuvoi nesupus. Îl poate schimba cineva? În loc să îl urmezi pe unul care se ferește de unii oameni, mai bine i-ai urma pe cei care au părăsit toată lumea pentru dragostea lui Hristos. Spunând acestea, răstoarnă peste sământă brazda.

Ucenicul se întoarce și îi povestește **avvei** cele auzite.

Avva răspunde: Nu putem să ne însoțim cu jivinele și păsările pădurilor duhovnicești. Dacă nu stăm cu oamenii întru Hristos, atunci cu cine? Și dacă șuvoiul lumii ar lua-o pe calea lui Hristos, n-aș mai avea atunci de ce să încerc să îl îndrept.

„Iar El i-a zis: Lasă morţii să-şi îngroape morţii lor, iar tu mergi de vesteşte împărăţia lui Dumnezeu.” (Luca 9.60)

Călătorind cu **avva**, **ucenicul**, rămas în urmă se întâlnește cu un moșneag care ducea pe umăr un coș atârnat de un băț.

Ucenicul îl întreabă: L-ai văzut cumva pe **avva** al meu?

Bătrânul răspunde: Tu, care nu știi să îți folosești cele patru membre și nu poți deosebi cerealele, ce fel de **avva** poți avea tu, pe care eu să îl fi întâlnit pe cale? Și spunând acestea își lasă coșul jos și începe să scormonească pământul cu bățul. **Ucenicul** se oprește

și el, respectuos, cu mâinile împreunate.

Bătrânul îl invită să stea la el peste noapte. Îl ospătează și aduce pe cei doi fii duhovnicești să îl salute.

A doua zi **ucenicul** își urmează calea și îl ajunge din urmă pe **avva**.

Auzindu-i povestea, **avva** îi spune: Era un pustnic, din cei retrași din lume. Și-l pune pe **ucenic** să se întoarcă să îl vadă, dar când acesta ajunge, nimic din ce văzuse nu mai era.

Ucenicul spune: Drept este să te retragi așa din lume, dar nu toți pot să facă așa. Omul credincios își împlinește datoria cea dreaptă, nădăjduind la venirea Împărăției cerurilor.

„De aceea: Ieşiţi din mijlocul lor şi vă osebiţi, zice Domnul, şi de ce este necurat să nu vă atingeţi şi Eu vă voi primi pe voi.” (2Cor. 6.17)

Avva spune: Un conducător credincios nu-i tratează cu nepăsare pe cei apropiați, nu dă prilej să se plângă că nu sunt de folos, nici nu-i alungă pe cei ce slujesc de mult, decât dacă are un motiv serios. Și nici nu așteaptă ca un singur om să facă totul.

„Căci te vei prăpădi şi tu, şi poporul acesta, care este cu tine. E grea pentru tine sarcina aceasta şi nu o vei putea împlini singur.” (Exod 18.18)

Despre preot

Avva spune: Preotul poate trăi momente de tensiune foarte intense, determinate de regretul neîndeplinirii perfecte a slujirii unor Sf. Taine, iar aceste regrete sunt foarte dureroase.

„Amuţit-am şi m-am smerit şi nici de bine n-am grăit şi durerea mea s-a înnoit.” (Ps. 38.3)

Un **frate** îi spune **avvei**: Cine dorește adrenalină duhovnicească, să se spovedească; dar trebuie să își găsească un duhovnic iscusit.

„Limba mea este trestie de scriitor ce scrie iscusit.” (Ps. 44.2)

Avva spune: Fiul este dreapta Tatălui, Sf. Duh este stânga Lui.

„Dumnezeul puterilor, întoarce-Te dar, caută din cer şi vezi şi cercetează via aceasta, ... Şi o desăvârşeşte pe ea, pe care a sădit-o dreapta Ta, ... Eu ridic la cer mâna Mea şi Mă jur pe dreapta Mea şi zic: Viu sunt Eu în veac!” (Ps. 79.15,16; Deut. 32.40)

Avva spune: Preotul experimentează în fiecare Duminică cum stăpânirea, puterea și slava este exercitată și manifestată de Sf. Treime, cum Dumnezeu este bun și iubitor.

„Cât de mari sunt minunile Lui şi cât de puternice sunt faptele cele peste fire! Împărăţia Lui este

împărăţie veşnică şi stăpânirea Lui ţine din neam în neam!” (Daniel 3.33)

Avva spune: Viața și mai ales odihna noastră e ascunsă în Euharistia Bisericii. Cine caută în altă parte rătăcește. Liturghia întărește sufletul.

„Pentru că cine a intrat în odihna lui Dumnezeu s-a odihnit şi el de lucrurile lui, precum Dumnezeu de ale Sale.” (Evr. 4.10)

Avva spune: Când dracii te bagă în închisoarea mentală, atunci trebuie să evadezi. Nu zici niciodată nu pot, nu știu, zici lucrez la asta, pentru a avea o atitudine proactivă, optimistă, pozitivă, indiferent ce s-a întâmplat, mai ales dacă ești într-o funcție de conducere.

„Alţii au suferit batjocură şi bici, ba chiar lanţuri şi închisoare;” (Evr. 11.36)

Avva spune: Asumarea firii umane de către Fiul ne obligă la respect și considerație față de orice om.

„Şi aceasta este porunca Lui, ca să credem întru numele lui Iisus Hristos, Fiul Său, şi să ne iubim unul pe altul, precum ne-a dat poruncă.” (1In. 3.23)

Avva spune: Efortul depus într-un pelerinaj este diferit față de orice alt efort; și rezultatele sunt la fel, incomparabile cu cele de la alte nevoințe, strict trupești.

„Căile Tale, Doamne, arată-mi, şi cărările Tale

mă învaţă.” (Ps. 24.4)

Avva spune: După ce au agățat mintea, dracii o lasă așa, dar dacă scapă, încearcă să o lege din nou, imediat, cu altceva, eventual o întind, doar-doar o pocni.

„Dar acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune şi cu post.” (Mat. 17.21)

Avva spune: Când pomenim-proscomidim pentru cineva, ne asumăm din crucea aceluia; în consecință, patimi, păcate, draci care asupresc sufletul pentru care ne rugăm atacă cetatea noastră.

„Îi iubeam cu dragoste părintească, eu iubire fără de margini. Am fost pentru ei ca unul care le ridică jugul de pe grumajii lor, şi mă plecam către ei şi-i hrăneam.” (Osea 11.4)

Avva spune: Depresia, sau dracul deznădejdii, sau după unii dracul de la amiază, se simte și ca un gol în inimă; atacă și când ne despărțim de cineva. Când vizitează sufletul, te simți părăsit de toți, ai impresia unei ostilități, a unei energii negative din partea semenilor, ai impresia că nu ești dorit; se adaugă o oftică neagră, o invidie dusă în morbid. Acest drac e în stare să îi alunge pe toți ceilalți...

„Asemănatu-m-am cu pelicanul din pustiu; ajuns-am ca bufniţa din dărâmături. ... Privegheat-am şi am ajuns ca o pasăre singuratică pe acoperiş.” (Ps. 101.7,8)

Avva spune: Uneori, răutatea te dă peste cap, dar uneori bunătatea te dă peste cap.

„Învaţă-mă bunătatea, învăţătura şi cunoştinţa, că în poruncile Tale am crezut.” (Ps. 118.66)

Avva spune: Stima de sine nu trebuie părăsită, indiferent ce ar fi. Izolare totală nu e bine de așezat, e necesar să comunicăm, să ne dăruim, fiecare dintre noi oferim și consumăm dragoste.

„Să vă dăruiască, după bogăţia slavei Sale, ca să fiţi puternic întăriţi, prin Duhul Său, în omul dinăuntru...” (Efes. 3.16)

Avva spune: Nu deznădăjduiți dacă preotul sau episcopul vă disprețuiește la sfârșitul spovedaniei. Nu confundați spovedania cu preotul care o administrează, nici Biserica cu slujitorii ei.

„Multe necazuri şi rele ai trimis asupra mea, dar întorcându-Te mi-ai dat viaţă şi din adâncurile pământului iarăşi m-ai scos.” (Ps. 70.23)

Avva spune: Ucenicilor le e frică de gândurile minții, le e rușine de ele și uneori le e groază de acestea. Atunci apar fixațiile, fobiile.

„Iisus le-a zis: De ce vă este frică, puţin credincioşilor? S-a sculat atunci, a certat vânturile şi marea şi s-a făcut linişte deplină.” (Mat. 8.26)

Ucenicul: Se cuvine să prețuim mai mult animalul decât omul?

Răspunde **avva**: Nu, nu se cade așa. Mai de preț este omul decât animalul.

„Ce este omul că-ţi aminteşti de el? Sau fiul omului, că-l cercetezi pe el? ... Micşoratu-l-ai pe dânsul cu puţin faţă de îngeri, cu mărire şi cu cinste l-ai încununat pe el. ... Pusu-l-ai pe dânsul peste lucrul mâinilor Tale, toate le-ai supus sub picioarele lui.” (Ps. 8.4,5,6)

Ucenicul: Este bine ca statul să interzică nașterea de prunci?

Avva răspunde: În nici un caz nu se cade așa ceva! Dumnezeu are grijă de poporul Său, oricât de mare ar fi el; altele sunt treburile statului.

„Ascultă, poporul Meu, şi-ţi voi mărturisi ţie, Israele: De Mă vei asculta pe Mine, ... Nu vei avea alt Dumnezeu, nici nu te vei închina la dumnezeu străin, ... Că Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, Cel ce te-am scos din pământul Egiptului. Deschide gura şi o voi umple pe ea.” (Ps. 80.7,8,9)

Ucenicul întreabă: **Avva**, există legi?

Avva răspunde: Da, există.

Ucenicul: Îndrăznesc să vă întreb, care sunt acestea?

Avva: Există o lege veșnică, planul de veci al lui Dumnezeu. „Toate prin El s-au făcut; şi fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut.” (In. 1.3)

Ucenicul: Ce zice aceasta?

Avva: Este planul de îndumnezeire a lumii și a

omenirii. „Şi am văzut cer nou şi pământ nou. Căci cerul cel dintâi şi pământul cel dintâi au trecut; şi marea nu mai este.” (Apoc. 21.1)

Fratele: „Dar noi aşteptăm, potrivit făgăduinţelor Lui, ceruri noi şi pământ nou, în care locuieşte dreptatea.” (2Petru 3.13)

Alt **frate**: „Pentru că de la El şi prin El şi întru El sunt toate. A Lui să fie mărirea în veci. Amin!” (Rom. 11.36)

Ucenicul: **Avva**, mai spuneți-ne ceva despre această lege.

Avva: Este gândirea din veci a Lui, ea este izvorul și îndreptarul a tot ce există.

Ucenicul: Unde este această lege?

Avva: Ea este în Dumnezeu!

Un **frate** întreabă: Și ne supunem toți?

Avva răspunde: Toată creația se supune acesteia, atât creaturile raționale cât și celelalte, fiecare potrivit cu natura sa. Pentru creaturile iraționale, legea aceasta se manifestă la fel până la sfârșit, este legea fizică.

Ucenicul zice: Dar omul?

Avva: Omul nu putea primi de la început toată legea.

Ucenicul întreabă: Dar a primit ceva și omul.

Avva răspunde: Dumnezeu i-a dat omului când l-a creat legea morală naturală, a pus-o în firea lui.

Ucenicul zice: Ca o primă dispoziție.

Avva: Da.

Fratele: „Căci, când păgânii care nu au lege, din

fire fac ale legii, aceştia, neavând lege, îşi sunt loruşi lege...” (Rom. 2.14)

Ucenicul: Dar aceasta nu îl poate împiedica de la rău, vedem bine.

Avva: De aceea Dumnezeu a dăruit și o parte care să îi vină din exterior: legea pozitivă, descoperită treptat.

Ucenicul: „După ce Dumnezeu odinioară, în multe rânduri şi în multe chipuri, a vorbit părinţilor noştri prin prooroci, ... În zilele acestea mai de pe urmă ne-a grăit nouă prin Fiul, pe Care L-a pus moştenitor a toate şi prin Care a făcut şi veacurile;” (Evr. 1.1,2)

Un **frate**: **Avva**, nu înțeleg, cum se leagă legile?

Avva răspunde: Legea morală are în componența ei legea pozitivă divină și legea morală naturală; legea pozitivă divină are în ea legea Vechiului Testament și legea Noului Testament.

Ucenicul zice: Dar și oamenii dau legi.

Avva zice: Există și o lege pozitivă omenească; ea poate fi bisericească sau civilă.

Bătrânul: „Căci străbătând cetatea voastră şi privind locurile voastre de închinare, am aflat şi un altar pe care era scris: Dumnezeului necunoscut”. Deci pe Cel pe Care voi, necunoscându-L, Îl cinstiţi, pe Acesta Îl vestesc eu vouă.” (Fapte 17.23)

Ucenicul: Dar, **avva**, legile oamenilor se schimbă.

Avva răspunde: Da, este adevărat; și canoanele se pot schimba.

Fratele zice: Ce nu se poate schimba, **avva**?

Avva răspunde: Numai morala și adevărurile de credință nu se pot schimba.

Ucenicul: Regulile care privesc viața din afară a Bisericii se pot schimba?

Avva răspunde: Da, se pot schimba, după nevoile ei.

Ucenicul întreabă: Ce este dreptul canonic?

Avva răspunde: Dreptul canonic este partea cea mai veche, baza dreptului bisericesc, stabilită în primul mileniu creștin.

Ucenicul spune: În timp, atitudinea statului față de Biserică a oscilat: ostilitate, cooperare, conviețuire pașnică, separație. Neutralitatea rămâne de cele mai multe ori doar la nivel teoretic.

Avva spune: Avem drept bisericesc intern - regulile create în interiorul Bisericii, și drept bisericesc extern - regulile create în afară Bisericii, de state sau organisme internaționale.

Ucenicul: Valabilitatea de nezdruncinat a canoanelor trebuie reconsiderată și nuanțată.

Fratele: De ce trebuie să cunoaștem aceste legiuiri?

Avva răspunde: Cunoașterea legii veșnice înseamnă de fapt cunoașterea lui Dumnezeu, a drumului către viața veșnică. Și apoi am putea fi într-o situație confortabilă când ni se încalcă niște drepturi.

„Iar El a zis: De ce-Mi zici bun? Nimeni nu este bun decât numai Unul Dumnezeu. Iar de vrei să intri

în viaţă, păzeşte poruncile.” (Mat. 19.17)

Ucenicul spune: Sunt unii oameni evlavioși care, când văd un creștin împărtășindu-se des, îl ocărăsc și îl împiedică, zicându-i: Dacă vrei să te cumineci des, fă-te preot!

Avva răspunde: Demnitatea preotului este să aducă ofrandă și să săvârșească dumnezeiasca Liturghie, să săvârșească dumnezeieştile Daruri prin venirea Duhului Sfânt ca niște instrumente și să mijlocească pentru popor, să facă și alte lucrări sfinte pe care credinciosul de rând nu le poate face.

Ucenicul: Dar în timpul cuminecării?

Avva răspunde: Când se împărtășesc, preoții n-au nici o deosebire față de laici sau de monahi, decât numai aceea că preoţii îi împărtășesc și pe alții, laicii se împărtășesc de la preoţi, iar preoţii se împărtășesc în altar și în chip nemijlocit, fără linguriță, față de monahi și laici care se cuminecă în fața altarului cu sfânta linguriță.

Ucenicul: Avem mărturii din Sf. Tradiție?

Avva: Simeon al Tesalonicului spune: ...cuminecarea e pentru toți..., celebrarea este pentru a sfinți Preasfântul Trup și Sânge ca să fie dat credincioșilor și în sine e numai pentru împărtășire.

Bătrânul: Și Iov, în tratatul său despre taine, spune că scopul Liturghiei este împărtășirea cu Sf. Taine.

Ucenicul: Dar sunt unii preoți care refuză să îi împărtășească pe creștini.

Avva răspunde: Aceia sunt judecați de Dumnezeu ca niște ucigași: „Tăria ta-i tăria tâlharului de mare: preoţii au ascuns calea Domnului, au ucis [poporul din] Sichem, fiindc'a făcut fărădelege.” (Osea 6.9 - versiunea Anania)

Un **frate** spune: Sunt unii care zic că se cade să ne cuminecăm la patruzeci de zile și nu la mai puține.

Avva răspunde: Dumnezeiescul Hrisostom răstoarnă în chip profetic acest obicei al celor 40 de zile păzit cu duh de sfădire de mulți.

Ucenicul: Unii zic că din multă frică și evlavie se cuminecă cu întârziere și se apropie astfel cu mai multă evlavie și vrednicie de Taine.

Avva răspunde: Sf. Chiril spune: Dacă suntem iubitori ai vieții veșnice, dacă ne rugăm să avem în noi pe Dătătorul nemuririi, să nu refuzăm Sf. Euharistie, cum fac unii mai nepăsători, nici diavolul priceput în născocirea răutății să nu facă din evlavia unora o cursă și un laț.

Ucenicul: Și dacă știm că nu suntem fără de păcat?

Avva răspunde: Și pentru că ne știm păcătoși nu trebuie să ne oprim de la împărtășirea duminicală, ci trebuie să ne grăbim cu lăcomie și mai mult spre ea, pentru curățirea duhului, pentru vindecarea sufletului, cu acea smerenie a minții, judecându-ne nevrednici, să dorim leacuri pentru rănile noastre.

Bătrânul: Mai bine să le primim în fiecare duminică drept leac, ca doctorie, decât să fim înălțați de deșarta convingere a inimii și să credem că suntem

nevrednici.

Avva adaugă: Pentru că, primită de om, Sf. Euharistie devine pentru duhul care șade în mădularele lui sau încearcă să să se ascundă în ele ca un foc care-l arde și îl silește să fugă.[24]

Ucenicul întreabă: **Avva**, mai este omul de astăzi îndrumat de preceptele Evangheliei?

Avva răspunde: Puțini sunt cei de astăzi care își mai conformează viața cu învățătura Mântuitorului.

- Dar cum percep oamenii de astăzi fericirea?

Avva: Fericiți cei îndestulați, că acelora este împărăția acestei lumi și alta nu este!

Ucenicul: Atâta putem spune?

Avva: Fericiți cei tari, că aceia vor stăpâni pământul.

Bătrânul: Fericiți cei cumpliți și neîndurători, că aceia nu se vor teme de nimeni.

Ucenicul: Încă mai zicem?

Avva: Fericiți cei ce râd și se bucură, că aceia de nimic nu au nevoie.

Un **frate** adaugă: Fericiți cei îndrăzneți, că aceia vor avea parte de praznic!

Altul zice: Fericiți semănătorii de vânt, că aceia fiii furtunii se vor chema!

Ucenicul: Încă mai putem să zicem?

Avva: Fericiți cei iscusiți, că aceia vor afla taina

---

[24]Vezi *Împărtășirea continuă cu Sfintele Taine Dosarul unei controverse - mărturiile Tradiției*, Ed. Deisis, Sibiu, 2006, p. 244-254, 397.

multor lucruri.

Un alt **bătrân**: Fericiți veți fi când vă vor slăvi și vă vor tămâia pe voi, mințind pentru voi, căci v-ați aflat plata acum, pe pământ, și mâine de voi cine o să își mai aducă aminte...[25]

[25]Vezi Coordonator Adrian Lemeni, Diac. Sorin Mihalache, Pr. Răzvan Ionescu, Pr. Cristinel Ioja, *APOLOGETICĂ ORTODOXĂ*, vol. II, Ed. BASILICA, București, 2014, p. 277.

Despre relațiile interconfesionale[26] - codul bunelor maniere

Avva: Să ne străduim să împăcăm popoarele şi culturile.

Ucenicul: Se cade să contribuim la salvarea creaţiei?

Avva : Da, după puterile fiecăruia. Suntem chemaţi împreună la unitatea în credinţă.

„Silindu-vă să păziţi unitatea Duhului, întru legătura păcii. Este un trup şi un Duh, precum şi chemaţi aţi fost la o singură nădejde a chemării voastre; este un Domn, o credinţă, un botez, un Dumnezeu şi Tatăl tuturor, Care este peste toate şi prin toate şi întru toţi" (Efeseni 4.3-6).

Zice **ucenicul**: **Avva**, ce ne puteți spune despre relațiile dintre Biserici?

Avva răspunde: Noi credem în Dumnezeul Cel Întreit în Persoane: în Tatăl, în Fiul şi în Sfântul Duh. Deoarece prin acest *Credo* mărturisim „Biserica cea una, sfântă, catolică şi apostolică", misiunea noastră ecumenică obligatorie este de a face vizibilă această unitate, care, totdeauna, este un dar al lui Dumnezeu.

Ucenicul: Atât?

---

[26]Capitol inspirat din CHARTA OECUMENICA - vezi http://www.ecum.ro/infoecum/file/doc_ecum/ChOecRomanian.pdf accesat la 22.09.2014.

Avva: Ne obligăm să urmăm îndemnului apostolic din Epistola către Efeseni şi să ne străduim, stăruitor, să ajungem la o înţelegere comună a mesajului mântuitor al lui Hristos din Evanghelie.

Altul: Să acţionăm prin puterea Duhului Sfânt spre unitatea văzută a Bisericii lui Iisus Hristos într-o credinţă, unitate care îşi găseşte expresia în recunoaşterea reciprocă a botezului şi în comuniunea euharistică, precum şi în mărturisire şi slujire comune.

Ucenicul: **Avva**, cum este posibil asta?

Avva: Vestind împreună Evanghelia.

Ucenicul: Îndrăznesc să vă mai întreb odată, cum se face acest lucru?

Avva: Să discutăm despre iniţiativele noastre de evanghelizare cu celelalte Biserici.

Ucenicul : Cădem de acord în acest sens ?

Avva : Da. Evităm astfel concurenţa dăunătoare, ca şi pericolul de noi sciziuni.

Ucenicul : Trebuie să recunoaştem că fiecare om poate să-şi aleagă, în libertatea de conştiinţă, afilierea religioasă şi bisericească.

Avva : Nimeni nu trebuie să fie constrâns să se convertească prin presiuni morale sau ispite materiale; tot astfel, nimeni nu trebuie împiedicat de la o convertire care rezultă din consimţământ liber.

Ucenicul: Este suficient asta, **avva**?

Avva: Să ne îndreptăm unii către alţii.

Ucenicul: Îndrăznesc să vă mai întreb odată, cum se face acest lucru?

Avva răspunde: Să depăşim autosuficienţa şi să îndepărtăm prejudecăţile, să căutăm întâlnirea împreună şi să ne ajutăm unul pe celălalt; să încurajăm deschiderea şi cooperarea ecumenică în educaţia creştină, în formarea, desăvârşirea precum şi cercetarea teologică.

Ucenicul: Încă, este de ajuns?

Avva: Să acţionăm împreună la toate nivelurile vieţii bisericeşti unde există premisele pentru aceasta şi nu se opun motive de credinţă sau de forţă majoră.

Ucenicul : Apărăm drepturile minorităţilor ?

Avva : Da, şi ajutăm la înlăturarea neînţelegerilor şi a prejudecăţilor dintre Bisericile majoritare şi minoritare din ţară.

Ucenicul: Ne rugăm împreună, **avva**?

Avva: Ne obligăm să ne rugăm unii pentru alţii şi pentru unitatea creştină.

Ucenicul : Trebuie să cunoaştem şi să preţuim slujbele religioase şi celelalte forme ale vieţii spirituale ale altor Biserici ?

Avva : Da, ne sârguim să ne îndreptăm spre scopul comuniunii euharistice.

Fratele: Dar dialogul? Este bun, este necesar?

Avva: Ne obligăm să continuăm, conştiincios şi intensiv, dialogul dintre Biserici, la toate nivelurile şi să examinăm ceea ce se poate şi trebuie să fie declarate ca obligatorii.

Ucenicul : De cine ?

Avva : De autoritatea bisericească.

Ucenicul : Dar dacă apar controverse?

Avva : În controverse, în special dacă o sciziune ameninţă în problemele de credinţă şi etică, să căutăm dialogul şi să dezbatem împreună problemele respective, în lumina Evangheliei.

Ucenicul: Dar despre naționalism ce ne puteți spune?

Avva: Ne obligăm să ne opunem oricărei forme de naţionalism care duce la asuprirea altor popoare sau minorităţi naţionale.

Ucenicul : Ne angajăm pentru rezolvări non-violente ?

Avva : Da.

Ucenicul : Dar despre femei ce ne puteţi spune ?

Avva : Întărim locul şi egalitatea în drepturi a femeilor în toate domeniile vieţii.

Alt **avva**: Şi promovăm dreapta comuniune dintre femei şi bărbaţi în Biserică.

Ucenicul: Şi în societate?

Avva: Şi în societate.

Ucenicul: Cum trebuie să ne uităm la iudaism?

Avva: Ne obligăm să ne opunem tuturor formelor de antisemitism şi antiiudaism în Biserică.

Ucenicul: Şi în societate?

Avva: Şi în societate.

Ucenicul: Vorbim cu ei, **avva**?

Avva: Da, vorbim, şi căutăm să intensificăm, la toate nivelurile, dialogul cu surorile şi fraţii noştri evrei.

Ucenicul: Dar despre islam ce ne povăţuiţi?

Avva: Să-i întâmpinăm pe musulmani cu preţuire.

Ucenicul : Dar colaborăm?

Avva: Colaborăm în chestiunile comune cu musulmanii.

Ucenicul: Cu cei de alte credințe cum trebuie să ne purtăm?

Avva: Recunoaştem libertatea religioasă şi de conştiinţă a oamenilor şi a comunităţilor.

Ucenicul: Acceptăm practicile religioase străine de creştinism?

Avva: Susţinem ca ei să-şi poată practica individual şi în comunitate, privat şi public, religia sau concepţiile lor despre lume în cadrul drepturilor acceptate.

Ucenicul: Adică suntem deschişi?

Avva: Suntem deschişi pentru dialog cu toţi oamenii de bună credinţă. Urmărim preocupări comune cu ei şi le mărturisim credinţa creştină.

Despre canoane

Ucenicul întreabă: Se cuvine ca episcopul să fie hirotonit de un alt episcop?

Avva răspunde: Episcopul se hirotonește de doi sau trei episcopi.[27]

„Căci se cuvine ca episcopul să fie fără de prihană, ca un iconom al lui Dumnezeu, neîngâmfat, nu grabnic la mânie, nu dat la băutură, paşnic, nepoftitor de câştig urât...” (Tit 1.7)

Ucenicul: Dar preotul?

Avva: Preotul se hirotonește de către episcop; la fel diaconul și ceilalți clerici.[28]

„Şi hirotonindu-le preoţi în fiecare biserică, rugându-se cu postiri, i-au încredinţat pe ei Domnului în Care crezuseră.” (Fapte 14.23)

Ucenicul: Se cuvine să se aducă la altar orice jertfă?

Avva: La altar, credincioșii aduc doar prescuri, vin, untdelemn, tămâie, însoțite de lumină; celelalte se pot oferi la casa preotului.[29]

---

[27] Vezi Arhidiacon. Prof. Dr. Ioan N. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, POLSIB S.A. Sibiu, 1993, p. 7.

[28] *Ibidem,* p. 8.

[29] *Ibidem*, p. 9.

„Aşadar, prin El să aducem pururea lui Dumnezeu jertfă de laudă, adică rodul buzelor, care preaslăvesc numele Lui.” (Evr. 13.15)

Ucenicul: Se cuvine ca preotul să își alunge soția pe motiv de evlavie?

Avva răspunde: Nu, preotul sau diaconul nu trebuie să își părăsească soția, pretext având evlavia. Dacă face asta, se afuriseşte, apoi se cateriseşte.[30]

„Iar celor ce sunt căsătoriţi, le poruncesc, nu eu, ci Domnul: Femeia să nu se despartă de bărbat!” (1Cor. 7.10)

Ucenicul: Se cade ca diaconul sau preotul să își ia griji lumești?

Avva: Nu, nu se cade.[31]

„Nu vă îngrijiţi de ziua de mâine, căci ziua de mâine se va îngriji de ale sale. Ajunge zilei răutatea ei.” (Mat. 6.34)

Ucenicul: Preoții sunt obligați să se împărtășească după ce slujesc?

Avva răspunde: Dacă vreun episcop sau presbiter sau diacon nu s-ar împărtăşi, să spună cauza.[32]

---

[30]*Ibidem*, p. 10.

[31]*Ibidem*, p. 11.

[32]„Dacă vreun episcop sau presbiter sau diacon sau vreunul (altul) din catalogul clerului, aducându-se Sfânta Jertfă (săvârşindu-se

„Că o pâine, un trup, suntem cei mulţi; căci toţi ne împărtăşim dintr-o pâine.” (1Cor. 10.17)

Ucenicul: E necesar să se predice în Biserică?

Avva răspunde: Clerul este dator să predice și să catehizeze.[33]

Sfânta Liturghie), nu s-ar împărtăşi, să spună cauza. Şi dacă ea ar fi binecuvântată, să aibă iertare; iar de n-ar spune-o, să se afurisească ca unul ce s-a făcut vinovat de tulburarea poporului (sminteală) şi a făcut să se nască bănuială împotriva celui care a adus (sfânta jertfă) ca şi când acesta nu ar fi adus-o după rânduială (în mod valid).” - *Ibidem*, p. 12.

[33] „Se cuvine ca înaintestătătorii Bisericilor să înveţe în fiecare zi, şi cu deosebire în duminici, întregul cler şi popor, cuvintele dreptei credinţe, culegând din Scriptura dumnezeiască înţelesurile şi judecăţile adevărurilor şi să nu treacă (depăşească) hotarele cele ce şi sunt puse, sau predania de Dumnezeu purtătorilor părinţi. Dar şi dacă s-ar dezbate vreun cuvânt din Scriptură, pe acesta să nu-1 tâlcuiască (interpreteze) altfel decât au arătat (expus) luminătorii şi dascălii Bisericilor prin scrierile lor proprii şi mai vârtos întru acestea să se mulţumească, decât alcătuind cuvântări proprii, ca nu cumva să ajungă (în situaţia) ca fiind neiscusiţi (nedestoinici) pentru aceasta, să se abată de la ceea ce se cuvine (adică să greşească). Pentru că popoarele prin învăţătura pomeniţilor părinţi au ajuns la cunoştinţa celor vrednice şi de dorit, precum şi a celor nefolositoare şi de lepădat, să-şi potrivească viaţa spre mai bine şi să nu fie cuprinşi de patima neştiinţei, ci luând aminte la învăţătură, se feresc pe ei ca să nu păţească ceva rău şi, de frica pedepselor care au să vie, îşi lucrează loruşi mântuirea.” - *Ibidem*, p. 117.

„Şi toată ziua, în templu şi prin case, nu încetau să înveţe şi să binevestească pe Hristos Iisus.” (Fapte 5.42)

Ucenicul: **Avva**, preoția se moștenește?

Avva: Preoția nu se moștenește.[34]

„Iar dacă preoţia s-a schimbat urmează numaidecât şi schimbarea Legii.” (Evr. 7.12)

Ucenicul: Cine se poate călugări?

Avva răspunde: Orice păcătos se poate călugări.[35]

---

[34] „De vreme ce am cunoscut că în ţara armenilor se rânduiesc (se introduc) în cler numai cei de neam preoţesc - cei ce încearcă să facă aceasta urmând obiceiurilor iudaice - iar unii dintre ei chiar şi netunşi se aşază cântăreţi şi citeţi ai dumnezeiescului locaş, am chibzuit împreună ca de acum înainte să nu le fie permis celor ce voiesc a înainta pe oarecare în cler să caute la neamul celui ce se înaintează, ci ispitindu-i după rânduielile (normele) ce au fost aşezate în sfintele Canoane, dacă ar fi vrednici să se numere în cler, pe aceştia să-i înainteze slujitori bisericeşti, fie că s-au născut din strămoşi preoţi, fie că nu. Dar nici să nu se îngăduie vreunuia dintre toţi ca, după rânduială celor număraţi în cler, să rostească poporului cu glas tare, de pe amvon, cuvintele cele dumnezeieşti, decât numai dacă vreunul ca acesta se învredniceşte de tundere clericală şi primeşte în mod canonic binecuvântarea de la propriul său păstor. Iar dacă s-ar prinde cineva făcând împotriva celor ce s-au scris mai înainte, să se afurisească.” - *Ibidem*, p. 124.

[35] «Îi este îngăduit creştinului să-şi aleagă viaţa ascetică şi, părăsind viforul cel prea tulburat al treburilor vieţii, să intre în mănăstire şi să se tundă după chipul cel monahal, chiar dacă ar

„Vezi smerenia mea şi osteneala mea şi-mi iartă toate păcatele mele.” (Ps. 24.19)

Ucenicul întreabă: Se pot juca jocuri de noroc?

Avva răspunde: Nu e bine a se juca acestea. Mai bine să ne punem nădejdea in Domnul.[36]

„Ca să-şi pună în Dumnezeu nădejdea lor şi să nu uite binefacerile lui Dumnezeu şi poruncile Lui să le ţină...” (Ps. 77.9)

Ucenicul: Credincioșii pot să mănânce sânge?

Avva răspunde: Nu, este interzis. Nu se mănâncă sângele, chiar de ar fi gătit în vreun fel.[37]

---

fi fost prins în orice cădere în greşeală. Căci Mântuitorul nostru Dumnezeu a zis: „Pe cel ce vine la Mine nu-1 scot afară” (In. 6.37), aşadar, vieţuire monastică zugrăvindu-ne (înfăţişându-ne) nouă viaţa cea întru pocăinţă, o încuviinţăm (aprobăm) celui ce cu adevărat (în mod sincer) i se hărăzeşte (dedică); şi în nici un chip (fapta vieţii lui de mai înainte) nu-1 împiedică pe el de la împlinirea (ajungerea) ţintei sale.» - *Ibidem*, p. 132.

[36]„Nimenea dintre toţi, fie dintre laici, fie dintre clerici, să nu joace zaruri. Iar dacă s-ar prinde cineva făcând ceva de acest fel, dacă ar fi cleric să se caterisească, iar dacă ar fi laic să se afurisească.” - *Ibidem*, p. 136.

[37]„Scriptura dumnezeiască ne-a poruncit nouă să ne ferim de sânge, de sugrumat şi de desfrânare. Aşadar, pe cei care, din pricina lacomului stomac (pântece), cu oarece meşteşug prefac (pregătesc) în mâncare sângele oricărui animal şi astfel îl mănâncă pe acesta îi certăm (pedepsim) după cuviinţă. Iar dacă cineva s-ar apuca (încumeta) de acum înainte să mănânce în orice chip sânge de animal, dacă ar fi cleric, să se caterisească, iar dacă ar fi laic, să

„Numai sânge să nu mâncaţi, ci să-l vărsaţi jos ca apa.” (Deut. 12.16)

Ucenicul: Este îngăduit să se căsătorească cu eretici sau necreștini?

Avva răspunde: Creștinii să nu se căsătorească cu eretici sau necreștini.[38]

„Dacă însă nu pot să se înfrâneze, să se căsătorească. Fiindcă mai bine este să se căsătorească, decât să ardă.” (1Cor. 7.9)

---

se afurisească.” - *Ibidem*, p. 144.

[38]«Să nu se îngăduie ca bărbatul ortodox să se lege (prin căsătorie) cu femeia eretică, nici ca femeia ortodoxă să se unească (prin căsătorie) cu un bărbat eretic, ci de s-ar şi vădi că s-a făcut un lucru ca acesta de către vreunul dintre toţi, căsătoria (nunta) să se socotească fără de tărie, şi căsătoria (însoţirea nelegiuită) să se desfacă - căci nu se cade a amesteca cele ce n-au amestecare, nici oii să se împerecheze cu lupul, şi nici părţii lui Hristos cu soarta (ceata) păcătoşilor; iar dacă cineva ar călca cele orânduite de noi, să se afurisească. Iar dacă unii, găsindu-se încă în necredinţă şi nefiind încă număraţi în turma ortodocşilor, s-au legat (potrivit) întreolaltă, prin căsătoria legiuită, şi apoi unul dintre ei alegând binele a alergat la lumina adevărului, iar celălalt a fost ţinut (stăpânit) de legătura sărăcirii, nealegând (nedorind) să vadă (să ia în seamă) razele dumnezeieşti, dacă soţia cea necredincioasă socoteşte că este bine (consimte) să vieţuiască cu soţul cel credincios, sau, dimpotrivă, cel necredincios cu soţia cea credincioasă, să nu fie despărţiţi, după dumnezeiescul apostol: „Căci bărbatul necredincios se sfinţeşte prin femeie, şi femeia necredincioasă se sfinţeşte prin bărbat.” (I Cor. 7.14)» - *Ibidem*, p. 146.

Ucenicul: Cum se cade a se cânta în Biserică?

Avva răspunde: După rânduială, bineînțeles.[39]

„Cântaţi Dumnezeului nostru, cântaţi; cântaţi Împăratului nostru, cântaţi.” (Ps. 46.6)

Ucenicul întreabă: Adulterul este pedepsit în Biserică?

Avva răspunde: Da, se pedepsește.[40]

---

[39] „Voim ca cei ce se află în biserică spre a cânta să nu se folosească de strigăte netocmite (fără de rânduială, vaiete) şi să silească firea spre răcnire, nici să adauge ceva în afară de cele ce sunt rânduite de Biserici, care nu-i sunt nici potrivite, nici cuviincioase, ci cu multă luare-aminte şi smerenie să aducă cântări lui Dumnezeu cel care veghează asupra celor ascunse, căci sfântul cuvânt a învăţat pe fiii lui Israel să fie cucernici (Lev. 15.31).” - *Ibidem*, p. 148.

[40]«Aceea care şi-a părăsit bărbatul şi se duce după altul este adulteră, după Sfântul şi dumnezeiescul Vasile, care prea bine a ales acest lucru (acest citat) din profeţia lui Ieremia: că „dacă femeia se face (va fi) a altui bărbat, să nu se întoarcă la bărbatul ei, ci (odată) spurcată va să fie” (Ieremia 3.1); şi iarăşi: „Cel ce are (ţine) adulteră, este nebun şi necredincios (păgân)” (Proverbe 18.23). Dar de s-ar vădi că a fugit fără cuvânt (pricină) de la bărbat, el este vrednic de iertare, ea însă de certare. Iar iertarea i se va da acestuia spre a se uni (spre a fi în comuniune) cu Biserica. Iar cel care-şi părăseşte femeia pe care şi-a luat-o în mod legiuit şi aduce pe alta - după hotărârea Domnului - se supune osândei adulterului (pentru adulter); căci s-a canonizat (s-a orânduit) canonic de către Părinţii noştri că unii ca aceştia timp de un an să se tânguiască (să plângă), doi ani să asculte, trei ani să cadă (în genunchi) şi în al şaptelea să stea împreună cu credincioşii, şi aşa să se învrednicească de împărtăşanie, de se vor pocăi, adică cu lacrimi.» - *Ibidem*, p.

„Căci dinăuntru, din inima omului, ies cugetele cele rele, desfrânările, hoţiile, uciderile, ... Adulterul, lăcomiile, vicleniile, înşelăciunea, neruşinarea, ochiul pizmaş, hula, trufia, uşurătatea. ... Toate aceste rele ies dinăuntru şi spurcă pe om.” (Marcu 7.21-23)

Ucenicul: În Biserică putem avea animale?

Avva zice: În Biserică să nu se adăpostească dobitoace.[41]

„Că ale Mele sunt toate fiarele câmpului, dobitoacele din munţi şi boii.” (Ps. 49.11)

Ucenicul: Cum se socotesc avorturile, **avva**?

Avva zice: Avortul are canonul uciderii.[42]

152.

[41]„Nimeni să nu bage înlăuntrul sfintei biserici (sfântului locaş) nici un fel de dobitoc, afară numai dacă cineva călătorind, cuprins de prea mare nevoie şi fiind lipsit de adăpost şi sălaş, va trage la vreun astfel de locaş (biserică). Căci dacă nu ar fi băgat dobitocul înăuntru, s-ar putea ca uneori acesta să se prăpădească, iar el, prin pierderea dobitocului, şi prin aceasta ajungând în neputinţa de a-şi continua călătoria, s-ar supune (expune) primejdiei de moarte. Dar noi suntem învăţaţi (ştim) că sâmbăta pentru om s-a făcut (Mc. 2.27), aşa că se cade a se socoti că pentru toate (aceste pricini) trebuie să fie aleasă mântuirea şi ferirea de suferinţă a omului. Iar dacă s-ar prinde cineva băgând dobitoc în biserică (în sfântul locaş) fără nevoie, precum s-a zis, de va fi cleric, să se caterisească (să fie caterisit), iar de ar fi laic, să se afurisească.” - *Ibidem*, p. 154.

[42]„Pe cele care dau doctorii lepădătoare de făt (provocatoare de avort) şi pe cele care primesc otrăvuri pierzătoare (omorâtoare) de prunci le supunem pedepsei ucigaşului.” - *Ibidem*, p. 155.

„Pierde-vei pe toţi cei ce grăiesc minciuna; pe ucigaş şi pe viclean îl urăşte Domnul.” (Ps. 5.6)

Ucenicul: În Biserică se pedepsește răpirea?

Avva: Da, răpitorii de femei se osândesc.[43]

„Dar eu v-am scris acum să nu vă amestecaţi cu vreunul, care, numindu-se frate, va fi desfrânat, sau lacom, sau închinător la idoli, sau ocărâtor, sau beţiv, sau răpitor. Cu unul ca acesta nici să nu şedeţi la masă.” (1Cor. 5.11)

Ucenicul: Credincioșii se pot împodobi?

Avva răspunde: Împodobirea deșartă se osândește.[44]

---

[43]„Sfântul Sinod a orânduit ca cei ce răpesc femei, sub cuvânt de căsătorie, sau părtaşii, sau sfătuitorii celor ce le răpesc, dacă ar fi clerici, să cadă din treapta lor, iar dacă ar fi laici, să fie daţi anatemei.” - *Ibidem*, p. 155.

[44]„Cei ce l-au îmbrăcat pe Hristos, prin botez, au mărturisit să urmeze vieţuirea Lui cea după trup. Aşadar, pe cei ce-şi înfrumuseţează şi îşi gătesc perii capului cu măiestrie de împletituri, spre vătămarea celor ce-i văd, şi prin aceasta pricinuind amăgire sufletelor slabe, îi vindecăm părinteşte cu certare (pedeapsă) potrivită, povăţuindu-i pe ei şi învăţându-i să vieţuiască cu înţelepciune, ca părăsind amăgirea şi deşertăciunea cea din făptură (fire), să-şi poarte mintea neîntrerupt către viaţa cea nestricătoare şi fericită, şi cu frică să petreacă întru curăţenie, şi după putinţă să se apropie de Dumnezeu, prin curăţenia vieţii, şi să împodobească mai mult pe omul cel din lăuntru, decât pe cel din afară, cu virtuţi şi cu obiceiuri preabune şi neprihănite, ca să nu poarte în ei nici o rămăşiţă din rătăcirea potrivnicului. Iar dacă cineva s-ar purta

„Podoaba voastră să nu fie cea din afară: împletirea părului, podoabele de aur şi îmbrăcarea hainelor scumpe, ... Ci să fie omul cel tainic al inimii, întru nestricăcioasa podoabă a duhului blând şi liniştit, care este de mare preţ înaintea lui Dumnezeu. ... Că aşa se împodobeau, odinioară, şi sfintele femei, care nădăjduiau în Dumnezeu, supunându-se bărbaţilor lor...” (1Petru 3.3-5)

Ucenicul: Creștinii pot să picteze orice?

Avva răspunde: Pictura imorală se osândește.[45]

„Întoarce ochii mei ca să nu vadă deşertăciunea; în calea Ta viază-mă.” (Ps. 118.37)

Ucenicul: **Avva**, cum trebuie să fie episcopul și preotul?

Avva răspunde: Episcopul sau preotul trebuie să fie cărturar și râvnitor.[46]

împotriva canonului de faţă, să se afurisească.” - *Ibidem*, p. 158.

[45]«„Ochii tăi să privească cele drepte” şi „cu toată paza inima ta” porunceşte înţelepciunea (Proverbe 4.23,25), căci simţirile trupului lesne strecoară în suflet cele ale lor. Poruncim aşadar ca de acum înainte în nici un chip să nu se mai zugrăvească, fie pe table (tablouri), fie altcumva înfăţişate, chipuri care amăgesc vederea şi care strică mintea şi împing spre aţâţările plăcerilor ruşinoase. Iar dacă cineva s-ar apuca (s-ar încumeta) să facă acest lucru, să se afurisească.» - *Ibidem*, p. 159.

[46]«De vreme ce, cântând ne încredinţăm lui Dumnezeu: „întru dreptăţile Tale voi cugeta, nu voi uita cuvintele Tale” (Ps. 118.16), este mântuitor ca toţi creştinii să păzească acest lucru, dar cu deosebire cei îmbrăcaţi cu vrednicia preoţească. Drept

„La poruncile Tale voi cugeta şi voi cunoaşte căile Tale. ... La îndreptările Tale voi cugeta şi nu voi uita cuvintele Tale.” (Ps. 118.15,16)

Ucenicul: E posibil ca un dregător să aleagă slujitor în Biserică?

Avva răspunde: Numai biserica îşi alege slujitorii săi![47]

---

aceea, orânduim că tot cel ce vrea să fie înaintat în treapta episcopiei să ştie (cunoască) desăvârşit Psaltirea, pentru ca astfel, din aceasta, să se îndemne a învăţa şi întreg clerul său. Să se ispitească însă cu dinadinsul de către mitropolit, dacă are osârdie să citească cu pătrundere, iar nu în trecere (superficial), atât sfintele Canoane, cât şi Sfânta Evanghelie, cât şi cartea dumnezeiescului apostol, şi toată dumnezeiasca Scriptură, şi să se poarte după poruncile dumnezeieşti, şi să înveţe poporul său. Căci fiinţa ierarhiei noastre sunt cuvintele cele predanisite de Dumnezeu, adică adevărata cunoaştere a dumnezeieştii Scripturi, precum a rostit marele Dionisie Areopagitul (în scrierea sa „Despre Ierarhia Bisericească”). Iar dacă s-ar îndoi şi n-ar primi bucuros să facă şi să înveţe astfel, să nu se hirotonească. Căci Dumnezeu a zis în chip de prooroc (profetic): „Tu ai lepădat cunoaşterea şi Eu te voi lepăda pe Tine, că nu-mi slujeşti Mie ca preot” (Osea 4.6).» - *Ibidem*, p. 163.

[47]«Orice alegere de presbiter, sau de diacon, făcută de către dregători lumeşti, să rămână fără tărie, după canonul care zice: „Dacă vreun episcop, folosind dregători lumeşti, şi prin aceştia s-ar face stăpân pe o biserică, să se caterisească şi să se afurisească (de asemenea) şi toţi părtaşii lui” (can. 30 ap.). Căci se cuvine ca cel ce vrea să fie înaintat la episcopie să se aleagă de către episcopi, după cum s-a orânduit (hotărât) de către sfinţii Părinţi cei de la Niceea în canonul care zice: „Se cuvine ca episcopul să se aşeze mai cu

„Şi şezând jos, a chemat pe cei doisprezece şi le-a zis: Dacă cineva vrea să fie întâiul, să fie cel din urmă dintre toţi şi slujitor al tuturor.” (Marcu 9.35)

Ucenicul: Simonia se osândeşte?

Avva răspunde: Iubirea de argint şi simonia se osândeşte.[48]

---

seamă de către toţi (episcopii) cei din eparhie (mitropolie); iar dacă ar fi greu vreun lucru ca acesta, fie pentru vreo nevoie strâmtorătoare (presantă), fie pentru lungimea drumului, adunându-se în orice chip trei la un loc, împreună alegători făcându-se şi cei care lipsesc (absenţi), şi încuviinţând (consimţind) prin scrisori, atunci să se facă hirotonia. Iar întărirea celor făcute să se dea în fiecare eparhie (mitropolie) mitropolitului.» - *Ibidem*, p. 164.

[48]«Dumnezeiescul apostol Pavel vestitorul adevărului (propovăduitorul), aşezând (rânduind) presbiterilor din Efes, sau mai degrabă întregului cin (corp) preoţesc (rânduială) asemenea unui canon, a grăit deschis astfel: „Argintul sau aurul sau haina nimănui nu am poftit; toate vi le-am arătat vouă, căci astfel ostenindu-vă se cade să veniţi în ajutorul celor necredincioşi, socotind voi că este mai fericit a da decât a lua” (F. Ap. 20.33-35).

Drept aceea, şi învăţându-ne de la acela, orânduim ca episcopul, născocind pentru câştig ruşinos (născociri, pretexte) în pricini de păcate, să nu plănuiască nicidecum a cere aur, sau argint, sau altceva de la episcop, sau clericii, sau monahii cei care se află sub el (îi sunt supuşi). Căci zice apostolul: „Nedrepţii nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu” (I Cor. 6.9) şi: „Nu sunt datori copiii să agonisească părinţilor, ci părinţii copiilor” (II Cor. 2.14). Dacă, aşadar, pentru stoarcerea aurului sau a vreunui alt soi sau pentru vreo patimă a sa, s-ar găsi cineva (dintre episcopi) oprind de la slujbă (liturghie) şi afurisind pe vreunul dintre clericii supuşi lui, sau închizând vreo cinstită (sfântă) biserică, spre a nu se săvârşi în

Ucenicul: Cum explicați asta **avva**, îndrăznesc să vă întreb, mai ales dacă nevoile sunt mari ?

Avva răspunde: Procesul de vânzare-cumpărare determină un transfer de proprietate, dar, nu poți fi proprietarul harului căci ai fi stăpânul harului care este Dumnezeu, deci, în consecință, ori ești egal cu

---

ea slujbele lui Dumnezeu, şi trecând (întinzând) nebunia lui asupra (lucrului) celui nesimţitor, cu adevărat fără simţire fiind (acela), se va supune şi aceleiaşi pătimiri şi se va şi întoarce răutatea lui asupra capului său (Ps. 7.16), ca un călcător al poruncii lui Dumnezeu şi al rânduielilor apostolice. Căci şi Petru, căpetenia (corifeul) dintâi al apostolilor, porunceşte: „Păstoriţi turma lui Dumnezeu cea întru a voastră (grijă), veghind asupra ei, şi nu cu silnicie, ci cu tragere de inimă, după Dumnezeu; nu cu căutare de câştig ruşinos, ci cu râvnă, nu ca şi când aţi fi stăpâni ai obştilor (păstoriţilor), ci pildă făcându-vă turmei; şi când se va arăta Arhipăstorul, primiţi cununa cea neveştejită a măririi" (1 Petru 5.2-4). Păcat de moarte se consideră când oarecari păcătuind, rămân neîndreptaţi. Dar şi mai rău decât aceasta este dacă se ridică cu cerbicie (încăpăţânare) împotriva dreptei credinţe şi a adevărului, preţuind mai mult pe mamona decât supunerea faţă de Dumnezeu, şi se împotrivesc rânduielilor Lui canonice. În aceştia nu este Domnul Dumnezeu, de nu cumva smerindu-se îşi vor veni în fire (se vor trezi) din greşeala lor; căci trebuie ca aceştia să se apropie cu tot dinadinsul de Dumnezeu şi cu inimă zdrobită să ceară lăsarea şi iertarea acestui păcat şi să nu se mândrească cu danie nelegiuită. Căci „Domnul e aproape de cei zdrobiţi cu inima" (Ps. 33.17). Drept aceea, cei ce se fălesc că au fost rânduiţi în Biserică prin dare de aur (prin dăruirea aurului) şi, punându-şi nădejdea în acest obicei rău, care înstrăinează de Dumnezeu şi de toată preoţia şi care, din această pricină, cu faţa neruşinată şi în gura mare (cu gura neacoperită), prin cuvinte ocărâtoare batjocoresc pe cei ce au fost aleşi de către Duhul Sfânt, pentru bunătatea (virtutea) vieţii lor şi care au fost

Dumnezeu, ori ești mai mare ca Dumnezeu, ceea ce este o absurditate. Așa îmi explic osândirea simoniei.

„Feriţi-vă de iubirea de argint şi îndestulaţi-vă cu cele ce aveţi, căci însuşi Dumnezeu a zis: Nu te voi lăsa, nici nu te voi părăsi.” (Evr. 13.5)

Ucenicul: Se cuvine lux la preoți?

---

rânduiţi (în Biserică) fără dare de aur, (atunci) mai întâi cei ce fac aceasta să ia treapta cea din urmă a cinului lor (a stării proprii). Iar dacă ar stărui (persevera), să fie îndreptaţi prin certare (epitimie). Iar dacă cineva s-ar vădi cândva făcând aceasta întru hirotonie (cu prilejul hirotoniei) să se urmeze după canonul apostolic, care zice: „Dacă vreun episcop, sau presbiter, sau diacon ar dobândi prin bani (demnitatea) această vrednicie, să se caterisească şi acela, şi cel ce l-a hirotonit şi să se taie cu totul şi din comuniune (biserică, împărtăşire), ca Simon Magul de către mine Petru” (can. 29 ap.). Aşijderea şi după al doilea canon al cuvioşilor noştri părinţi de la Calcedon, care zice: „Dacă vreun episcop ar săvârşi hirotonie pentru bani şi ar coborî între lucrurile de vânzare harul care nu se vinde, şi ar hirotoni pentru bani episcop, ori horepiscop, ori presbiter, ori diacon, ori pe altcineva dintre aceia ce se numără în cler, sau pentru bani ar înainta (institui, rândui) econom sau ecdic (apărător, avocat) bisericesc, sau paramonar, sau pe oricine din canon (din catalogul slujbaşilor bisericeşti), pentru câştig ruşinos pe seama sa, cel dovedit că a făcut (întreprins) aceasta să se primejduiască în privinţa propriei sale trepte (spiţe), iar cel hirotonit să nu aibă nici un folos din hirotonia sau înaintarea aceea din negoţ, ci să fie străin de vrednicia sau de slujba pe care a dobândit-o prin bani. Iar dacă cineva s-ar vădi (ar apărea) ca mijlocitori în astfel de apucături (afaceri) ruşinoase şi nelegiuite, să cadă şi acesta din treapta sa, dacă ar fi cleric, iar de ar fi laic sau călugăr, să se afurisească” (can. 2 sin. IV ec).» - *Ibidem*, p. 164,165.

Avva: Luxul clerului se osândeşte! Toată uşurătatea (frivolitatea) şi podoaba trupească sunt străine de rânduială şi de starea preoţească.[49]

„Bucura-Mă-voi întru Domnul, sălta-va de veselie sufletul Meu întru Dumnezeul Meu, că M-a îmbrăcat cu haina mântuirii, cu veşmântul veseliei M-a acoperit. Ca unui mire Mi-a pus Mie cunună şi ca pe o mireasă M-a împodobit cu podoabă.” (Isaia 61.10)

Ucenicul: **Avva**, este cineva fără de păcat?

Avva zice: Toţi oamenii au păcate, nimeni nu este fără de păcat.[50]

---

[49]«Aşadar, episcopii sau clericii care se împodobesc pe ei cu haine strălucitoare şi semeţe (mândre), aceştia trebuie să se îndrepteze, iar dacă ar stărui, să se dea certării, aşijderea şi cei ce se ung cu miresme. Pentru că rădăcina amărăciunii odrăslind în sus, rătăcirea (erezia) clevetitorilor de creştini urâciune s-a făcut bisericii soborniceşti şi cei ce au primit-o pe aceasta nu numai că au urgisit zugrăvirile de icoane, ci au lepădat şi toată evlavia, vătămând (jignind) pe cei ce vieţuiesc în chip cuviincios şi cucernic şi s-a împlinit într-înşii ceea ce este scris: „Urâciune este păcătosului cinstirea lui Dumnezeu” (Sirah 1.24). Drept aceea, de se vor găsi oarecare luându-i în râs pe cei îmbrăcaţi cu haină de rând (simplă) şi cuviincioasă, prin certare să se îndrepte. Căci din vremurile mai de demult, fiecare bărbat din starea preoţească se purta cu îmbrăcămintea cum se cade (modestă) şi cuviincioasă. Căci tot ceea ce se ia nu din trebuinţă, ci pentru împodobire, cade sub învinuirea de uşurătate (deşertăciune, nechibzuinţă), precum zice marele Vasile.» - *Ibidem*, p. 174.

[50]«Aşijderea s-a hotărât că în privinţa celor ce le grăieşte Sfântul Apostol Ioan: „De vom zice că păcat nu avem, pe noi înşine ne amăgim şi nu este adevărul întru noi” (1 Ioan 1.8), dacă oarecine ar

„Să nu abaţi inima mea spre cuvinte de vicleşug, ca să-mi dezvinovăţesc păcatele mele; iar cu oamenii cei care fac fărădelege nu mă voi însoţi cu aleşii lor.” (Ps. 140.4)

Ucenicul: Ce se cuvine a se face cu lucrurile găsite, **avva**? Prădătorii se osândesc?

---

fi de părere că sunt a se înţelege astfel, ca şi când ar spune că pentru cuget umilit nu trebuie să zicem că nu avem păcate, iar nu fiindcă cu adevărat aşa este, să fie anatema; fiindcă Apostolul mai apoi urmează şi adaugă astfel: „De vom mărturisi păcatele noastre, credincios este el şi drept ca să ne ierte păcatele şi să ne curăţească de toată nedreptatea” (1 Ioan 1.9), şi aici lămurit se arată că nu numai din cuget umilit, ci chiar cu adevărat se zice. Căci Apostolul putea să zică: „De vom zice că nu avem păcat, ne înălţăm pe noi şi nu este umilinţă întru noi”; zicând însă: „ne amăgim pe noi înşine, nu este adevărul întru noi”, a arătat lămurit că cel ce zice despre sine că nu are păcat nu spune adevărul, ci minte. De asemenea, s-a hotărât ca dacă oricine ar zice că cele ce le rostesc sfinţii în rugăciunea domnească: „Şi ne iartă nouă păcatele noastre” (Mt. 6.12), nu le zic pentru sine înşişi, deoarece lor nu le mai este necesară această cerere, ci pentru alţii, care sunt păcătoşi în poporul lor, şi că nu zice fiecare dintre sfinţi: „Iartă-mi mie datoriile mele”, ci „lasă nouă datoriile noastre”, ca şi cum cel drept ar înţelege să ceară mai vârtos pentru alţii decât pentru sine, să fie anatema; căci sfânt şi drept era Apostolul Iacov când a zis: „Că întru multe greşim toţi” (Iac. 3.2). Pentru ce se adaugă „toţi”, decât numai ca ideea aceasta să fie în armonie cu psalmul, unde se citeşte: „Să nu intri la judecată cu robul tău, că nu se va îndrepta înainte ta tot cel viu” (Ps. 142.2); şi în rugăciunea preaînţeleptului Solomon: „Nu este om care să nu greşească” (III Reg. 8.46), şi în cartea sfântului Iov: „în mâna fiecărui om se însemnează, ca fiecare om să-şi cunoască neputinţa sa” (Iov 37.7). Drept aceea încă şi sfântul şi dreptul Daniel proorocul la plural zice: „Noi am păcătuit, am nelegiuit”

Avva răspunde: Lucrurile găsite se înapoiază, prădătorii se osândesc.[51]

„De vei întâlni boul duşmanului tău sau asinul lui rătăcit, să-l întorci şi să i-l duci!” (Exod. 23.4)

Ucenicul: Dacă putem să fugim de la o încercare să fugim, sau să înfruntăm ispita?

(9.5) şi celelalte, pe care acolo cu umilinţă şi după adevăr le mărturiseşte, ca să nu se creadă, precum socotesc unii aceasta, că el nu vorbeşte despre păcatele sale, ci mai vârtos despre ale poporului său, după aceea a zis că: „mă rugam şi mărturiseam păcatele mele şi păcatele poporului meu Domnului Dumnezeului meu” (9.20); n-a voit să zică: „păcatele noastre”, ci a zis: „Ale poporului său şi ale sale”, ca şi cum proorocul ar fi văzut înainte de cei ce le vor înţelege rău acestea.» - *Ibidem*, p. 292.

[51]«Şi nimeni să nu se amăgească pe sine nici ca şi cum ar fi găsit; căci nici celui ce găseşte ceva nu se cuvine a câştiga; căci Deuteronomul zice: „Să nu treci cu vederea văzând viţelul fratelui tău sau oaia rătăcind pe cale, ci întorcându-te să le întorci la fratele tău; iar dacă fratele tău nu este aproape de tine sau nu-l cunoşti, le vei aduna pe ele şi vor fi cu tine până ce le-ar căuta fratele tău şi le vei da lui; aşa vei face cu asinul lui, şi aşa vei face cu haina lui, şi aşa vei face cu tot ceea ce a pierdut fratele tău, cu orice a pierdut el, şi tu le-ai aflat” (Deut. 22.1-3) nu numai ale fratelui de le-ar găsi, ci şi ale vrăjmaşului. „Întorcându-te”, aşa spune Deuteronomul. Iar în Exod se spune că zice „le vei întoarce la casa stăpânului lor” (Ieş. 23.4). Iar dacă nu este îngăduit a câştiga dacă fratele tău, sau vrăjmaşul, în vreme de pace ar lenevi şi s-ar desfăta, neîngrijindu-se de ale sale, cu cât mai puţin când este în nenorocire şi fuge de vrăjmaşi, şi silit îşi părăseşte ale sale? Dar mulţi se amăgesc pe sine ţinând în locul lucrurilor lor pierdute, pe cele străine ce au găsit; căci dacă voradii şi goţii au tratat cu ei ca vrăjmaşi, apoi

Avva răspunde: Se cuvine să evităm ispitele și să nu le căutăm pe ele.[52]

„Şi răspunzând, Iisus i-a zis: S-a spus: Să nu ispiteşti pe Domnul Dumnezeul tău.” (Luca 4.12)

---

ei se fac altora voradi şi goţi. Deci am trimis la voi pe fratele şi împreună bătrânul Eufrosiu, pentru acestea, ca să dea şi acolo asemenea fel de procedare, după cel de aici, şi ale căror scuze se cuvine a se primi, şi care trebuie să se oprească de la rugăciuni.» - *Ibidem*, p. 323.

[52]«Şi în privinţa celor ce ca treziţi din somn au sărit în lupta cea aducătoare de chinuri şi care va avea loc în viitor, şi care îşi pricinuiesc loruşi ispită de a se lupta cu marea şi cu multe valuri, dar care mai ales împotriva fraţilor aprind jăratecul păcătoşilor, cu aceştia încă trebuie să se comunice, deoarece în numele Iui Hristos au venit la aceasta, deşi nu iau aminte la cuvintele Lui, care învaţă: „Rugaţi-vă, să nu intraţi în ispită”, şi care iarăşi zice către Tatăl în rugăciune: „Şi nu ne duce în ispită, ci ne mântuieşte de cel viclean” (Luca 11.4); şi poate că aceia nici nu ştiu că însuşi Stăpânul şi învăţătorul nostru de multe ori i-a evitat pe cei ce voiau a-L instiga, şi că uneori pleca într-un ţinut aproape de pustie (loan 11.54), şi că atunci când s-a apropiat vremea patimii Lui nu s-a predat, ci a aşteptat până ce au venit asupra Lui cu săbii şi cu furci; atunci zise către ei: „Ca la un tâlhar aţi ieşit, cu săbii şi cu furci să mă prindeţi” (Mc. 14.48), care l-au şi dat pe El, zice, lui Pilat; dar celor ce întru asemănarea Lui şi după scopul Lui au umblat, au pătimit, aducându-şi aminte de cuvintele Lui dumnezeieşti, prin care ne ajută pe noi în prigoane, zice: „Luaţi aminte de voi, că vă vor da pe voi la adunări şi în sinagogile lor vă vor bate pe voi”; „şi vă vor da” a zis, iar nu: „predaţi-vă singuri pe voi”. „Şi vă vor

BIBLIOGRAFIE

1. *Acatistier*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor.

duce, zice, înaintea dregătorilor şi împăraţilor pentru numele Meu” (Le. 21.12), „dar să nu vă duceţi înşivă; fiindcă el voieşte ca şi noi, persecutaţi fiind pentru numele Lui, să pribegim din loc în loc”; precum iarăşi îl auzim că zice: „Şi dacă vă alungă pe voi din cetatea aceasta, fugiţi în cealaltă” (Mt. 10.23); căci El nu voieşte să ne ducem singuri către scutierii şi lăncierii diavolului, ca să nu ne facem lor pricinuitori şi de mai multe morţi, ca şi cum i-am sili pe aceştia să se sălbăticească şi mai tare şi să săvârşească deplin faptele de moarte aducătoare, ci dimpotrivă, El voieşte să aşteptăm şi să avem grijă de noi, să priveghem şi să ne rugăm ca să nu intrăm în ispită (Mt. 26.41). Astfel, Ştefan, cel dintâi care a primit martiriul pe urmele Lui, târât fiind în Ierusalim de cei fără de lege şi adus fiind în sinedriu, a fost împroşcat cu pietre, în numele lui Hristos, s-a slăvit rugându-se şi zicând: „Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta” (Fapte 7.60); astfel şi lui Iacob al doilea, prins fiind de Irod, cu sabia i s-a tăiat capul; astfel şi lui Petru, cel mai ales dintre apostoli, de multe ori fiind prins şi închis şi necinstit, mai pe urmă s-a răstignit în Roma; de asemenea şi preavestitului Pavel, fiind predat de multe ori, şi primejduit până la moarte, şi mult nevoindu-se, şi întru multe prigoane şi necazuri lăudându-se, şi lui întru aceeaşi cetate i s-a tăiat capul cu sabia, care întru cele ce s-a lăudat a isprăvit; şi că în Damasc s-a slobozit cu coşniţa noaptea peste zid şi a scăpat din mâinile celui ce căuta să-l prindă. Căci cea dintâi ţintă a lor a fost să binevestească şi să înveţe cuvântul lui Dumnezeu, întru care întărind pe fraţi ca să rămână în credinţă; ziceau ei şi că prin multe necazuri trebuie să

2. Arhidiacon. Prof. Dr. Ioan N. Floca, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, POLSIB S. A., Sibiu, 1993.
3. Confucius, *Analecte*, Ed. HUMANITAS, București, 1995.
4. Coordonator Adrian Lemeni, Diac. Sorin Mihalache, Pr. Răzvan Ionescu, Pr. Cristinel Ioja, *APOLOGETICĂ ORTODOXĂ*, vol. II, Ed. BASILICA, București, 2014.
5. *Împărtășirea continuă cu Sfintele Taine Dosarul unei controverse - mărturiile Tradiției*, Ed. Deisis, Sibiu, 2006.

intrăm noi întru împărăţia lui Dumnezeu (F. Ap. 14.22); căci ei nu căutau folosul lor, ci al multora, ca să se mântuiască (1Cor. 10.33). Şi sunt multe încă de a le spune lor în privinţa aceasta, pentru ca să lucreze în chip cuvenit, dar, precum zice Apostolul, nu ne ajunge vremea a spune (Evr. 11.32).» - *Ibidem*, p. 328.

DESPRE AUTOR

Profile

Preot ortodox şi IT specialist, tatăl a nouă copii

Core Qualifications

Paroh N. Bălcescu2, site: www.nbalcescu2.ro, IT specialist

Education

Licenţiat în Informatică, Universitatea Bucureşti, Facultatea de Matematică, Secţia Informatică

Licenţiat în Teologie-Ortodoxă - Universitatea Bucureşti, Facultatea Teologie Ortodoxă

Master Drept Canonic, Universitatea Ovidius Constanţa